ПОЛИТИКИН

14. 9. 1984. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА XLV ● 40 ДИН

БРОЈ 1707

ЗАБАВНИК

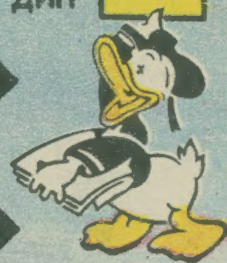

Рипљеј

Веровали или не!

КРАЉЕВСКА МУМИЈА

ОДМАХ ПОСЛЕ СМРТИ ФАРАОНА СТАРИ ЕГИПЋАНИ СУ ЊЕГОВО ТЕЛО ПОТАПАЛИ У БАЛСАМ САЧИЊЕН ОД СМОЛЕ, СИРКЕТА, ИЛОВАЧЕ, АСФАЛТА, НАФТЕ И СУЛФАТА ГВОЖЂА. У ЊЕМУ СУ ГА ДРЖАЛИ 70 ДАНА А ОНДА ГА ЗАМОТАВАЛИ ЗАВОЈИМА. ЦЕО ТАЈ ЧИН ЗВАО СЕ БАЛСАМОВАЊЕ И ЧУВАО ЈЕ МРТВО ТЕЛО ФАРАОНА ОД ПРОПАДАЊА.

АМЕРИКАНКА ЏОУЛЕН БЕФАС

ПРОШЛЕ ГОДИНЕ УБЕДЉИВО ЈЕ ПОБЕДИЛА НА НАЦИОНАЛНОМ ТАКМИЧЕЊУ У БРЗОМ САСТАВЉАЊУ СЛАГАЛИЦА. ЗА 59 МИНУТА И 43 СЕКУНДЕ ОНА ЈЕ СЛОЖИЛА 500 КАРТОНЧИЋА КОЈИ ЧИНЕ ЈЕДНУ СЛИКУ, ШТО ЗНАЧИ ДА ЈЕ ЗА СЛАГАЊЕ СВАКОГ ДЕЛИЋА ПРОСЕЧНО УТРОШИЛА 7 СЕКУНДИ.

Плач бебе

ЈЕ ПРАВИ АТАК НА НАШЕ БУБНЕ ОПНЕ. ОН ЈЕ САМО НЕШТО СЛАБИЈИ ОД БУКЕ КОЈУ СТВАРА ПНЕУМАТСКИ ЧЕКИЋ.

ЏОРЏ СТРИТ

ИЗ АРАБА У АЛАБАМИ ЈЕ СЕДМИ СИН У ПОРОДИЦИ СА ЈЕДАНАЕСТОРО ДЕЦЕ, А РОЂЕН ЈЕ 7. 11. 1927.

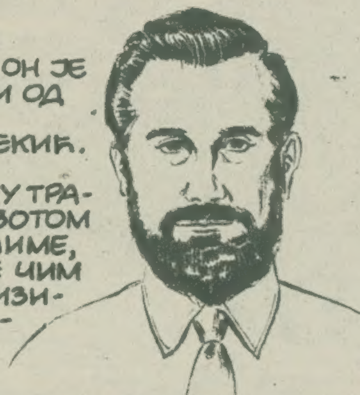

СВИЦИ СУ КОРИШЋЕНИ У ТРАГАЊИМА ЗА ЖИВОТОМ У СВЕМИРУ. НАИМЕ, ОНИ ЗАСВЕТЛЕ ЧИМ СЕ НАЂУ У БЛИЗИНИ НЕКОГ ЖИВОГ ОРГАНИЗМА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ●●●

● ● ● слонице показују жељу за продужетком врсте само четири дана сваке четврте године. Слончићи се не рађају ни кад су велике суше; на свет долазе тек кад се њихове мајке увере да ће година бити плодна.

● ● ● шимпанзе се често поздрављају између себе баш као и ми – руковањем.

● ● ● на североистоку Непала, у области Кумду, земљи Шерпаса, којој дугујемо највећа откри-

ћа човечанства – точак, кола и животињску запрегу – више не могу да се виде ни ручна колица. Отварањем аеродрома напуштене су старе стазе које спајају Катманду с другим великим градом Дарџилингом. Саобраћај се сада обавља искључиво авионом.

● ● ● у Великој Британији се годишње направи 14 милиона лоптица за голф. Половина је намењена енглеским играчима, а друга половина је за извоз. Израчунато је да се у свету сваке секунде прода по једна лоптица.

● ● ● Индијанци из Северне Америке оправљали су зубе пре више од три хиљаде година. Чланови Смитсонијанског института у Вашингтону открили су у једном гробу из 1200. године старе ере вилицу жене у којој је неколико зуба било пломбирано неком врстом цемента.

● ● ● у Народној Републици Кини све нежење и све девојке које не одлуче да се удају до тридесете на лошем су гласу. Чак се и држава бави наговарањем на удају: у читавој земљи се отварају агенције за склапање бракова које заказују игранке и за-

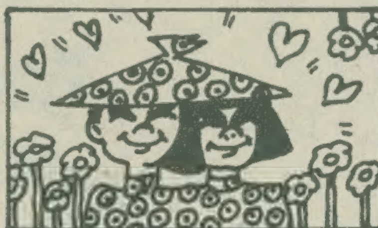

баве, приказују музичке и љубавне филмове – како би се подстакла блискост са сродном душом, и стекла воља за брак.

● ● ● недавно су у архиви Лондонског краљевског друштва откривени препарати самоуког холандског научника Антонија ван Левенхука из 17. века. Међу препаратима су се нашле споре и ћелије печурке, очни живац краве и кора дрвета. Данашњи научници су направили микрофотографије тих препарата. На њихово изненађење, добили су изузетно добре снимке без обзира на њихову старост (307 година).

● ● ● шеширџије у Лондону ступиле су у штрајк! Разлог: краљица Елизабета II не носи више домаће шешире. До ушију лондонских занатлија допрла је вест да краљевски шеширџија Фредерик Фокс за своје муштерије наручује робу у Француској и Италији.

● ● ● у Енглеској су у 18. веку жене и мушки помодари, који су своје косе и перике посипали напарфимисаним талком, морали да плаћају порез. Пореза су били

ослобођени војници и очеви који су имали велику породицу. Ови други су плаћали данак за своје две најстарије кћери.

НЕМАН С ВОДИЧЕМ

СЕЋАЊА ЖАКА КУСТОА

На дубини од десет стопа угледали смо ајкулу какву до тада никада нисмо видели. Нисмо чак ни знали да таква врста ајкуле постоји. Била је врло глатке коже, светлосива, прави трофеј за колекционаре. Пратиле су је мале рибе белих и црних пруга – биле су то познате пилот-рибе. Пливали смо ка ајкули верујући да ће побећи пред нама, како су то обично чиниле друге ајкуле. Међутим, ова се на нас није обазирала. Када смо пришли ближе, могли смо да видимо свуда око ње мале пругасте пилот-рибе, дужине осам до десет центиметара.

Није изгледало да је рибе прате већ да су део ње. Оне најмање вијугале су баш испред ајкулиних чељусти не показујући никакву намеру да се уклоне. Ајкулу и њену пратњу очигледно нисмо плашили.

Легенде о мору кажу да су ајкуле слабог вида и да их пилот-рибе воде у правцу плена како би се и саме послужиле мрвицама с њихове трпезе. Данашњи научници теже да оповргну то веровање о пилот-рибама као псима водичима. Међутим, испитивања су потврдила да су ајкуле заиста слабог вида. Наше искуство нас је терало да верујемо да ајкуле виде исто такс добро као и ми.

Мој лепи сиви противник није био страшљивко. Био сам срећан што имам прилику да изблиза снимам ајкулу. Ипак, када је прво изненађење прошло, страх се увукао у наша срца. Ајкула и њено друштво су нас постепено окружили. Постао сам режисер који је снимао свог пратиоца Диму с ајкулама. Дима је полако пливао ка ајкули и око ње. Дошао је до њеног репа и благо га повукао. Очекивали смо да то пробуди ајкулу из дремљивости и да нам омогући живље сцене; истовремено смо се бојали да јој све то не досади па да нам не покаже своје зубе. Ајкула је спорим покретима настављала своје кретање као да уопште нисмо ту. Није нас преварила. Знали смо да нас мотри својим малим оком.

Покушао сам да откријем којој врсти припада овај наш познаник. Реп му је био сасвим несиметричан с необично дугим врхом. Имао је велика грудна пераја. На леђном перају налазила се огромна бела пега. Није то била ниједна од оних ајкула које смо познавали.

Ајкула нас је неприметно водила све даље у морске дубине. Одједном смо угледали још две ајкуле метално плаве боје које су се понашале непријатељски. Пливале су изнад нас. Око њих није било ниједне пилот-рибе.

Наш стари познаник као да се доласком појачања мало охрабрио па нам је пришао ближе. Почела је игра плавих и сиве ајкуле, око нас, која је подсећала на ратнички плес.

Испод ајкула појавиле су се и велике туне дугих пераја. Можда су ту биле од самог почетка, али смо их ми тек сада приметили. Постајало је све опасније. Дима и ја смо се присећали савета како заплашити ајкуле. „Машите рукама" – говорили су нам. Покушавали смо, али то није помогло. „Вичите што јаче можете". Викали смо – оне се нису разбежале. Изгледало је да наши пријатељи знају шта хоће и да им се уопште не жури.

Мала пилот-риба одвојила се од ајкулиних чељусти и кренула ка Дими. Био је то врло дуг пут за њу, довољно дуг да прозремо њену намеру. Залепршала је перајима као лептир крилима испред Димине маске. Дима је одмахнуо главом као да тера комарца. Мала риба отпловила је задовољна док сам ја могао да приметим како је Дима испод маске укрстио очима као у агонији.

Дима ми се безглаво приближавао и ја сам могао да видим како у руци држи нож. Пред камером и ножем наш сиви пријатељ као да је застао.

Нисам веровао у борбу с ножем, поготово не против ајкуле. Али, нож и камера су били једино оружје које смо имали. Не знајући, држао сам непрестано прст на камери. Снимао сам како нам се ајкула приближава. Наставила је да кружи око нас. Још увек без последица. „Зашто не оде свом киту? Шта смо јој ми учинили? " – мислио сам.

Приближиле су нам се и плаве ајкуле. Дима и ја смо одлучили да искористимо прву прилику и испливамо на површину. Али, шта смо имали од тога? Наш брод је био сувише далеко да би нам притекао у помоћ. Ако бисмо пливали с главом изнад воде, били бисмо ајкулама више него привлачан плен. Можда би наше ноге сматрали бананама па би их појели у сласт.

Поново смо заронили и нашли се лицем у лице са овим огромним морским становницима. Оклевале су да нам приђу док смо били један поред другог. Синула нам је идеја да тако заједно пливамо у правцу брода. Али, како ћемо знати да се држимо потребног правца? Пронашли смо систем да један од нас с времена на време исплива на површину како би осмотрио да ли се крећемо у правцу брода. И после дужег времена није било никаквог знака да нас је наш матични брод приметио. Чим би један од нас испливао на површину ајкула се приближавала његовим ногама. Морао је брзо да зарони.

Осетили смо прве знаке исцрпљености. Напади ајкула постајали су све чешћи и самим тим и опаснији. Пливале су око нас у све бржим круговима као да су осећале да пред собом немају достојног противника. Одједном смо изнад нас угледали сенку – била је то сенка чамца са нашег брода. Пријатељи су спазили мехурове изнад воде и притекли нам у помоћ. Ајкуле су се полако удаљиле схвативши да нам је стигло појачање.

Попели смо се у чамац прилично исцрпљени. Посада чамца је била уплашена исто колико и ми. Нисмо могли да поверујемо у оно што су нам рекли: били смо под водом само двадесет минута! Када смо погледали камеру, видели смо да је згњечена од додира ајкулиног носа.

НАДАМО СЕ ДА НАМ СЕ ТО НЕЋЕ ПОНОВИТИ: НАС ДВОЈИЦА, А ТРИ АЈКУЛЕ.

Жак Кусто

Дробој туме Ромале!

НИКО НЕ ТРЕБА

ОВО ЈЕ РЕПОРТАЖА АУСТРИЈАНКЕ УШИ ДЕМЕТЕР, СВЕТСКОГ ПУТНИКА И ПРАТИОЦА ЧУВЕНОГ АЛПИНИСТЕ РАЈНОЛДА МЕСНЕРА. ЗАЉУБЉЕНА У НАЧИН ЖИВОТА И ФИЛОЗОФИЈУ РОМА, ПРИЧА НАМ КАКО ЈЕ УСПЕЛА ДА БУДЕ РЕТКА ЗВЕР У ЊИХОВОМ ЈАТУ И ШТА ЈОЈ ЈЕ ДОНЕО РАСТАНАК – НЕГДЕ У ПРЕДГРАЂУ РУМУНСКОГ ГРАДА СИБИУА.

Нећу вас замарати причом о томе како ми је пошло за руком да научим „језик људи", језик Рома, у Монаку где, иначе, нема Рома који живе онако како ја то замишљам. Тек, успела сам да научим оно мало речи које су ми биле најнеопходније за споразумевање. Аутомобилом сам кренула у – Румунију. Рекли су ми да су њихови логори тамо најживописнији, да се често, у караванима, селе из места у место, да се баве разним занатима, да поштују ромску традицију и обичаје...

Убрзо затим, и мој први сусрет с њима – у предграђу једне варошице у северoисточном делу земље.

Зашто идеш сама?

Привукао ме је пламен на ивици шуме. Кад сам се приближила, видим и коње којима су предње ноге везане. Пасу око отворених кола.

Са срцем у грлу, од узбуђења, прешла сам преко ливаде. На неколико корака од групе Рома који су се испружили на мадрацима око ватре, у сусрет ми је кренула једна старица.

– Дробој туме Ромале! – поздрављам је.

– Дробој! – одговара ми она и одмах опипава моју одећу. Пита ме одакле долазим и куда идем.

Трудим се да јој све објасним. Она ме хвата за руку и води према осталима... Направили су ми место да седнем и гледају ме радознало – малишани, младићи, девојчице, жене, старији мушкарци, породица три генерације. Старица по имену Чимпина баца на ватру суварак и пита ме, прилично оштро:

– Зашто идеш сама?

У косу јој уплетене црвене траке, на глави „дикло", марама, удатих жена. Преко нагих груди најлонска блуза, а доле – пет сукања једна преко друге. На цветиће или проткане срмом.

Кажем јој да сам разведена.

– Велика је невоља живети сам – наставила је она. – Као тешка болест. Нико не треба да буде сам.

Њен супруг Николај кога она зове „јадни старац" има „шездесет зима" прави котлиће од бакра. Зато га и зову „калдераш". Овим занатом бавили су се још његови дедови...

Ближи се подне... У казанчету ври „зуми", чорба са пилећим месом, пиринчем, зеленишом и гљивама. Чимпина и Николај се дуго споре хоће ли додати још и парадајз. Најзад закључују да због гошће вреди потрошити мало више.

Али, то не значи да могу и да останем крај ватре.

Само мушкарци могу да једу поред ватре, тек кад они заврше, на ред долазе жене и деца.

Сунце је високо. До нас допире жамор малишана – јуре се на обали реке.

– Хтела бих да мало останем с вама!

Чимпина се растужила... То је немогуће... Разлози су оправдани... Ја сам за њих „гаџи", странкиња.

Зар тек тако да покопам свој сан?

Чампина ме теши:

– Пробај код Буљубаше, он је богат и утицајан – наставља старица. Крени за Сибиу, тамо према Букурешту...

Лиди зна енглески

Већ сутрадан кренула сам у потрагу за Буљубашом.

Сунце пржи а ужарени асфалт само што није почео да се топи. Све је мирно, нигде ни живе душе. Путујем шест сати без престанка.

Најзад пролазим кроз Сибиу и једва чекам да поново угледам поља... Спустило се и вече. Свежије је и подношљивије.

Из једног дворишта, кроз крошње дрвећа, допире светлост. Капија отворена. Под дрветом видим две жене, чучећи чисте спанаћ. Њихова тамна лица уоквирена су плетеницама на којима висе сребрни новчићи. Тела им увијена у широке свилене хаљине јарких боја. Роми!

– Т'авен бахтале! – упућујем им поздрав.

С њихових лица истог часа нестаје неповерење. Позивају ме да седнем...

– Знате ли ко је Буљубаша? – питам.

Смеју се. Да ли ме је Чимпина преварила? Још се нисам ни прибрала, а из даљине чујем сирену аутомобила – један жути „фијат" најављује улазак у двориште. Из њега излази мушкарац четрдесетих година у сивом оделу, с краватом.

Питам га исто.

– Ја сам Буљубаша – одговорио је.

Збуњено посматрам његове зубе – сви до једног од чистог злата!

Јон Чоаба – представља се затим званично и пружа ми руку – моји цигани ме зову Питу. Откуд знаш ромски?

Бодлер је за њих рекво: „Људи са горућим очима".

ЛЕПО ЈЕ ОНО ШТО СКАЧЕ ПРЕД ОЧИМА

Велика сеоба Рома из њихове постојбине Индије почела је у једанаестом веку, после упада хорди Махмута Газнија у североисточни део ове земље где су они живели. Данас их има у читавом свету – укупно 15 милиона, без Индије. Највише их је у Румунији а најмање у скандинавским земљама. Код нас их има негде око стотинак хиљада. У нашој земљи је и седиште њихове Међународне организације која има своја представништва у још 26 земаља широм света.

Назив „цигани" је погрешан јер је изведен од речи које наговештавају њихово египатско порекло, што такође није тачно.

Шаренило ромске ношње карактеристично је за Индију. Појам за лепо, „шукур", укључује све оно „што скаче пред очима" – што је живо, јарко, упадљиво.

Роми немају цркве ни свештеника. Подједнако верују у бога и у ђавола. Легенда каже да су бог и ђаво постали непријатељи зато што ђаво никако није хтео да га слуша, па га је овај неколико пута опржио – и зато је црн.

Њихово највеће славље пада у марту. Зове се „бибијака". Посвећено је индијској богињи Лачи заштитници деце. На тај дан као жртву обавезно приносе рибу и огромне количине пића.

Роми у свом језику немају речи које треба да значе „имати" и „немати". Зато кад хоће да кажу, на пример: „имам кућу" користе потврдну реч „да", односно „не" за негацију. Овако: „кућа да мене" или „кућа не мене".

Срећа! За њу такође немају своју реч. Узели су је из персијског – „бахтало".

ДА БУДЕ САМ

Мајка Лулика још се сећа великих сеоба из њене младости.

Мушкарци и деца могу да носе сваку одећу, али је традиционална ношња најомиљенија.

– Учила сам... Хоћу мало да живим с вама.

Ћутао је. У међувремену жене доносе столице и астал преко којег стављају новине. Појављује се и Буљубашина жена Лулуђи са

Уши Деметер склапа пријатељство са једном девојчицом из Буљубашине породице.

послужавником препуним нарезане суве сланине.

Жене ме загледају док једем са Питуом и његовим сином. И мени је било необично што седим с мушкарцима кад знам да код њих то није обичај.

Стижу дечак и девојчица са школским торбама. Он своју баца на пса који дрема ту у близини.

– Лиди је прва у разреду и вођа је пионирске дружине – каже Питу с поносом, узимајући девојчицу за руку. – Лепо говори руски и енглески. Хајде, говорите мало енглески – наређује окрећући се мени и задовољно слуша иако не разуме ни једну реч.

Жене му додају сунђерасти пешкир да обрише руке, а затим из новчаника вади подсетницу: управља фирмом за обраду метала.

Колико деце, толико моћи

Сутрадан се поново враћам међу њих, да будем „ретка звер", бар за Луминицу, старију Питуову ћерку. Она је студент. Воли Бајрона и Гетеа и роман „Мајерлинг".

Ритуално послужује пиће, кафу, слаткише. Соба јој је пуна ручних радова. На једном је извезла добру вилу с плавом коврџавом косом, звездицама и пуно ситних срца.

– То је моја ћерка којој сам дала име Суза.

Схватила сам одмах да нема деце и да не може да их има. То је за њу велика несрећа, јер у Питуовом царству важи правило: колико деце, толико моћи!

Такозвани „даро" је цена невесте. Одговара цени једног бољег аутомобила и исплаћује је отац младожење. Ако се испостави да је жена неверна или нероткиња, као Луминица, враћају је њенима и даро се узима. Ако се, међутим, догоди да невеста због лошег поступања младожење мора да побегне од куће, његов отац губи свако право на надокнаду. Ако су погрешиле обе стране, одлуку доноси ромски суд „Крис" којем председава Буљубаша.

У племену Буљубаше неудата жена је потпуно некорисна,, његово царство је царство мушкзраца.

Чаролија је разбијена. У њиховој кући пати се као и у мојој, али овде је некако све трагичније.

Растајемо се. Питу је у моју част приредио вечеру у најбољем ресторану Сибиуа. Луминица и Лиди ме ни за тренутак не остављају саму. По три пута ударају шаком о мој аутомобил – да се што пре вратим. На капији написано: „Бахтало дром" – срећан пут!

Одлазим од својих Рома и осећам се као неко ко је несрећно заљубљен.

Припремио:
Диего Варагић

Златно правило код Рома гласи: жене и деца не могу за сто са мушкарцима.

Прва здесна је Питуова ћерка Лиди. Најбоља је у разреду и одлично говори руски и енглески.

РЕГТАЈМ, старији брат џеза

ЈЕСТЕ ЛИ ЧУЛИ ТАКВУ МУЗИКУ?

СКОТ ЏОПЛИН ЈЕ ПОЧЕО СВИРАЈУЋИ ПО КРЧМАМА, ДВОРАНАМА ЗА ИГРУ И СУМЊИВИМ КУЋАМА. ТАКОЗВАНА ОЗБИЉНА КРИТИКА НИЈЕ ГА ПРИЗНАВАЛА НИ НА ВРХУНЦУ КРАТКОТРАЈНЕ СЛАВЕ: ТО ШТО СВИРА ЈЕ ЈЕВТИНА, ВАШАРСКА МУЗИКА. ТА ЈЕВТИНА И ВАШАРСКА МУЗИКА НАГРАЂЕНА ЈЕ ОСКАРОМ И ПУЛИЦЕРОВОМ НАГРАДОМ.

Кад је њујоршки професор музике снимио неколико клавирских композиција Скота Џоплина, мало је ко знао за њега као и за регтајм. Плоча је доживела неочекиван успех и доспела до једног холивудског продуцента. Он је управо тражио музику за свој нови филм.

Тај нови филм звао се „Жаока". Када је, 1973. године, двојка Роберт Редфорд – Пол Њумен на јуриш освојила биоскопску публику, учинила је то уз музичку пратњу Џоплинових регтајм мелодија. Годину дана касније, америчка Академија за филм доделила је Оскара за музику „Жаоки", односно композитору Скоту Џоплину и човеку који је направио аранжмане за његове мелодије, Марвину Хамлишу.

Три године касније, „због изузетних заслуга за развој америчке музике", Џоплину је припала и Пулицерова награда за музичко стваралаштво.

Признања су дошла прекасно. Скот Џоплин умро је скоро шездесет година раније, у крајњој беди.

Титулирани клавиристи

У једно је Скот Џоплин био сасвим сигуран од малих ногу: биће музичар. Завршио је гимназију и напустио родну Тексаркану у Тексасу; кренуо је утабаним путем свих црних музичара. Првих година после америчког грађанског рата сви су они прошли кроз крчме, дворане за игру и сумњиве куће у долини Мисисипија.

Плата у „кућама" из долине била је једва нешто мало боља него у задимљеним тавернама на обали реке, али су зато „госпође" (власнице) веровале да „професори" (клавиристи) доприносе угледу њихових суморних установа; у знак поштовања давале су им неограничену уметничку слободу.

Кад год није лутао, Џоплин се налазио у Сент Луису. Кад год би боравио у њему, обитавао је у локалу „Тапинов сребрњак" извесног Џона Поштењачине. „Сребрњак" је био поприште честих клавирских дуела и незваничан, али зато врло прометан, биро за запошљавање музичара.

Јевтина музика, какву је Џоплин компоновао, продрла је и у озбиљну музику: под њеним утицајем настали су „Регтајм за 11 инструмената" Игора Стравинског и чувена „Симфонија из Новог Света" Антоњина Дворжака.

Међу „професорима" се и родио нов начин свирања на клавиру, различит од свих дотадашњих. Његова најпрепознатљивија карактеристика је такозвано синкопирање, померање акцента са очекиваних на неочекивана места; док су левом руком одржавали строг корачници сличан темпо, „професори" су се десном руком препуштали необузданом синкопирању. Створена је музика каква се до тада никада није чула.

Новој музици требало је дати име. Посао је обавио један новинар из Чикага: назвао је регтајм. Порекло назива није сасвим јасно, али је зато извесно да на енглеском ragged time значи испрекидан такт. Осамдесетих година прошлог века писац Џорџ Кејбл је црначку музику описао као „паганску и траљаву" (енгл. ragged може да значи и траљав).

Скот Џоплин је узалуд покушавао да нађе издавача за своје нотне свеске. У међувремену се настанио у Седалији у Мисурију где је у пратњи сопственог оркестра из вечери у вече одушевљавао публику популарног црначког клуба „Јаворов лист". Тако ће се и звати песма која ће га прославити.

Упркос упозорењима да на тржишту „не иду" дела црних композитора, Џон Старк је септембра 1899. пристао да штампа Џоплинов „Регтајм за јаворов лист" који се у почетку није добро продавао. У јесен следеће године продаја је изненада кренула. Нацију је захватило ново регтајм-лудило.

Умро разочаран

Следећих неколико година, Џоплин је, најављиван као „Краљ регтајма – аутор Јаворовог листа", дочекиван овацијама публике широм земље. „Озбиљни" музичари оспоравали су регтајму сваку вредност, а и ниподаштавали публику која ужива у њој.

Године 1907. Џоплин се преселио у Њујорк где почиње да пише регтајм оперу „Тримониша".

Један за другим, издавачи су одбијали да штампају предебелу партитуру и Џоплин је на крају био принуђен да је изда о сопственом трошку. Деветсто пете, поново из сопственог џепа, платио је извођење „Тримониш" у Харлему. Малобројна публика примила је дело учтиво, али не нарочито одушевљено. Регтајм-лудило је јењавало...

Био је то ударац од кога се Џоплин никада није опоравио. Некада благ и увиђаван, Џоплин је постао хировит и непредвидљив. Почињао би рад на композицијама које потом није довршавао. Све чешће тонуо је у дуготрајну душевну одсутност.

Фебруара 1917. његово стање се толико се погоршало да је примљен у Менхетенску државну болницу за душевно оболеле. Умро је 1. априла 1917. Имао је само четрдесет девет година.

„Бела" штампа ни једном речју није обележила Џоплинову смрт. До гробља на Лонг Ајленду испратили су га само његови црни сународници предвођени удовицом која је понављала: „Био је велики, велики човек".

М. И.

Када је 1899. одштампао ноте „Регтајма за јаворов лист", Џон Старк је много ризиковао. Много је и добио: богатство засновано на Џоплиновој музици.

НИЈЕ КРАЈ ЗА УЛИЧНЕ ТРКАЧЕ

ЏЕМС ФИКС, ПИСАЦ „КЊИГЕ О ТРЧАЊУ" УМРО ЈЕ ТРЧЕЋИ

СПЕЦИЈАЛНО ЗА „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК" ОД СТАЛНОГ ДОПИСНИКА „ПОЛИТИКЕ"

Џемс Фикс, зачетник Покрета уличних тркача.

Ограђен облакодерима, поседнут бетоном, отворен према океану и климатским утицајима с југа, Њујорк уме лети да буде паклено врућ и спаран. Ипак, и по највећим јулским и августовским жегама, они не одустају. У гаћицама и тренеркама, ознојени и задувани, трче чак и загушеним улицама у самом центру града. Видећете их и на Петој авенији и у Четрдесет другој улици: о „Великом централном парку" и да не говоримо. Упорно, стрпљиво, равномерним темпом пробијају се кроз градску врева, застану на углу да се отвори зелено светло, и настављају.

Никуд не журе, нити се с неким утркују. Њихова страст је оно што се у овој земљи зове „џогинг", њихово уверење да лагано, равномерно, свакодневно трчање снажи здравље и продужује живот. Последњих година у Америци их је све више. Нико не зна тачно колико, али је сигурно да им се број рачуна у милионима. Њиховом „клану" припада и бивши председник САД Џими Картер који је задавао муке агентима свог и страних обезбеђења – чак и када је био у посетама другим државама није пропуштао своју редовну дневну порцију „џогинга".

Једног топлог јулског послеподнева овога лета стигла је вест која је изненадила и, у тренутку забринула, ове страсне уличне тркаче. Џемс Фикс, зачетник „џогинга", човек који је почео да трчи верујући да ће на тај начин оснажити своје урођено слабо срце и продужити живот, и који је и за тај начин физичког вежбања придобио милионе својих сународника, и још толике људе широм света, умро је тог послеподнева, у 52. години. И да би све изгледало апсурдније, умро је од срчаног удара, трчећи.

Фред Либоу, председник „Њујоршког клуба уличних тркача", није крио забринутост. Утолико пре што је „џогинг" управо у последње време постао мета оспоравања, посебно у неким лекарским круговима. Тврди се да трчање понекоме може више да штети него да користи, да је неке људе у годинама срце прерано издало јер су га изложили, њиховом добу непримереном, физичком напору. „Какав ће ово доказ бити за њих", вајкао се Либоу, ос непоколебљиво убеђен у основне вредности и предности џогирања. „Да Џемс Фикс није трчао – можда би умро још пре пет година", рекао је он.

Оно што се зна о зачетнику велике маније трчања у Америци, охрабрило је ову претпоставку. Џемс Фикс није почео да „џогира" из страсти него из потребе. Испољио је породичну склоност срчаним обољењима – отац му је умро од инфаркта када му је било само 43 године. Као млад, будући зачетник „џогинга", почео је нагло да се гоји, пушио је преко сваке мере и лекари су га опомињали да му је, ионако осетљиво срце, опасно угрожено. У 35. години Фикс је решио да из основе измени свој дотадашњи живот. Престао је да пуши, држао је дијете и почео упорно да трчи, по десет до двадесет километара дневно. Први пут када је наступио на једном крос такмичењу било му је већ 38. година и стигао је последњи од педесеторице. Охрабрило га је то што је победнику било преко шездесет година.

Наставио је, ослабио је 35 килограма, и осетио се поново виталним и младим. По професији новинар и писац, решио је да своје искуство преточи у књигу. И учинио је то тако уверљиво да је његова „Књга о трчању" постала, и током читаве једне године остала најчитаније штиво у Америци. Улице и паркови широм земље постали су, и остали све до данашњих дана својеврсна тркалишта, а Фикс, који је позајмио од пријатеља новац да би издао прву „Књигу о трчању" написао је другу која је доживела сличан успех, па још две на исту тему. Спремао је и пету, када га је смрт затекла док је трчао једним забаченим путем у Вермонту.

Није ли управо податак да је умро трчећи, речито оспоравање свега што је написао и на чему је стекао славу и богатство. Вероватно не, већ стога што Фикс своје књиге није писао као стручњак него као човек који је открио ново, велико животно задовољство. „Оно што трчање претпоставља – снага воље, моћ да се издржи напор и дода нова снага у тренуцима умора, имају благотворан, освежавајући утицај на читав човеков живот... трчањем срце постаје бољи инструмент, способан да, са мање напрезања, више учини", записао је у једној од својих „Књига о трчању". Мада се новооткривеним радостима „џогинга"предао са посвећеношћу верника, није тврдио да је пронашао чаробни лек снаге, младости и дуговечности. Био је обзиран и опрезан човек и другима је саветовао да се радостима које је он у трчању нашао препуштају пажљиво и према мери задовољства, мира и физичког освежења које у њему налазе.

За себе самог он је стару девизу поморaца „пловити се мора" претворио у лични животни закон: „трчати се мора". Трчао је сваког дана и умро је „на дужности", уверен да ће „џогинг" у развијеном свету, где људи много седе и мало се крећу, постати редовна животна навика, попут прања зуба.

Ако је у начину на који је преминуо било ироније, у ономе што је следило било је неког вишег оправдања мисије којој је посветио последњу деценију и по живота. Непуну недељу дана после његове смрти објављени су резултати дугогодишњег истраживања које су, на 17 хиљада људи, спровели стручњаци два угледна америчка универзитета, Харвардског и Стенфордског. На научном нивоу налази су недвосмислено потврђивали тачност онога до чега је Џемс Фикс дошао на основу личног искуства: свако умерено и редовно физичко вежбање а посебно лако трчање или брзо ходање јачају срце и могу продужити живот и за неколико година. Наравно, поручују стручњаци, „џогинг" није еликсир младости и свежине.

С њим треба поступати као и са сваким леком – користити га опрезно и у разумним количинама.

Душан Симић

WALT DISNEY

ПАЈА ПАТАК

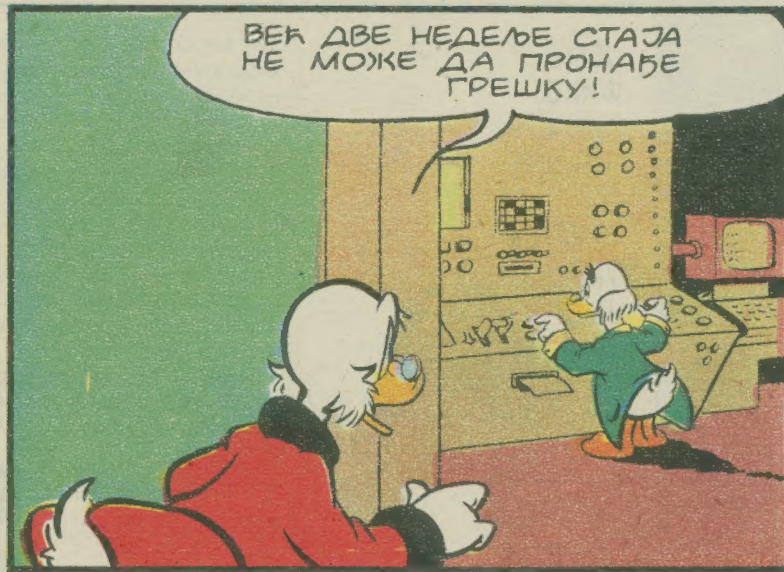

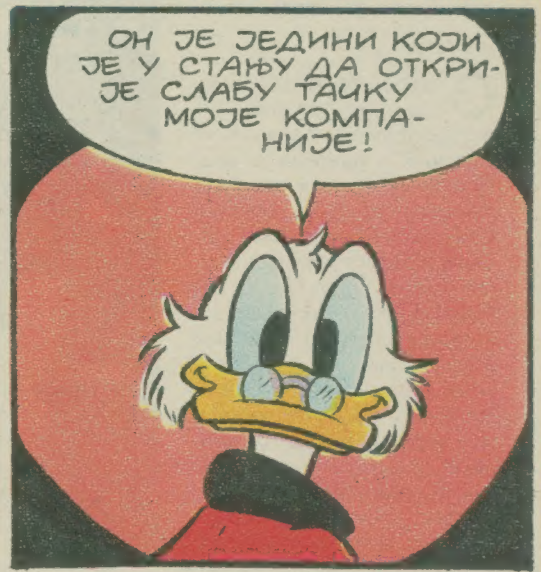

За читање наглас

ПРОФЕСОР ПЕТАР

Професор Петар је био одличан ботаничар. Министарство просвете давало му је с времена на време дужа одсуства за његова научна испитивања. После сваког таквог одсуства штампао је по једну дебелу књигу у сопственој режији, зато што се ниједан издавач није усуђивао да штампа његове научне расправе с насловима који би сигурно уништили и најбоље издавачко предузеће, као на пример: ПОГЛЕДИ НА ПРОШЛОСТ И САДАШЊОСТ ПАПРАТИ, или: КОМЕ ЗЕМАЉСКОМ ПЕРИОДУ ПРИПАДА STERIS LONGIFOLIA NA FUMAROLA DI FRASSO NA ISCHII. Том наслову је следило четири стотине страна написаних с најразличитијим нагађањима и разматрањима која су побијала једно друго. После четиристоте дошла би четиристо прва страна, која би читаву расправу закључила речима: „Ако, дакле, још једном укратко размотримо сва наша досадашња разматрања, долазимо до закључка да не можемо са сигурношћу тврдити коме периоду припадају наведене биљке."

Сличних расправа је професор Петар штампао још осам. Уз то био је и храбар човек: двапут су га нашли напола смрзнутог у ледницима Алпа, где је истраживао алпску флору, а једанпут замало није пао у кратер Везува. У шуми под Етном напали су га разбојници и узели му све осим бележака о врстама реса који расте на Етни. Путујући по Шведској пао је у Фролатски водопад и у паду се закачио панталонама за дрво изнад неке пећине. Тамо, висећи, открио је сасвим случајно неки редак лишај. И колико год је пута склизнуо у какав понор, увек би при спасењу грчевито стискао у руци какву нову, непознату биљку.

Тако доследан био је и у приватном животу.

Директор гимназије у којој је професор Петар предавао, имао је кћер Ему. Господин директор и његова госпођа позивали су професора већ годину и по дана у посете. Професор се позивима уредно одазивао, у гостима увек мирно седео, а повремено ишао у шетњу с госпођицом Емом.

Директорова госпођа скоро је изгубила сваку наду. Дакле, ситуација је била оваква: За три дана ће професор Петар опет на пут с кога ће се вратити ко зна кад. Зато је директорка оштро препоручила кћери да приликом шетње с професором буде што љубазнија и да употреби сва средства како би професор, пре но што оде, најзад изговорио одлучне речи.

Госпођица Ема поступила је тачно по мајчином савету. Отишли су из града у Шарко, целим путем је засипала професора љубазним речима и љупким погледима. За то време професор Петар јој је тумачио кључ за најлакше одређивање врсте цвећа по LINNE-овом систему.

– „Љубави, љубави, ти велика владарко..." тихо је певушила госпођица Ема и испод ока посматрала професора.

Али, он се никако није дао збунити у свом разлагању:

– Ако хоћете да одредите које је врсте непознато цвеће, то јест, да утврдите његово име, морате прво одредити класу којој припада! – објашњавао је значајно.

Ишла је готово се наслањајући на њега и гледала га у очи.

– Затим ћете – настављао је он – помоћу тих ознака без тешкоћа наћи род и врсту која има сличне ознаке као и та биљка...

– Ви одлазите, – прекинула га је госпођица Ема и чучнула у траву – па ћу вам зато убрати споменак. Дозволите да вам га заденем у ревер!

Професор Петар се сагао и прегледао споменак:

– Али, госпођице...

– Тако вам лепо стоји! Зацрвенели сте се... – рекла је госпођица Ема. – Да ли знате да споменак нешто значи?

Професор ју је очајно гледао.

– Кад бисте ви знали, госпођице...

– Споменак значи: „Не заборави ме!" – цвркутала је Ема и весело гледала професора.

– Нешто бих вам рекао, али ви ћете се наљутити. Зато ћу радије да ћутим.

– Говорите без страха, господине професоре!

– Не, госпођице, немојте то тражити – одговорио је и сасвим мирно наставио своје предавање о голим и затвореним семенкама, о класама didyvamia, tetradynamia, о биљкама с мушким и женским цветовима и...

После тога су сели у воз и вратили се назад у Праг. У возу су говорили о птичјој храни, и професор Петар је научио госпођицу Ему да хељда спада у осму класу (octandria). На крају, испратио је чак до куће.

– Не заборавите, – завршио је – да гљиве имају своје подножје (micelium) делимично у земљи, делимично у другим биљкама, и да живе као паразити с прашницима различитог облика. Лаку ноћ, госпођице!..

Пошто је Ема ушла у кућу, професор Петар је више од пола часа шетао испред директоровог стана црвенећи кад год би бацио поглед на споменак у реверу. Шетао је, гледао осветљене прозоре, и на крају се одлучио: ушао је у кућу и закуцао на врата.

Срдачно су га дочекали. Он се збуњено правдао што их узнемирава у тако незгодном часу, али... ствар је врло важна... Цела породица га је весело повела у салон, а господин директор и његова госпођа кришом су измењали значајне погледе. Госпођица Ема је жељним очима посматрала његове усне.

– Господине директоре, – збуњено је почео професор Петар – приликом данашње шетње госпођица Ема је убрала овај цвет и рекла: „Дозволите да вам тај споменак заденем за ревер." Не можете замислити како је то утицало на мене. Потребно је да вам признам...

– Ах, господине професоре, па ми вас знамо већ дуго времена... – покушала је директорова жена да му помогне.

– Видим, – прихватио је професор Петар – али бојим се да се госпођица не наљути... јер се то угланвом ње тиче. Пошто одлазим и не знам кад ћу се вратити, као поштен човек не могу да је оставим у заблуди... То што ми је заденула за ревер, није споменак (myostis pelastus), већ воловски језик (anchusa officinalis, пета класа – pnetandris), цвет с израслим лиснатим венцем и једним тучком...

КАРЕЛ ЧАПЕК

МОЈА ДРАГА КАМИЛА НЕШТО СЕ УСАМИЛА

Камила, са једном или две грбе, жива мистерија, у којој је легенда препознала стото Алахово име.

Та чудноватост потиче пре свега од њених многобројних улога. Она је и имање, и превоз, и новац, и храна.

Бедуини своју земљу називају „мајком камила". Можда би тачније било рећи да је камила мајка њихове земље. Арапи је једу, туку, пењу се на њу, тркају се на њима, па чак и спавају у њеном хладу. Отварају је ножем када им је потребна вода, пију њено млеко. Од њене коже праве одећу. На крају, њену балегу користе као гориво.

Арапска камила има само једну грбу, и њено учено име је дромедар. Позната је по својој брзини на тркама. Већина номада би се изненадила да види камилу из Бактриана, која има две велике грбе. Та животиња спорих покрета и лаганог хода живи у централној Азији.

Дромедар има смешно лице, спокојну и ружну спољашност. Њене водњикаве очи окићене трепавицама као код неке филмске звезде, ноћу изгледају зелене као стаклена боца. Широке ноздрве могу да се сасвим затворе кад крену пешчане олује. Млитаве усне подсећају на неку биљку и скривају дуге и жуте зубе.

година. Може да пређе огромна растојања кроз суву пустињу, а да при том не попије ни кап воде. Њен стомак је обично пун траве коју прво прогута а тек касније враћа у уста да је жваће. Док вари, животиња истеже врат а огромна количина течности која се налази у њеном стомаку, јако клокоће.

Испушта чудне гласове, као „вулу, вулу, вулу". Понекад јој дође да нападне и без разлога. Тада се рита предњим и задњим ногама, и може озбиљно да повреди. Да ли је камила пргава, види се по броју њених ожиљака. Када испушта звуке сличне неком гргољењу бежите од ње. Тада је способна да убије сваког ко се нађе у њеној близини.

Ако желите да се попнете на њу, главни посао је како да је наговорите да клекне. Пошто сте то урадили, полако се приближите са задње стране и ухватите јабучицу седла левом руком. Истовремено пребаците и леву ногу. Када се подигне, пошто вас силовито тргне напред и назад, опкорачите је и седите. Морате знати и традиционални крик који ће је натерати да крене. Тако ћете отићи у та пешчана пространства, где месец на ноћном небу изгледа као нацртан, и где постаје ледено чим се сунце изгуби.

КРАЉИЦА ПУСТИЊЕ

ЖИВОТИЊА КОЈА ЈЕ И ПРЕВОЗ, И ИМАЊЕ, И ХРАНА, И НОВАЦ, И ТОВАРНА ЛАЂА.

Камила има изузетно јак вољ и редовно пљује. Ово велико створење је дугачко три а високо два метра. Његова стопала имају по два прста с меканим јастучићима, који представљају завршетак дугих и јаких ногу.

Камила много воли да хода. Може да достигне брзину од 24 километара на час. Живи до четрдесет

Камила прави око четрдесет корака у минути. Њоме треба непрестано управљати; она сама никада не иде право. Њу тада ништа не занима, и послушна је из равнодушности. Када је једном натерате да се помери, она иде полако, полузатворених очију, као да је поспана.

Чак и када није припитомљена, она је толико непокретна да се не може назвати дивљом животињом.

Док хода углавном не испушта никакве звуке. Бедуини су је научили да не дахће и не стење, да не би привукла ноћне звери. Међутим, када је тужна, њени уздисаји могу се чути на три километра унаоколо.

У пустињи, пошто сте на њеним леђима превалили велику даљину, у смирај дана вежите камилу, да не одлута.

Кад је у пустињи најтоплије, када се температура пење и до 55 степени, она се одмара. Легне тако да своје тело најмање изложи сунцу.

Понекада, од врућег ваздуха она угине загушена. Остали најчешћи узроци смрти су жеђ или исцрпљеност. Тада најпре посрће а затим укочена падне и штуца. Понекад је могуће, повратити је, дајући јој воде, али најчешће, када камила падне с ногу, то је њен крај. Каравану ништа не преостаје друго него да је остави и оде. Она тада окрене главу према западу и чека...

Камиле се споро размножавају. Женка донесе на свет једно младунче у три године. У свом животу може да окоти до дванаест младунаца, који се хране мајчиним млеком, које је по мало слано.

Од овог млека може да се добије благ алкохол. Једногрба камила или дромедар је способна да пређе око 400 километара а да не пије воду. Али, зато, када стане обично за десетак минута, попије око 100 литара, не вадећи њушку из воде.

Она даје, чини и послушна је.

Домаћа, а дивља, силовита а послушна, подмукла а отворена и рањива, стрпљива а ћудљива, камила већ вековима иде преко пространих пустиња, стазом коју јој човек одреди.

М. П. П.

НЕШТО НАС ГУШИ У ДУШИ

ПУНА КОРПА СТРАХОВА

ЗА СТОЛОМ ЕНГЛЕСКОГ КРАЉА ЕДВАРДА VII НЕПРЕКИДНО СУ ПРЕБРОЈАВАНЕ ЗВАНИЦЕ. КРАЉ СЕ УМИРИО ТЕК КАД СЕ УВЕРИО ДА ЗА СТОЛОМ НЕ СЕДИ 13 ГОСТИЈУ.

Раширено је веровање да број 13 доноси несрећу. Постоје људи који у додиру са овим бројем предузимају опсежне мере предострожности. На пример: избегавају хотелску собу са овим бројем, не купују „Политикина" издања тринаестог у месецу или одустају од омиљене представе у позоришту ако је једина преостала улазница нумерисана „несрећном" бројком... Међутим, изузетно малом броју људи предохрана није довољна. Помисао на ову бројку, а још више додир са њом развија пренаглашене телесне и психичке неугодности: почев од јаког лупања срца, тешког дисања, презнојавања и својеврсне панике. Стручњаци кажу да је реч о фобији од броја 13.

Трискаидекафобија Едварда VII

Грчка реч трискаидекафобија означава болестан страх од стола за којим једе тринаесторо људи. Прича се да је краљ Едвард VII патио од ове врсте безразложног страха. Једном приликом се десило да је и поред помне пажње дворјана за столом краља засело тринаесторо званица. Краља је ухватила паника. Настало је поново пребројавање гостију и испоставило се, на сву срећу, да је једна званица трудна. Значи било је укупно четрнаесторо гостију. То је било довољно да се краљ умири и да руча са својим гостима.

Скептик би мирно могао да одбаци причу о безразложном страху краља као невероватну. Краљеви на крају имају сва права да буду хировити, ћудљиви и размажени. Међутим, свакодневна искуства показују: не само краљеви, већ и обични смртници понекад пате од чудних страхова. На пример: страх од стојећег става (стасифобија), додира (хафеофобија), одласка у кревет (клинофобија), беспосленог седења (тесофобија), веселости (церофобија), врућине (термофобија), Немаца и свега што је германско (германофобија), страх од страха (фобофобија)...

Многи славни људи патили су од безразложних страхова. Краљица Елизабета је испољавала страх од ружа, Паскал од тргова, Фројд од путовања, Тесла од малих округлих предмета, нарочито огрлица, а Ричард Бартон, веровали или не, од меда.

Ако изузмемо краљеве, славне људе и обичне смртнике са ретким страховима, психијатар се у свакодневној пракси сусреће са страховима људи од отворених места и тргова (агорафобија), уских грла и теснаца (клаустрофобија), животиња и инсеката (зоофобија и бацилофобија), невремена (тонитрофобија), болести (нософобија) и смрти (танатофобија).

Паук и пиштољ

Безразложни страхови које смо описали прилично су чести код људи. Разумљив је интерес психолога и психијатара. Познати експериментални психолог Мартин Селигман, на основу распрострањености болесних страхова, експеримената на животињама и људима, и на основу успеха лечења, дошао је до занимљиве тврдње. Скровита места, непогоде, животиње и инсекти, дакле, објекти и ситуације од којих човек најчешће страхује, нашем су далеком претку биле стварно опасне. Будући опасне забележене су у генима, па их савремени хомо технологикус лако учи било посредно: путем погрешних информација и подржавањем родитељских страхова, било непосредно: нашавши се у непријатним ситуацијама. Насупрот томе, далеки предак није савременом човеку оставио у наслеђе склоност да се плаши предмета и ситуација које га нису угрожавале. Зато о безразложним страховима од бројке 13, меда, јастука, и, на пример, чоколаде говоримо као о занимљивим реткостима.

Најзад стижемо до приче о пауку и пиштољу. Прича је поучна јер нам очигледно указује на природу и карактер страхова. Причу прича Оман, експериментални психолог са Упсалског универзитета. Групу људи, који претходно нису показали страхове од паукова и пиштоља, научник је подвргао једноставном експерименту. У моменту када се на екрану појављивала слика паука, човек у експерименту добијао је благ електрични шок на подлактицу. Узастопним повезивањем паукова и непријатне дражи, након одређеног броја понављања овог поступка, један број људи је развио трајније страхове од паукова, који су се споро гасили проласком времена и применом познатих терапијских метода. С друге стране, већина људи споро је развијала страхове од пиштоља, они су се временом брзо гасили тако да примена посебних процедура за њихово лечење није била потребна.

Сви краљеви људи

Прича дивно илуструје несвесну страну човекове природе. Човек је, као што видимо, спреман да лако научи страх од безопасних креатура као што су паукови, док га пиштољ оставља хладним.

Према понашању Едварда VII добар психолог би лако могао да погоди карактер плашљивог краља. Вероватно се радило о човеку који је склон повлачењу у себе, размишљању, човеку који је избегавао друштва, седељке, и човеку који је књиге претпостављао дружењу с другим људима. У науци се такав карактер назива интровертним (повучен у себе). Поред тога Едвард VII је вероватно имао „слабе живце", односно склоност да непријатну, па и иоле пријатнију ситуацију дочекује лупањем срца, презнојавањем, убрзаним дисањем. Таква претпоставка о карактеру плашљивог краља изведена је из многобројних психолошких истраживања која су имала за циљ да одговоре на питање који и какви људи су склони безразложним страховима. Испоставило се да је то тип људи који одговара нашем претпостављеном опису краља Едварда.

Они који су се пронашли у овом опису нека не тугују. Људи супротног карактера склони су другим врстама неуроза. Као што каже књига проповедника, гл 1,3:

„Свему има време, и сваком послу под небом има време..."

Јездимир Здравковић

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

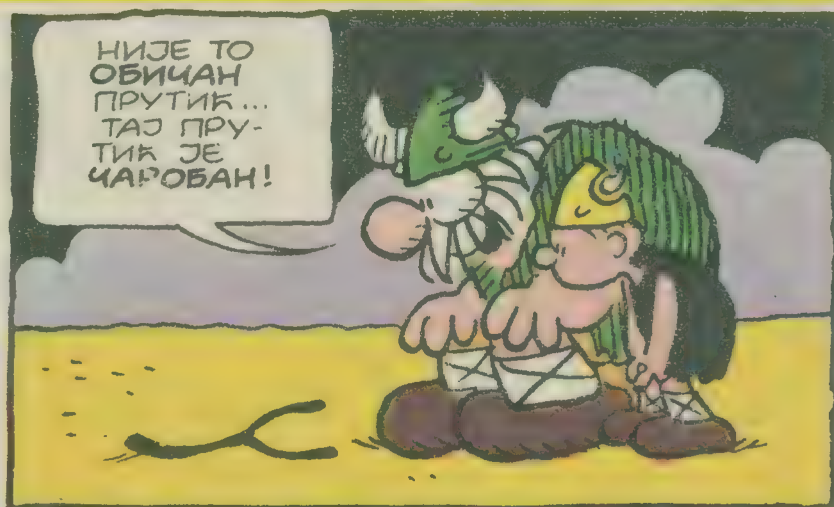

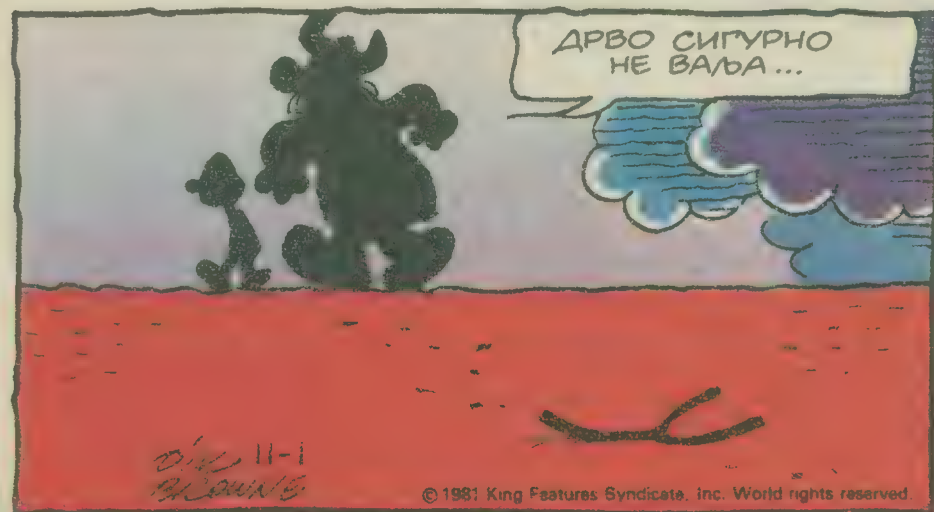

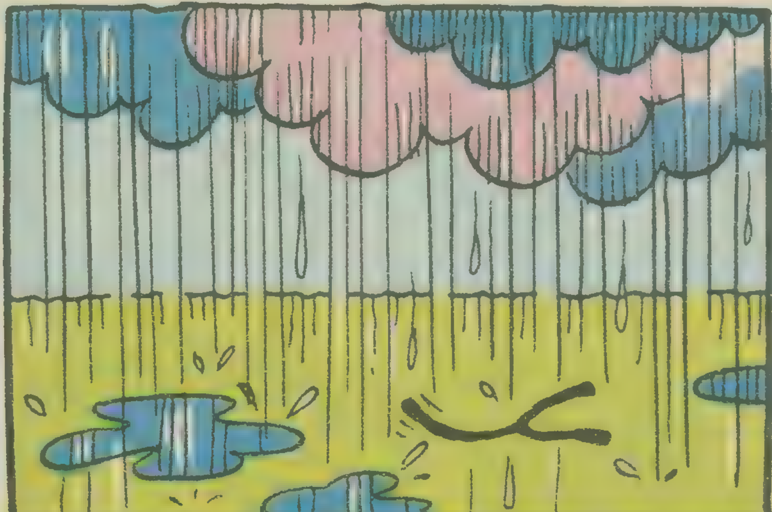

ТРИ ИГРЕ ЗА КУЋНИ РАЧУНАР

ИЗ БАЈКЕ НА ПОСАО, С ПОСЛА У АВИОН

ДА ЛИ ЋЕТЕ СЕ ИГРАТИ ВЛАДАРА КОЈИ СА СВИТОМ САВЛАЂУЈЕ ТАМНИ ВИЛАЈЕТ, ТРГОВЦА КОЈИ ПРАВИ КАРИЈЕРУ ИЛИ ПРОБНОГ ПИЛОТА.

На светско тржиште игара на рачунарима стигла су три нова занимљива програма. Иако врло различити они имају нешто заједничко. Привлачни су и задовољавају свестраност човекове природе. Први (у тамном вилајету) богати човекову машту, друга (на послу) – учи га како да постане успешан пословни човек, а трећи (у авиону) је подука из вештине и храбрости.

1. У тамном вилајету

Треба савладати подземни замршени свет лудог Врховног Чаробњака који се са више од сто најневероватнијих бића бори за власт. Играч не креће сам већ са одабраном пратњом. У служби су му свештеници, ратници, лопови, чаробњаци – свако са одређеном улогом и моћи које се не могу предвидети на почетку. Тек у датим околностима показује се за шта и колико је ко способан.

Сви су понечим наоружани: пошто су без реда скупљена чета пустолова право, борбено оружје добијају тек кад савладају десет погибељних замки тамног вилајета. Кад дођу до блага замене га за јаче оружје.

Њих на сваком ћошку вреба по нека сподоба која чини све да их задржи. На играчу је да донесе одлуку хоће ли да се бори или баци чини или да се, привремено, повуче. Игра је врло сложена. Све време треба да се размишља о сваком појединцу али и о читавој чети бојовника. Крајњи циљ игре је да се мало-помало улази и осваја замршени свет Врховног Чаробњака. Играч доноси одлуке изабравши једну од понуђених могућности.

На екрану му се у једном делу приказује докле је стигао и са каквим утварама треба да се бори. Истовремено компјутер даје и податке о сваком из његове пратње. Он, такође, сазнаје шта му је од оружја остало.

Тамни вилајет је толико замршен да је потребно најмање неколико година (и то да се свакодневно игра по неколико сати) да би се дошло до краја. Срећом, сваки бојовник временом стиче све више искуства; што дубље улази у тајне тамног вилајета то је спремнији за даље окршаје.

2. Буди успешан пословни човек

Игра почиње као у животу. Трговачка компанија тражи нове раднике. Наш компјутерски залуђеник пријављује се као трговачки путник. Да ли ће успети да се попне на лествицу успеха? То је, у ствари, циљ и смисао игре.

Пошто успешно полаже тестове почиње да ради у фирми. Али, већ на самом почетку, наилази на потешкоће. Прво се сукобљава с непосредним шефом, затим потпредседником компаније и коначно власниковим нећаком. То му и није било баш паметно. Дају му отказ.

Ипак је то само игра и играч враћа програм на почетак, решен да буде мудрији. У исту фирму улази као један од шефова техничког одељења. Годинама добро ради, али то није довољно да га примете. Недостају му домишљатост у послу и идеје од значаја за компанију. Због свега тога компјутер му даје могућност да напредује тек за петнаест година. Међутим, тада се погоршавају економски услови. То га опет враћа на почетак. Већ други сат окапава над рачунаром, а руководеће место му се ниједном није насмешило.

Већ је приметно нестрпљив. Одлучује да у моћну микрокомпјутерску фирму уђе као човек с дугогодишњим искуством. Пази да не направи исте грешке. (У томе је и предност игре; у животу је потребно знатно више времена да се отклоне последице погрешних одлука.) Најзад, после више од три сата седа у руководећу фотељу. Можда би постао и први човек компаније да није напунио 75 година – одлази у заслужену пензију (коју му додељује његов рачунар). После више покушаја постаје први човек, али његов радни век је завршен.

То није и крај игре. Покушаће да се успне на руководеће место у млађим годинама... Како и не би кад је, рецимо, играчу тек петнаест година.

3. Замишљени авион

Децембарско хладно вече. У даљини се назире аеродром „Ферчајлд" близу града Сиатла. С контролног торња стиже податак да ветар дува брзином од 26 чворова. На писти за слетање нахватала се ледена кора. Слетање ће бити знатно отежано. А „цесна 182" што пре мора да се приземљи. Мотору понестаје горива. Авион губи равнотежу. Десно крило се заноси. Летелицу је захватио вртлог. Екран се затамнио. Мотор се више не чује. Човек је мртав, срећом само по подацима рачунара на којем се игра вештине летења.

Програм није намењен професионалним летачима. Напротив, привлачан је људима који су одувек желели да пилотирају али им то из ко зна којих разлога никада није пошло за руком. Највише се тражи програм летења за авионе „цесна". „Џамбо џет" или „боинг 747" подразумевају толико вештине да аматери на то не смеју ни да помисле.

Као и у већини игара и у овој се почиње од најлакших умећа. Авион се вози по дану. Дају се најповољнији временски услови (нема ветра ни облака). Кад се савлада азбука, што ће рећи, авион је у ваздуху (није пао у језеро Мичиген) додају се магла, ваздушне струје, кварови на мотору. Затим се часовник на екрану подешава за ноћну вожњу. Играч (пилот) почиње да управља летелицом на основу података које добија од 26 инструмената на командној табли. На 23 аеродрома (који одговарају постојећим ваздушним лукама у САД) слеће на осветљену писту. Услове летења добија од замишљених контролних торњева.

В. С.

У горњем делу екрана човек види пределе које прелеће (онако како би се видели спреда, са стране или из задњег дела стварне летелице) док су му у доњем делу приказани инструменти баш као у правом авиону.

РЕЗУЛТАТИ ЛЕТЊЕ НАГРАДНЕ ИГРЕ „ЛИЧНОСТ НА КАРИКАТУРИ"

За оне који нису успели да препознају личности с карикатура ево решења: **Зоран Радмиловић**, глумац, **Фахрета Јахић – Лепа Брена**, певачица и **Зоран Симовић**, фудбалер.

Кад смо прегледали све пристигле одговоре нисмо пронашли ниједног читаоца који није препознао Лепу Брену, али су зато неки у Зорану Радмиловићу видели његовог колегу Ђузу Стојиљковића. Жирију је било најчудније што су многи фудбалера Зорана Симовића заменили Бранком Облаком.

Наш карикатуриста није успео да завара већину „Забавникових" читалаца па је у редакцију стигао велики број тачних одговора. Добитницима главних награда честитамо и препоручујемо да добро проуче саобраћајне знаке.

ПАЗИ КАКО ВОЗИШ!

Жири у саставу: **Љубомир Милојевић**, карикатуриста „Јежа", **Љубица Балаћ**, „Забавников" читалац и **Диего Варагић**, новинар „Политикиног забавника". Између тачних одговора жири је извукао имена добитника награда.

*

ПРВУ НАГРАДУ – МОПЕД добио је Владимир Етемовић, Васе Раичковића 21, Титоград

ДРУГА НАГРАДА – СПОРТСКИ БИЦИКЛ припала је Сoњи Богићевић, Бориса Кидрича 14/13, Крагујевац

ТРЕЋА НАГРАДА – ПОНИ БИЦИКЛ иде у руке Весни Максимовић, Милана Топлице 19, Борча код Београда

ОСТАЛЕ НАГРАДЕ 100 КЊИГА ЈУГОСЛОВЕНСКИХ И СВЕТСКИХ ПИСАЦА добили су:

Срђан Марјановић, Балзакова 47 Нови Сад, **Бојан Фијавж**, Титов трг 11/ц Словенске Коњице, **Бранислав Дамјановић**, Јована Лазића 22 Бели Манастир, **Марија Шкарић**, М. Тита 139 Бизовац, **Снежана Пешић**, Мостарска 2/а Параћин, **Јелена Драговић**, Гундулићева 17 Бања Лука, **Сњежана Павлић**, В. Назора 13 Ђурђевац, **Крешимир Перковић**, М. Тита 225 Славонска Ораховица, **Арман Адриан**, Охридска 10 Вршац, **Миљана Стојадиновић**, Гундулићева 1/23 Смедерево, **Анкица Вукадиновић**, Томиславова 78 Подравска Слатина, **Антонио Гоџоски**, Мислешевски пут бб Струга, **Жељко Рашета**, Џ. Биједића 11 Карловац, **Ирина Пешић**, 3. октобра 103/28 Бор, **Марио Шарић**, М. Тита 62 Чепин, **Алмир Тановић**, Жртава фашизма 1 Сарајево, **Србољуб Бајић**, Рајићева 64 Петриња, **Душко Ковачевић**, М. Тита 43 Велики Радинци, **Татјана Цупер**, Ј. Станивуковић 23/1 Шид, **Дамир Мауко**, Слатине оток Чиово, **Драган Стојановски**, 4. октобра 67 Качарево, **Татјана Худи**, Охридска 7 Винковци, **Ивана Перић**, Јеловица 15 Алексиначки Рудник, **Ангел Бишовски**, Благоја Ђорђева 97/1 Титов Велес, **Мирослав Танасијевић**, Мала Рамаћа 3 Рипањ, **Сања Кокот**, Браће Обрадовић 80 Бихаћ, **Владан Вујић**, Сестре Мојојлић бб Бијељина, **Александар Матовић**, 6. септембра 25/10 Краљево, **Инес Хилл**, А. Цесарца 44 Велика Горица, **Ивица Шимић**, О. Кершованија бб Ђаково, **Ненад Илић**, 22. децембра 8/8 Чачак, **Светлана Булатовић**, Гандијева 87/69 Нови Београд, **Бранко Љубишић**, Школска 58 Лаћарак, **Весна Катанић**, Омладинских бригада 5 Аранђеловац, **Предраг Петковић**, Просветина 2 Нишка Бања, **Зденка Трајстаревић**, Чопова 23 Лесце, **Јелена Петровић**, Ц. Лазара 87/9 Ћуприја, **Кристина Белина**, Муњарски пут 14 Загреб, **Сретен Ђокић**, Милеве Шарић 6/А Фоча, **Зоран Кнежевић**, Саничани бб Приједор, **Златко Овука**, 29. новембра 10 Маглић, **Радмила Дикановић**, Мила Ужара 22 Забрежје, **Елма Гачић**, Немањина 78/1 Сарајево, **Александра Костадиновић**, Гандијева 33/А Нови Београд, **Нина Оничин**, Љ. Стојановића 34 Београд, **Предраг Преуловић**, Краг. октобар, Д–1, 3/20 Светозарево, **Александар Сцепински**, Г. Делчева 7 Земун, **Горан Богуновић**, Алеја В.Бубња 129 Нови Загреб, **Биљана Вранишкоска**, Војдана Чернодринског 13 Струга, **Татјана Стаменић**, Ј. Гагарина 41/77, блок 70 Н.Београд, **Душко Буцало**, И.Цанкара 14 Бања Лука, **Татјана Рафајловић**, Назорова 1 Велики Грђевац, **Слободан Протић**, Јана Сикоре 173 Стара Пазова, **Драган Ступин**, Натошевићева 11 Нови Сад, **Дејан Бувач**, 3.Диздаревића 18 Зеница, **Момчило Костић**, Хо Ши Минова 21 Н.Београд, **Иван Јелић**, Сл.Пенезића 33/18 Чачак, **Жељко Павловић**, Коче Коларова 56 Зрењанин, **Југослав Опсеница**, Фрушкогорска А/7 Сомбор, **Јасна Порча**, Мухамеда Буђе 6 Сарајево, **Драгана Радибратовић**, Р.Симића – Циге 42 Београд, **Јасмина Николић**, Николе Тесле 9/2 Ћуприја, **Драгана Миладиновић**, Мраморска 13 Прокупље, **Снежана Даниловић**, Б.Кидрича 155 Батајница, **Данијел Даљевић**, Р.Кончара 6 Зрењанин, **Дејан Сајковски**, Г.Петров 118/ц Скопље, **Душица Татић**, Миладина Јоцића 43 Турија, **Иван Капитановић**, Полиновац 4 Каштел Нови, **Владимир Ђачић**, Прол. бригада 56 Београд, **Весна Михајловић**, М.Тита бб Жабаљ, **Љиљана Милосављевић**, Други булевар 123/12 Н.Београд, **Сузана Рашета**, Браће Броз 2 Кумровец, **Драгица Исаиловић**, Насерова 86 Шабац, **Марјана Кацаревић**, Петријевска 103 Смедерево, **Јелена Радмиловић**, Бул. АВНОЈ–а 96/44 Н.Београд, **Борко Боснић**, Василија Ранковића 25 Батајница, **Марина Ловрековић**, Доњи мост 120 Капела, **Данијел Зорић**, Б.Кидрича 70/а Осијек, **Немања Бошњак**, И.Г.Ковачића 41 Бели Манастир, **Мојца Когој**, Пристава 69/А Тржич, **Марјан Јелић**, Колонија шећеране 45 Црвенка, **Борис Даљевић**, Р.Кончара 6 Зрењанин, **Мартина Копић**, Б.Кидрича 22 Осијек, **Кристина Атанасова**, Николе Грчете 4/32 Скопље, **Миломир Ћирић**, Р.Симића Циге 22/27 Београд, **Биљана Мајетић**, Густава Бараша 9 Славонска Пожега, **Биљана Бичански**, Д.Туцовића 1 Бачка Паланка, **Гордана Голијанин**, Ново насеље 57/9 Падинска Скела, **Ивица Хострњак**, Браће Радића 3 Вараждинске Топлице, **Мирослав Лучић**, Ј.Гагарина 92/37 Н.Београд, **Влада Жикић**, Ул. ослобођење, сокак 1 бр. 6 Смедерево, **Сандра Швенда**, Фрушкогорска 23 Загреб, **Јован Рикановић**, Незнаног јунака 16/16 Крагујевац, **Александра Лазић**, Врбничка 28 Раковица, **Стефан Војиновић**, Бр. и јединства 11/7 Мајданпек, **Маријана Блануша**, Барска први део 18/А Сремчица, **Драгана Недељковић**, Кл.Цеткин 7/49 Земун, **Бошко Копривица**, Јеличићева први део 6 Сремчица, **Фари Радмани**, киоск Булевар Б.Јовановића Титоград, **Владица Мудри**, Руменички пут 5 – Сајлово Нови Сад.

97 ПРЕКОРЕДНИХ БРОЈЕВА „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА" – „СРЦЕ ОД ЛУБЕНИЦЕ" добили су:

Дарко Николић, М. Бирјузова 30 Београд, **Саша Глишић**, Трепчанска 24 Раковица, **Петар Тодоровић**, Маршала Тита 42 Пландиште, **Антон Бубњар**, Јанковчева 1./11 Бедековчина, **Биљана Лазаревска**, Орце Шутева 28 Титов Велес, **Драган Благојевић**, В. Бугариновића 16/3 Севојно, **Јелисавета Везмар**, Н.Драгосављевић 11 Окучани, **Славиша Пајкановић**, М.Тита 64 Лопаре, **Вања Ловретић**, Ценрат „Б" улаз Г/53 Травник, **Ивана Вујинић**, М.Ракића 10/62 Београд, **Мери Јурић**, Р.Врањешевића 45 Бања Лука, **Александра Преловец**, Сп. Идрија 42 Идрија, **Абидин Добрунај**, Цетињска 11 Сарајево, **Новак Станковић**, Лењинова 8, Сарајево, **Мирсад Дамировић**, Михајла Павловића 9 Котор-Варош, **Марина Тодоров**, Расадник 2. П-14, 1/6 Крушевац, **Перо Крамар**, 3. нова 6 Илиџа, **Мирела Стајић**, В. Митровић 4 Београд, **Зорица Брајић**, К. Станковића 36 Нови Сад, **Мирко Жибрат**, Франкопанска 6/А Валпово, **Зоран Милић**, Левачка 9 Рековац, **Владета Торбица**, Ђердапска 8 Београд, **Лионела Јох**, А. Цесареца 43 Бели Манастир, **Елизабета Ђокић**, Д. Францисте 20 Петроварадин, **Виолета Вуцеља**, И. Л. Рибара 84 Бачки Јарак, **Оливера Стојанов**, Бул. АВНОЈ-а 71 Нови Сад, **Драган Мирић**, Велебитска 2 Нови Сад, **Горанчо Шукулоски**, Карпош .4/А-7, 4/5 Скопље, **Жељко Сулавер**, Прекопци 136/А Љубљана, **Данијела Потоцки**, М. Иванића 137 Сремска Митровица, **Маја Копецки**, Крндељева 17 Загреб, **Маја Чанкуловска**, Воденска 1,2/5 Скопље, **Владимир Стојановић**, 3. Јовина 5 Прокупље, **Мартина Перика** Кухачева 14 Загреб, **Марија Блажевић**, **Првомајска 27, Кисељак**, **Гордана Милић**, М. Тита 88, Рековац, **Антонија Путрих**, Баруптански бријег 82, Загреб, **Мирјана Ђорђевић**, Б. Јерковић 63, Београд, **Зринка Грихотић**, Заострошка 3, Осијек, **Марио Шипек**, Храстик 6, Загреб, **Лиља Ђурић**, Б. Радичевића 85, Меленци, **Фрањо Сич**, Ж. Виногради 249/Х, Суботица, **Барбара Ловренчић**, Рибњак 1, Зачертје, **Хелена Пескаш**, Д. Витезића 10, Пула, Ермина Халиловић, Ј. Шибера 68, Градачац, **Емир Хусић**, Брезово Поље бб, Брезово Поље, **Славко Сокировски**, Булевар 3. македонске бригаде 9, Скопље, **Амина Вратановић**, Босанска 2, Сарајево, **Дарка Перић**, Д. Остојића 1/26, Шабац, **Симона Мастнак**, С. Куленовића 2, Бањалука, **Анита Јосић**, А. Цесарца 101, Сисак; **Иштван Бела**, Мостарска 25, Бачка Топола, **Дарко Бузалков**, Башино Село, Титов Велес; **Сандра Беришић**, Корошка 65, Марибор, **Саша Тркуља**, Крајишких бригада 85, Мркоњић град, **Горчин М. Стојановић**, Коњичка 40, Илица, **Наташа Кардаш**, 3. мославичке бригаде 100, Гарешница, **Горан Бајић**, Учитељска 2/1, Београд, **Оливер Вербанац**, Марићи 23, Лабин, **Владо Стојановић**, Љељенча, В. Обарска, Бијељина, **Маринко Радовановић**, Велизара Косановића 25, Београд, **Љиљана Ковачевић**, Блок Саве Ковачевића 5, Титов Врбас, **Клаудија Поропец**, Мате Влашића 31, Пореч, **Даница Марков**, И. Л. Рибара 55, Самош, **Горан Прокић**, Браће Каклјуш 27, Нови Сад, **Зоран Вукојевић**, Миодрага Рајића 2. Кучево, **Борис Кајганић**, М. Тита 1/22, Добој. **Оливер Савић**, С. Панића 24/2, Маглај, **Дамирка Шуркаловић**, Омладинска 7/1, Мостар, **Јован Д. Пантић**, село Пријешница, Бродец код Бијељине, **Миле Ајдарић**, Ј. Гагарина 191, блок 45, Нови Београд, **Нена Миладић**, Булетић–Теслић, **Павле Зеленак**, Коњеча 17, Бачки Петровац, **Светлана Влајић**, Новакова 17, Београд, **Маргита Ленарчич**, Ј. Колановића 10/ц, Задар, **Ненад Стојановић**, В. Маслеше 136/2, Нови Сад, **Биљана Шерденковска**, К. Охридског 15/7, Битољ, **Бранимир Бекић**, Велетушка 2, југ 3. Осијек, **Анита Николић**, Ц. Душана 1, Параћин, **Снежана Живковић**, Гине Пајевића 10/11, Светозарево, **Грозда Бузанова**, Нада Бутнивашарева 3/10, Титов Велес, **Марина Пеић**, Хероја Јерковића 23, Титово Ужице, **Гордана Савић**, Браће Могин 8, Нови Сад, **Милун Симовић**, Косте Стаменковића 5, Корићани, Крагујевац, **Емира Балић**, Џ. Биједића 91, Сарајево, **Александар Будошан**, Б. Кидрича 95, Сремска Митровица, **Мирјана Боснић**, Сремска 1, Инђија, **Гордана Сонић**, СлатИна код Чачка, **Наташа Кљајић**, В. бригада 63. Ковиљ, **Роберт Носић**, Б. језера бб, Кардељево, **Тихомир Перковић**, Гојло бб, Кутина, **Татјана Зоњић**, Јасиковачка 1, Иванград, **Бранислав Галоња**, Б. Кидрича 98/А, Инђија, **Мирослав Контра**, Д. Туцовића 8, Титов Врбас, **Александар Васиљевић**, Ј. Гагарина 134, Нови Београд и **Бојана Недић**, Каће Дејановић 4, Нови Сад.

Свим добитницима најсрдачније честитамо а осталима желимо више среће у наредним играма.

Награде шаљемо поштом, најкасније 60 дана од данас.

ПРОЧИТАЈ ПРОСКИТАЈ

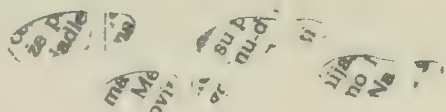

ЈЕЗЕРО, ЧАС ГА ВИДИШ...

У Аустралији, између градова Канбере и Сиднеја, налази се језеро Џорџ које с времена на време ишчезава и поново се појављује. Зашто долази до ове необичне појаве - до данас није разјашњено. Последњи пут језеро је нестало прошле године.

Од 1820. до данас, језеро је нестајало и појављивало се - тачно пет пута.

ДВОРАЦ КРАЉА АРТУРА, ИЗГЛЕДА, ПОСТОЈИ

О келтском краљу Артуру који је живео пре готово 1700 година, постоје многе легенде. Приче о „округлом столу" (Round table) краља Артура, његовим витезовима и њиховим јуначким делима појавиле су се у 12. веку да би се касније на ту легенду надовезале многобројне романтичне приче и песме средњега века - Лоенгрин, Парсивал, Грал, Тристан. (Исту тему обрађивали су не само енглески већ и француски и немачки писци.) Па ипак, остало је све до данас питање да ли је Артур заиста постојао или је само легендарни образац храброг британског вође? Је ли постојао замак Камелот?

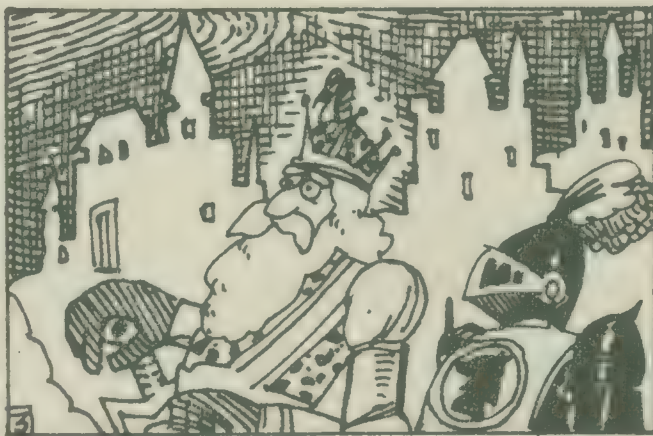

Постојао је, тврде британски археолози.

Недавно су при ископавању у грофовији Сомерсет научници пронашли остатке великог утврђења из 5-6. века наше ере. Време, значи, одговара баш као и многобројни детаљи (о којима ће јавност тек бити обавештена) који дозвољавају да се претпостави како је управо овај дворац легендарни Камелот а не неки други. Јер, неколико замкова Енглеске труди се већ дуже време да буду проглашени за дом краља Артура.

ДОЗИВАЊЕ ВЕЋЕГ ЗЛА

Учестале жалбе путника да им при лету смета дим цигарете и лула приморали су западнонемачку авионску компанију „Луфтханза" да у својим авионима око 40 одсто места одвоји за непушаче.

Овој одлуци супротставили су се - пилоти! Јер, док су пушачка места била заузета сва до једног, преостали, непушачки део авиона, био је полупразан. Неравномеран распоред терета ометао је управљање авионом и доводио у опасност животе свих путника.

И оних који пуше и оних који не пуше.

МОРЕ ЗА ЗАЛИВАЊЕ

Може ли морска вода да замени обичну у наводњавању поља? Испитивања која су извели стручњаци Литванског института на два пољопривредна добра у близини Риге дала су занимљиве резултате.

Најотпорније на со показале су се вишегодишње траве које служе као крмно биље (пољски вијуг, црвени вијуг, ливадарка, луцерка), од поврћа репа (цвекла, шећерна и сточна репа), купус и шаргарепа. Нешто су се осетљивији на слану воду показали парадајз и карфиол. При том све ове културе нису изгубиле у приносу ни у квалитету, мада се хемијски састав плодова донекле изменио...

ШТА ЈЕ ОСТАЛО ОД КОЛУМБОВЕ „ПИНТЕ"

Недалеко од коралног острва Молас које улази у састав Бахамских отока рониоци су пронашли костур брода, два бронзана топа и оловне кугле који потичу, како се претпоставља с краја 16. или почетка 17. века. Археолози су ове налазе упоредили са шпанским хроникама тога времена и закључили да је пронађени брод, по свој прилици „Пинта", једна од каравела из Колумбове експедиције којом је славни ђеновски морепловац за рачун шпанског краља Фердинанда и краљице Изабеле открио Америку.

Године 1499. „Пинта" се упутила на редовно путовање дуж обала Северне Америке, упала у жестоку олују и пошто је ударила у подводни гребен - потонула. Даља детаљнија испитивања показаће јесу ли амерички археолози у праву.

ИЗВОЛИТЕ, УЂИТЕ У ТЕРМОМЕТАР!

Да, управо тако! У овај инструмент пацијент улази цео, само му глава остаје напољу. Али, за љубав истине, овај би апарат било боље назвати калориметар јер је намењен мерењу количине топлоте коју организам зрачи док вари храну. Из тог податка може се сазнати и брзина размене материја. Суперосетљиви електронски сензори региструју и најмање промене температуре.

А коме и зашто су потребна ова мерења? Код многих обољења пацијент непрестано слаби иако једе као и пре. Можда калорије у његовом организму сагоревају сувише брзо? У том случају потребно је исправити грешку, у чему ће убудуће лекарима помагати овај гигантски термометар.

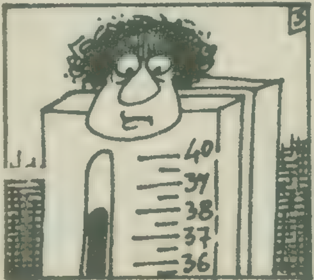

ИЗВЕДИТЕ ЗАТВОРЕНИКА, ДОБИО ЈЕ ЛЕГИЈУ ЧАСТИ

До многих значајних открића дошло се случајно и многа својим творцима нису донела ништа осим јада. Пошто је осамнаест година лутао у истраживањима, Американац Чарлс Гудјир (1800 - 1860) испустио је пуким случајем 1839. парче каучука помешаног са сумпором на врелу пећ и тако открио процес вулканизације, односно добијање гуме из каучука. Уместо да га обаспе заслуженим хвалоспевима и наградама, свет је и њега и његов проналазак мање-више игнорисао. Треба изузети утериваче дугова који су вечито презадуженом Чарлсу стално били за петама.

Пошто је пет година касније коначно успео да патентира своје откриће, Чарлс је кренуо да осваја свет. За то је у том тренутку био најпогоднији Лондон где се управо одржавала Светска изложба. Гума добијена вулканизацијом опет никога није задивила. На то се Чарлс пребацио у суседну Француску где је на једвите јаде успео да отвори фабрику која је убрзо пропала. Њега је утерала у нове дугове због којих су га галски љубазни жандари децембра 1855. спровели право у париски затвор.

У међувремену је свет, или бар Французи, схватио шта је добио. Чарлс је још чамио у ћелији када је стигла вест да му је за проналазак додељена Легија части.

Умро је пет година касније у Њујорку.

¡живот је прича – прича је живот!

НАСТОЈНИК

Спустили су се лакше него што су се надали захваљујући попречним шипкама...

ЈЕДИНИ СПАС ЗА ЖАНУ И ЛУЈА БИО ЈЕ ДА СЕ НЕКАКО СПУСТЕ ДО СПРАТА НИЖЕ И ПОКУШАЈУ ДА ЗАЈЕДНО УЂУ У ТУЂУ КУХИЊУ.

Луј Сарен журно је корачао улицама Безансона покушавајући да у мраку распозна куће поред којих је пролазио. Никако није желео да га полицијски час затекне на улици, мада немачке патроле у овом граду нису у то доба биле тако активне. Документи и новац које је носио морали су неизоставно стићи до центра илегалног рада у Безансону одакле је требало да буду распоређени по целом сектору. Од тога је зависила даља судбина Покрета отпора у овом крају.

Ово није било први пут да млади учитељ носи овако поверљив и опасан пакет, али ипак то и није било тако ризично као што би се могло помислити. Разуме се, сретао је Немце али осим легитимисања никаквих непријатности никада није имао. Чинило се да мрачна машина Гестапоа спава.

Ко је?

Најзад је угледао улаз у стару троспратну зграду. Капија је била откључана. Не палећи светлост, полако се попео на последњи спрат. Стаде мало да поврати дах, а онда из џепа извади кутију шибица и кресну. Пред њим су била врата којих се сећао од прошле године. Приђе и закуца на уговорен начин. Са друге стране се убрзо зачуше кораци и пригушен глас:

– Ко је?

После лозинке врата се отворише и он уђе у мало предсобље. Изненађен виде да пред њим не стоји човек кога је знао већ једна млада жена.

– Ви сте курир? – упита га тихим гласом. – Уђите у собу. -

Када је сео за сто прекривен јевтиним чипканим застирачем и упалио цигарету, примети да стан изгледа друкчије него пре.

– Зовем се Жана – рече она. – Чекали смо ваш долазак.

– Доносим вам новац и лажне исправе које сте тражили преко радио-везе – одговори Луј мучећи се да неспретним прстима развеже чвор на канапу којим је омот био увезан.

Гестаповци су ту!

У неком дворишту поче да завија пас. За тренутак обоје подигоше главе да ослушну и он престаде да дреши чвор, а онда насмешивши се гурну пакет ка њој:

– Пробајте ви, сигурно сте вештији...

Али не успе да заврши реченицу јер се зачу реско звоњење телефона.

Жена подиже слушалицу. Није говорила ништа, а онда на крају рече само: „Да...". По њеном држању Луј схвати да се нешто дешава и нагло се диже од стола.

– Ухватили су неке наше сараднике и они су нас одали! Један пријатељ јавља да сваки час могу да дођу по мене. Треба одмах да одемо одавде.

У првом тренутку Луј није схватио ништа, а онда одједном осети како крв поче брже да му струји. Али, то није био страх. Прва мисао је била да беже, али када Луј ухвати кваку, зачу се звук кола која се нагло зауставише пред кућом. Залупише се врата. Бат корака испуни степениште. Гестаповци су били ту.

Обоје се брзо вратише у собу и угасише светлост. Луј се сети да у кухињи постоји балкон поред кога је некада пролазио теретни лифт за угаљ. Ухвати жену за руку и повуче је преко собе. У неколико речи објасни јој да им је једини спас да се некако спусте до спрата ниже и покушају да уђу у туђу кухињу.

Спуштање је захваљујући гвозденим шипкама било лакше него што је претпостављао и они се зачас нађоше на тераси доњег спрата. Унутра је био мрак. Што је могуће тише уђоше у кухињу.

Кратак и брз поглед показа да у стану осим двоје мале деце која су спавала нема никога више. Жена му шапатом рече да и отац и мајка раде у ноћној смени неке фабрике. Са степеништа су се чули гласови – довикивали су се на немачком. Пошто су нашли празан стан горе, било је више него сигурно да ће претражити целу кућу.

Постојала је једина могућност да се некако спасу - да остану где су и понашају као родитељи деце.

Као код своје куће

– Брзо упалите светлост – рече Луј скидајући капут и заврћући рукаве од кошуље.

Док је жена узимала из ормана пењоар, он зграби са стола новине и извали се на кауч. На столу се створи и један тањир са остацима неког јела који је Жана нашла у кухињи. Намах се створи породична атмосфера. У тренутку када је зазвонило на вратима, једно дете поче да плаче. Они се само немо погледаше, а онда Луј крену ка улазу да отвори.

Соба се зачас испуни униформама, а Лују застаде дах када међу њима угледа једног чичицу с папучама на ногама. „Готово је, помисли, то мора да је настојник зграде". Како је девојчица у колевци све више плакала, сада већ сасвим разбуђена, Жана приђе кревецу седе на њега и поче да је љуља и милује по глави. Иако је било мало, дете је препознало да му то није мајка.

Настојник се прогура поред немачког официра који је завиривао свуда и приђе Лују.

– Здраво, Жак, – рече гласом као да га познаје годинама. – Извините што сметамо и што ће госпођа Рамен морати поново да успављује малу, али господа траже ону вашу сусетку са трећег спрата.

Луј у првом тренутку није могао да верује својим ушима и тек када га настојник пријатељски потапша по рамену и при том мало ћушну, он схвати да овај човек покушава да их спасе.

Немачки официр прође још једном кроз све собе, погледа изгужване новине на каучу и јело на столу а онда, пошто мала поче да се дере из свег гласа, кратко салутира и заједно са својим људима и настојником изиђе из стана.

***

Кад се све смирило, Жана и Луј, тихо се спустише низ степенице до сутерена у ком се налазио настојников стан. Старац као да их је чекао јер чим стигоше до врата, он их отвори и увуче у своју собу. Луј покуша некако да му захвали али старчић само одмахну својом коштуњавом руком и објасни им да кроз подрум зграде који је у вези са суседном кућом могу ујутру да изиђу на улицу са друге стране блока.

И. З.

Модести Блејз: СТАРАТЕЉКА II ДЕО

МОДЕСТИ БЛЕЈЗ СЕ ОДМАРА НА СРЕДОЗЕМЉУ.
НА МОЛБУ СВОГ ПРИЈАТЕЉА ЏОА ЛАМОНТА ПРИХВАТА ДА ЧУВА ЊЕГОВУ ШЕСНАЕСТОГОДИШЊУ КЋЕРКУ ЏЕЈН.
СПАСИВШИ ПЛАЋЕНОГ УБИЦУ ПОРОДИЦЕ КОЧИ-РОСИЈА, МОДЕСТИ ОТКРИВА ДВЕ СТРУЈЕ МАФИЈЕ НА ОСТРВУ.
ДА БИ ЏЕЈН БИЛА НА СИГУРНОМ, МОДЕСТИ ЈЕ СМЕШТА У МАНАСТИР И УЗ ПОМОЋ ВИЛИЈА И ЧАРЛИЈА БАРОЗА СПРЕМА СЕ ЗА АКЦИЈУ...

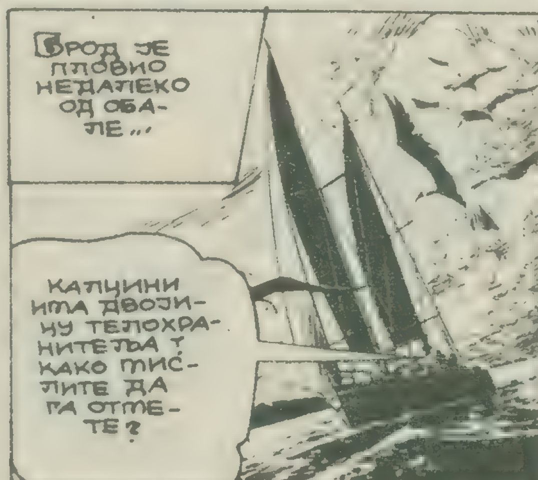

У КАНЦЕЛАРИЈИ СЕКРЕТАРИЈАТА ЗА БЕЗБЕДНОСТ...
НЕКА МЛАДА АМЕРИКАНКА ХОЋЕ ДА РАЗГОВАРА С ВАМА, ШЕФЕ!

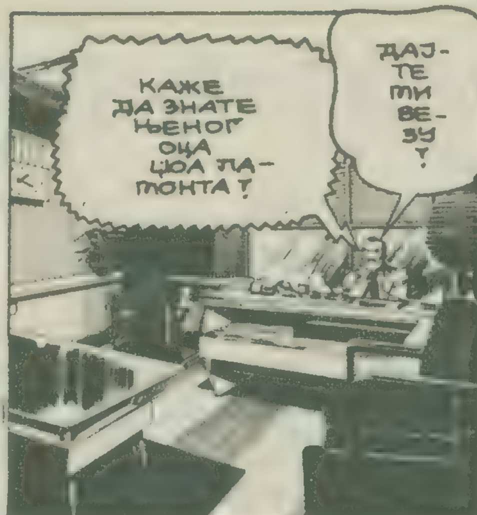
КАЖЕ ДА ЗНАТЕ ЊЕНОГ ОЦА, ЏОА ЛАМОНТА!
ДАЈТЕ МИ ВЕЗУ!

ИЗВОЛИТЕ, ШТА СТЕ ХТЕЛИ?
36

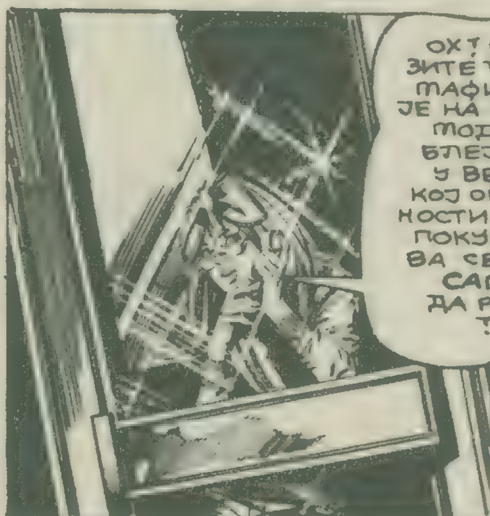
ОХ! ПОМОЗИТЕ! ГРУПА МАФИЈАША ЈЕ НА МАЛТИ! МОДЕСТИ БЛЕЈЗ ЈЕ У ВЕЛИКОЈ ОПАСНОСТИ ЈЕР ПОКУШАВА СВЕ САМА ДА РЕШИ!

МАФИЈИ ПОМАЖЕ НЕКО ОД ВРХУНСКИХ МЕСНИХ ЉУДИ! АЛИ, ТО ИПАК НИЈЕ ПОСАО ЗА ЊУ!

МОЛИМ ВАС, УЧИНИТЕ НЕШТО!
ОДМАХ ЋУ ПОСЛАТИ КОЛА ПО ВАС! ГДЕ СТЕ?
3696

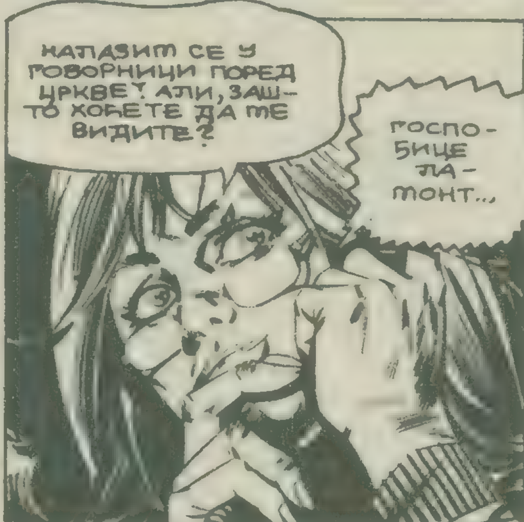
НАЛАЗИМ СЕ У ГОВОРНИЦИ ПОРЕД ЦРКВЕ! АЛИ, ЗАШТО ХОЋЕТЕ ДА МЕ ВИДИТЕ?
ГОСПОЂИЦЕ ЛАМОНТ...

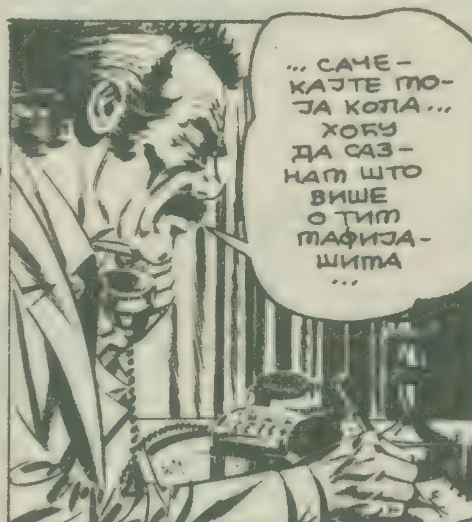
...САЧЕКАЈТЕ МОЈА КОЛА... ХОЋУ ДА САЗНАМ ШТО ВИШЕ О ТИМ МАФИЈАШИМА...

А НА ЈАХТИ...
НЕ БРИНИ, ВИЛИ!
ЧАРЛИ, ТРЕБА ДА СРЕДИШ СВЕ ПРЕ КАЛУЦИНИЈЕВОГ ДОЛАСКА У "ХИЛТОН"!
3697

ЗА ТО ВРЕМЕ КОД ЦРКВЕ...
ЈЕСТЕ ЛИ ВИ ЏЕЈН ЛАМОНТ?
ЈЕСАМ! ВИ СТЕ ИЗ БЕЗБЕДНОСТИ?

ДА! УЂИТЕ У КОЛА!
ХЕЈ, ПА ВИ СТЕ ЈЕДАН ОД ОНИХ ЉУДИ КОЈИ СУ НАПАЛИ МОДЕСТИ!

ВОЗИ, БРУНО!
МММГР...
3698

РОСИ, ВИЛИ И ЈА ИДЕМО НА ОБАЛУ...

САЧЕКАЈТЕ НАС ОВДЕ И НИШТА НЕ ПРЕДУЗМАЈ-ТЕ!

АМА БАШ НИШТА!
НИТИ ПЛИВАМ, НИТИ УПРАВЉАМ БРОДОМ - НЕ ЗНАМ ШТА БИХ МОГАО ДА РАДИМ!

КОД КАЛЦИНИЈА...
ИМАЛИ СТО СРЕЋЕ, ГОСПОДИНЕ КАЛЦИНИ! МАЛА ЈЕ САМА ОТИШЛА МАЛТЕШКОМ ВЕЛИКОМ ГАЗДИ...

ОНДА ЋЕ БИТИ МАМАЦ ЗА МОДЕСТИ!
НАДАМ СЕ ДА НЕЋЕМО МОРАТИ ДА ЈЕ ПРИСИЉАВАМО НА ТО!

ЧАРЛИ БОРГ ЈЕ ВЕЋ БИО У БАРУ...
КАД ЗАВРШИМ ПИЋЕ, ПОЗОВИТЕ МЕ И ДАЈТЕ МИ НЕДУЉУ!
У РЕДУ, ГОСПОДИНЕ БОРГ!

ЧАРЛИ ЈЕ ОСТАРАО МАФИЈАШЕ И ПОЛАКО ИСПИЈАО СВОЈЕ ПИЋЕ...

ПОРУКА ЗА ГОСПОДИНА БОРГА!
ЕВО МЕ!

ЈЕ ЛИ ВАМ ТО ГОСПОЂИЦА БЛЕЈЗ ДАЛА ЛИЧНО?
ДА, ПРЕ ДВА МИНУТА, ГОСПОДИНЕ!

ЈЕСТЕ ЛИ ЧУЛИ? ПОРУКА ОД МОДЕСТИ БЛЕЈЗ...

ПОШАО ЈЕ ПРЕМА МОРУ!
... ЗНАШ ШТА ТРЕБА ДА РАДИШ?

ВИ ГА ПРАТИТЕ, ЈА ЋУ ВАС ШТИТИТИ!

СЈАЈНО! УСПЕЛО ЈЕ!

ЧАРЛИ СЕ УПУТИО ПРЕМА ОВАЛИ...

МОДЕСТИ ЈЕ БИЛА НА МЕСТУ...
ОХО! И КАПЂИНИ ЈЕ ОВДЕ!
3702

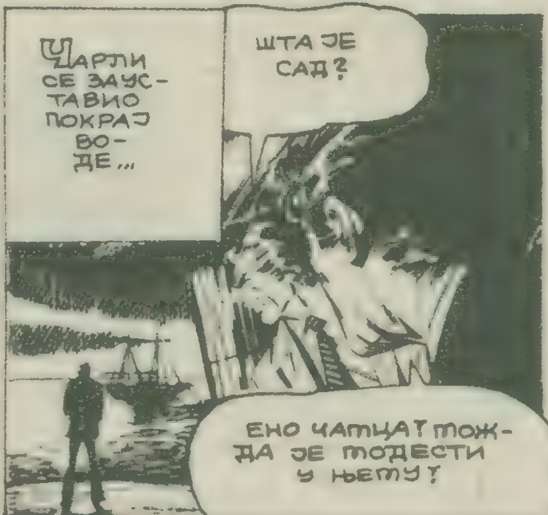
ЧАРЛИ СЕ ЗАУСТАВИО ПОКРАЈ ВОДЕ...
ШТА ЈЕ САД?
ЕНО ЧАМЦА! МОЖДА ЈЕ МОДЕСТИ У ЊЕМУ!

АЛИ, МОДЕСТИ ЈЕ ВЕЋ БИЛА У АКЦИЈИ...

КАПЂИНИ НИЈЕ ОЧЕКИВАО НАПАД...
3703

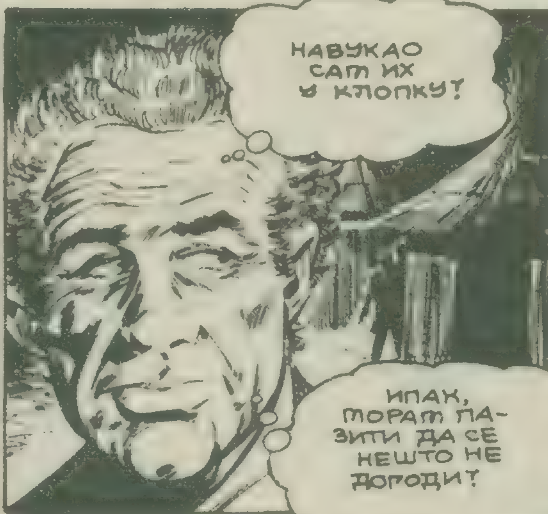
НАВУКАО САМ ИХ У КЛОПКУ!
ИПАК, МОРАМ ПАЗИТИ ДА СЕ НЕШТО НЕ ДОГОДИ!

МОДЕСТИ ЈЕ ДАЛА ЗНАК...

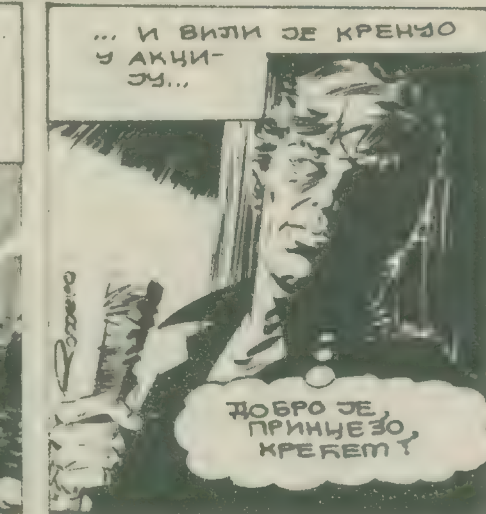
... И ВИЛИ ЈЕ КРЕНУО У АКЦИЈУ...
ДОБРО ЈЕ, ПРИНЦЕЗО, КРЕЋЕМ!

ВИЛИ ЈЕ БАЦИО ЈЕДАРСКЕ КЛИНОВЕ...
Romero

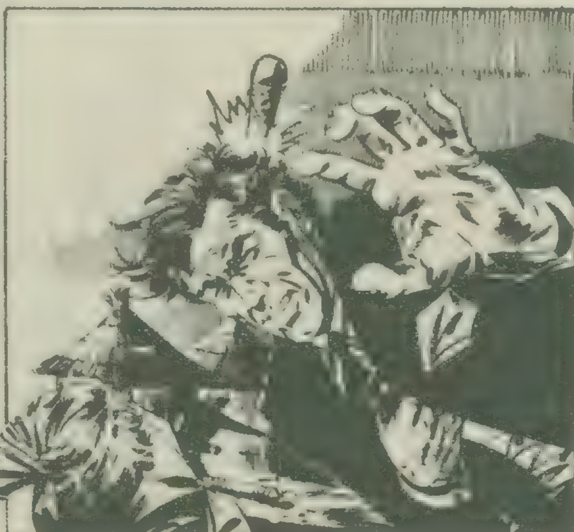

МОЖЕШ ДА ОДАХНЕШ, ЧАРЛИ!
УХ! КОНАЧНО!
3704

ЈА ЋУ ИЗГЛЕДА СВОЈ ОДМОР ПРОВЕСТИ НОСЕЋИ НИТКОВЕ!
ТО ЈЕ КАЛЦИНО! БРАВО, ПРИНЦЕЗО!

ДАЈ, ЊЕГА ПОНЕСИТЕ НА БРОД!

ПРИДРУЖИЋУ ВАМ СЕ НА ЈАХТИ! МОРАМ ЈОШ НЕШТО ДА ОБАВИМ!
3705

После неког времена...
ВАШ ГАЗДА КАЛЦИНИ ЈЕ КОД НАС!

ЗАВРШИЋЕ НА ЛИНОЗУ, КАЗНЕНОМ ОСТРВУ ЗА МАФИЈАШЕ! А ТИ СЕ ЧИСТИ СА МАЛТЕ...

...АКО НЕ НАМЕРАВАШ ТАМО!
3706

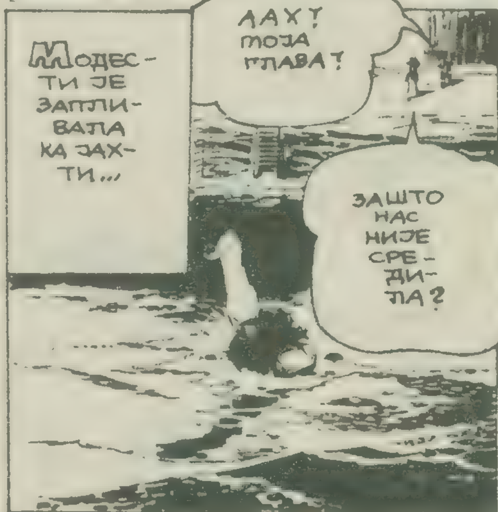
Модести је запливала ка јахти...
ААХ! МОЈА ГЛАВА!
ЗАШТО НАС НИЈЕ СРЕДИЛА?

НИЈЕ НИ КАЛЦИНИЈА! ВОДЕ ГА У ЗАТВОР НА ЛИНОЗИ!
ТЕЛЕФОНИРАЈ БРЗО ГЕРАСУ У ВИЛУ!

МОЋНИ ЋЕ УРАДИТИ УПРАВО ОНО ШТО САМ ХТЕЛА!

МАЛА ВЕШТИЦА ЈЕ ЗАПЛОВИЛА ДАЉЕ...
КАЛЦИНИ ИМА МОЋАН БРОД! БРЗО ЋЕ НАС СТИЋИ!

НЕЋЕ, РОСИ! ОНИ ЋЕ НАС ТРАЖИТИ У ПРАВЦУ ЛИНОЗЕ!

ЗНАЧИ, ИЗИГРАЛИ СТЕ ИХ?!
НАДАМ СЕ!
3708

ЈА ПРВА СТРАЖАРИМ, ВИЛИ И ЧАРЛИ НА СПАВАЊЕ, А РОСИ НЕКА ЧУВА КАЛЦИНИЈА!

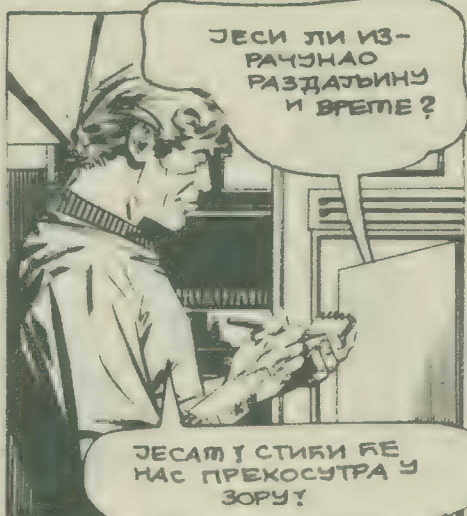
ЈЕСИ ЛИ ИЗРАЧУНАО РАЗДАЉИНУ И ВРЕМЕ?
ЈЕСАМ! СТИЋИ ЋЕ НАС ПРЕКОСУТРА У ЗОРУ!

ЗНАЧИ, ДОТЛЕ СМО МИРНИ!
АКО НЕШТО НЕ ПОЂЕ НАОПАКО!

НЕ БРИНИ ЗА МЕНЕ, ЧАРЛИ! СПАВАЈ ЛЕПО!
ПОКУШАЋУ... АЛИ, РЕЦИ МИ ЈЕСИ ЛИ СЕ УПЛАШИЛА, ЈЕР...

... ИНАЧЕ БИ УБИЛА КАЛЦИНИЈА И ЊЕГОВЕ ГОРИЛЕ!
ТАКО И ОНИ ВИДЕ СТВАР!

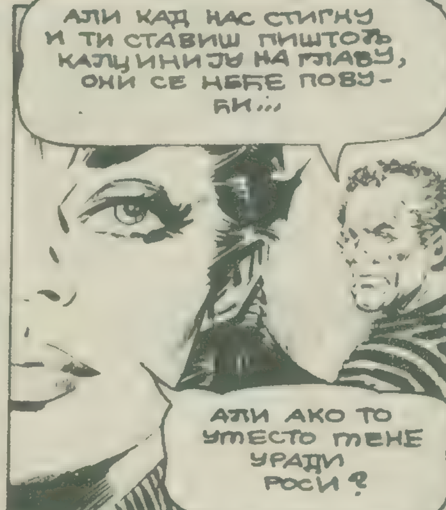
АЛИ КАД НАС СТИГНУ И ТИ СТАВИШ ПИШТОЉ КАЛЦИНИЈУ НА ГЛАВУ, ОНИ СЕ НЕЋЕ ПОВУЋИ...
АЛИ АКО ТО УМЕСТО МЕНЕ УРАДИ РОСИ?

ПОСЛЕ ПЕТНАЕСТ ЧАСОВА НА МОРУ...
ДУГУЈЕТЕ МИ ЦЕЛО БОГАТСТВО, КАЛЦИНИ!
ПЛАТИЋУ ТИ!

КАЛЦИНИ ТИ ЈЕ ПОНУДИО ОГРОМАН ИЗНОС ДА ПРЕЂЕШ НА ЊЕГОВУ СТРАНУ!
НАДАМ СЕ ДА НИСИ ПРИХВАТИО, РОСИ...

ПОСАО СЕ УВЕК МОЖЕ ПРОМЕНИТИ, ЧАРЛИ! АЛИ, ЈА САМ СЕ ЗАЉУБИО У МОДЕСТИ...
3710

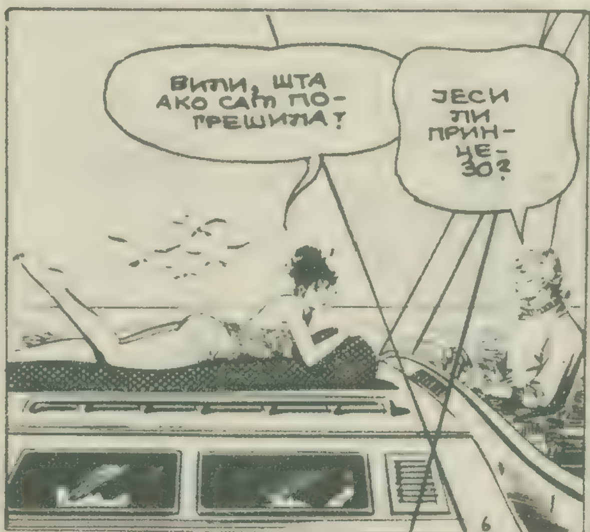
ВИЛИ, ШТА АКО САМ ПОГРЕШИЛА!
ЈЕСИ ЛИ ПРИНЦЕЗО?

ЗАМИСЛИ АКО НАШ ПЛАН НЕ УСПЕ ...
ПА... НИСМО БАШ ОПРЕМЉЕНИ ЗА ПОМОРСКУ БИТКУ...!

НИСМО ТИ НИЗАШТА ОПРЕМЉЕНИ! МОГЛИ СМО НЕШТО ПОНЕТИ!
НИСМО ИМАЛИ ВРЕМЕНА, МАЛА!

КО ЈЕ ПОСЛЕДЊИ ПУТ ИЗНАЈМИО ОВУ ЈАХТУ, ЧАРЛИ?
НЕКИ ЛОВЦИ НА БЛАГО, КОЈИ СУ ПОКУШАЛИ ДА ИЗВЛАЧЕ ПРЕДМЕТЕ ИЗ ОЛУПИНА РАТНИХ БРОДОВА...

КО ИХ ЈЕ СНАБДЕВАО РОНИЛАЧКОМ ОПРЕМОМ?
ЈА? СВЕ ЈЕ ТУ, ИСПОД ПАЛУБЕ!

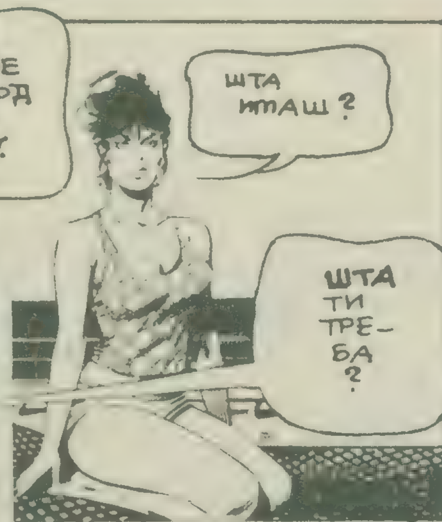
ШТА ИМАШ?
ШТА ТИ ТРЕБА?

ИМАШ ЛИ РУЧНЕ БОМБЕ, ПЛАСТИЧНИ ЕКСПЛОЗИВ И СЛИЧНО?
ЗАШТО БИХ ЗАБОГА ИМАО ТАКО НЕШТО?

ЗАТО ШТО НАМА ТРЕБА! НАБАВИ НАМ НЕКОЛИКО БАЗУКА... РУЧНИХ БАЦАЧА...
САМО ЧАСАК...

КАД СЕ ЧАРЛИ ВРАТИО...
ИМА ОКО ПЕДЕСЕТ МЕТАРА...
МИСЛИШ ДА НЕКОГ УХВАТИМО ЛАСОМ?!
ТО НИЈЕ УЖЕ, ПРИНЦЕЗО!
3713

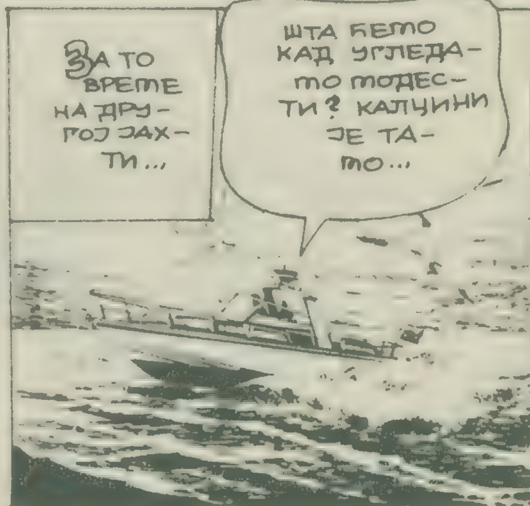
ЗА ТО ВРЕМЕ НА ДРУГОЈ ЈАХТИ...
ШТА ЋЕМО КАД УГЛЕДАМО МОДЕСТИ? КАЛУЦИНИ ЈЕ ТАМО...

ПРВО ЋЕМО ЊЕГА ИЗВУЋИ, А ОНДА УПОТРЕБИТИ "СЕЦКАЛИЦЕ"!
АЛИ КАКО ДА ГА ИЗВУЧЕМО?

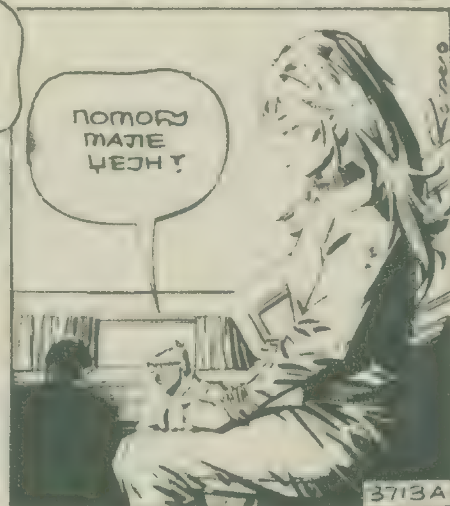
ПОМОЋУ МАЛЕ ЏЕЈН!
3713 А

ПОЛУДЕО СИ! ШТА АКО ОНА ПОЧНЕ ДА "РАДИ" НА КАЛУЦИНИЈУ?!
УДЕСИЋЕМО ДА МОДЕСТИ ВИДИ ШТА РАДИМО МАЛОЈ!

НЕЋЕ! НЕМА ОНА ЗА ТО ПЕТЉУ! ЗАТО ЋЕМО ПОБЕДИТИ!
ПРЉАВИ НИТКОВЕ!

БУДИ ДОБРА, МАЛА, ПОПИЈ ОВО!
3714

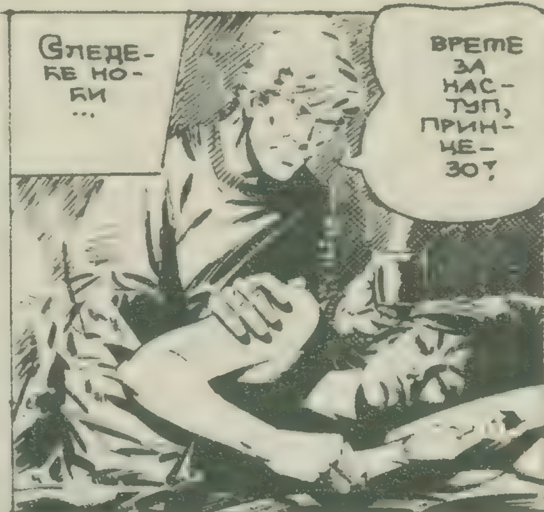
СЛЕДЕЋЕ НОЋИ...
ВРЕМЕ ЗА НАСТУП, ПРИНЦЕЗО!

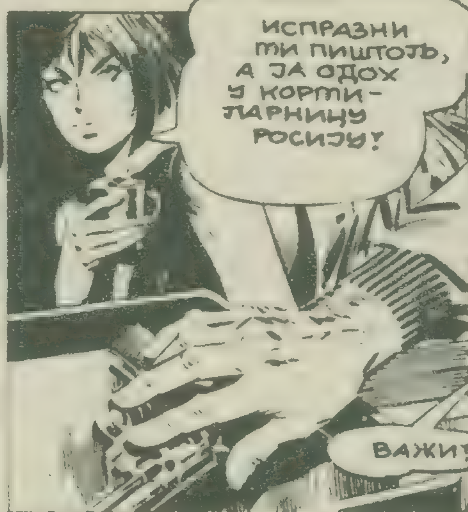
ИСПРАЗНИ ТИ ПИШТОЉ, А ЈА ОДОХ У КОРМИЛАРНИЦУ РОСИЈУ!
ВАЖИ!

ДВА ЧАСА КАСНИЈЕ...
СТИЖЕ ЊИХОВ ЧАМАЦ...
ЈАВИ ВИЛИЈУ ДА СЕ СПРЕМИ! РОСИ НЕК ИЗВЕДЕ КАЛЦИНИЈА!
3715

ВЕЗАЛИ СУ КАЛЦИНИЈА ЗА ЈАРБОЛ...

НЕКА ВИДЕ НАШЕ ПУШКЕ, КАД СЕ ПРИБЛИЖИМО!

ПРИБЛИЖИТЕ СЕ ДА РАЗГОВАРАМО, АЛИ НА ДВАДЕСЕТ МЕТАРА, АКО ХОЋЕТЕ ДА ВАМ ШЕФ ОСТАНЕ ЖИВ!

ВИЛИ СЕ СПРЕМАО ДА ЗАРОНИ...
ШТА ТИ ЈЕ ТО, ЧАРЛИ?
ЖИЦА СА КЛАТНОМ НА ЈЕДНОМ КРАЈУ, А ОЛОВНА ЖИЦА НА ДРУГОМ!

У ПЛАСТИЧНОМ ОМОТАЧУ ПОСТОЈИ ПРОЛАЗ ЗА КИСЕОНИК...

КАД ОВАЈ КРАЈ ЗАПАЛИМО, ЖИЦА СЕ СТРАВИЧНО УГРЕЈЕ ЧАК И ИСПОД ВОДЕ - И ТО ЈЕ ОНДА ЕЛАСТИЧНО ТЕРМИЧКО КОПЉЕ, РОСИ!

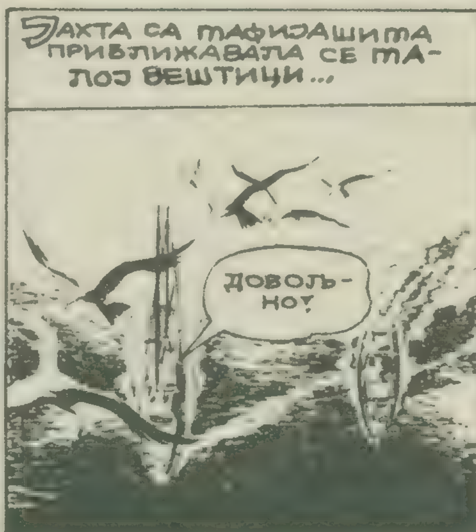
ЈАХТА СА МАФИЈАШИМА ПРИБЛИЖАВАЛА СЕ МАЛОЈ ВЕШТИЦИ...
ДОВОЉНО!

СА ДРУГЕ СТРАНЕ...
ДОДАЈ КЛАТНО, ЧАРЛИ...

3718
ВИЛИ ЈЕ РОНИО ДА БИ ДОХВАТИО КРАЈ ТЕРМИЧКОГ КОПЉА...

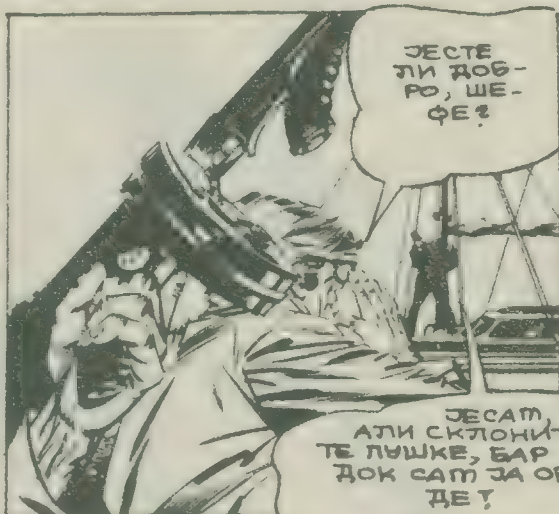
ЈЕСТЕ ЛИ ДОБРО, ШЕФЕ?
ЈЕСАМ, АЛИ СКЛОНИТЕ ТЕ ПУШКЕ, БАР ДОК САМ ЈА ОВДЕ!

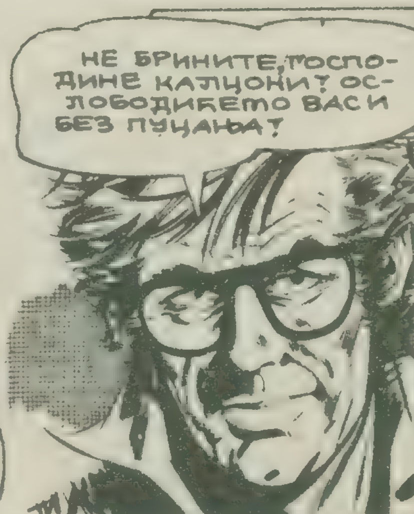
НЕ БРИНИТЕ, ГОСПОДИНЕ КАЛЦОНИ! ОСЛОБОДИЋЕМО ВАС И БЕЗ ПУЦАЊА!

ВИЛИ ЈЕ СВЕ ПРИПРЕМИО...
ИМАМ ПРЕДОСЕЋАЈ ДА НЕШТО НИЈЕ У РЕДУ!
3718A

ОДВЕЖИТЕ ГОСПОДИНА КАЛЦИНИЈА!
НИ СЛУЧАЈНО!

АКО НЕ СКЛОНИТЕ ТЕ ПУШКЕ, ДОБИЋЕТЕ КАЛЦИНИЈА С РУПОМ У ГЛАВИ!
НИЈЕ ТО ТВОЈ СТИЛ, МОДЕСТИ! ЗНАМО ДА БЛЕФИРАШ!

НА МОДЕСТИН ЗНАК ПОЈАВИО СЕ РОСИ ...
МОЈ СТИЛ ЗНАТЕ! ДА ЛИ БЛЕФИРАМ?!
СКЛОНИТЕ ОРУЖЈЕ ЗА ИМЕ СВЕТА!

БОЉЕ РАДИТЕ ШТО ВАМ МОДЕСТИ КАЖЕ, ЈЕР МЕНИ НИЈЕ ТЕШКО ДА СКИНЕМ ГЛАВУ ВАШЕМ ШЕФУ!
ПА, ТО ЈЕ РОСИ!

САМО ДА ТИ НИЈЕ ДАЛА ПРАЗАН РЕВОЛВЕР!

А ШТА КАЖЕТЕ НА ОВО?!
ОХ, ОТЕЛИ СУ ЏЕЈН!
3720

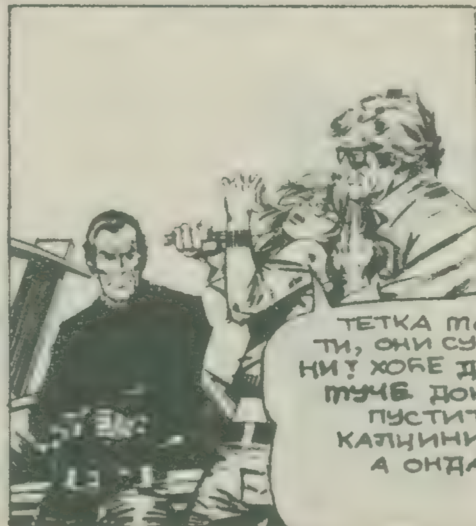
ТЕТКА МОДЕСТИ, ОНИ СУ ГРОЗНИ! ХОЋЕ ДА МЕ ТУЧЕ ДОК НЕ ПУСТИТЕ КАЛЦИНИЈА, А ОНДА ...

... ДА НАС СВЕ ПОБИЈУ!
НЕ БОЈ СЕ, ЏЕЈН! МИСЛИ КАЛЦИНИ И НА СВОЈУ КОЖУ! НАГОДИЋЕМО СЕ!

С ДРУГЕ СТРАНЕ БРОДА ЧАРЛИ СИГНАЛИШЕ ВИЛИЈУ ПУШТАЈУЋИ КИСЕОНИК КРОЗ ТЕРМИЧКО КОПЉЕ ...
НАПРЕД, ВИЛИ!
3721

ВИ ИМАТЕ ЦЕЈН, МИ ВАШЕГ ШЕФА! БОЉЕ РАЗМИСЛИТЕ О НАЈБЕЗБЕДНИЈОЈ ЗАМЕНИ!
БЕЗ МНОГО ПРИЧЕ, ИМАШ ДВА МИНУТА, МОДЕСТИ!
НЕК СЕ ПРЕЗНОЈИ, А КАД ПОЧНЕМО ДА "РАДИМО" НА МАЛОЈ, БИЋЕ ГОТОВА ...
А ИСПОД ТРУПА МАФИЈАШКЕ ЈАХТЕ...
372

ВИЛИ ГАРВИН ЈЕ ПОМОЋУ ВАРНИЦЕ ОД ДВАНАЕСТ ВОЛТИ ЗАПАЛИО КИСЕОНИК ...
ДИВНА ВЕЛИКА РУПА ИСПОД МОТОРА МОРА ДАТИ БРЗЕ РЕЗУЛТАТЕ!
НЕ ДОЛАЗИ У ОБЗИР ДА ИМ ДАМО КАЛЦИНИЈА ЗА МАЛУ!
ЋУТИ, РОСИ! ЈА МИСЛИМ!
372

ХАЈДЕ ДА СЕ ДОГОВОРИМО ГДЕ И КАКО ДА РАЗМЕНИМО ТАОЦЕ!
НЕКА ЦЕЈН ПРЕЂЕ НА НАШ БРОД, А ВИ НАС ПРАТИТЕ!
НЕ НАСЕДАЈ, ГЕРДСЕ! ПРЕВАРИЋЕ ТЕ НЕКАКО!
ЗА ТО ВРЕМЕ, ВИЛИ ЈЕ БРЗО РАДИО ИСПОД МАФИЈАШКЕ ЈАХТЕ...
НЕ ДАЈ МАЛУ ДОК МЕНЕ НЕ ВРАТЕ!
3723А

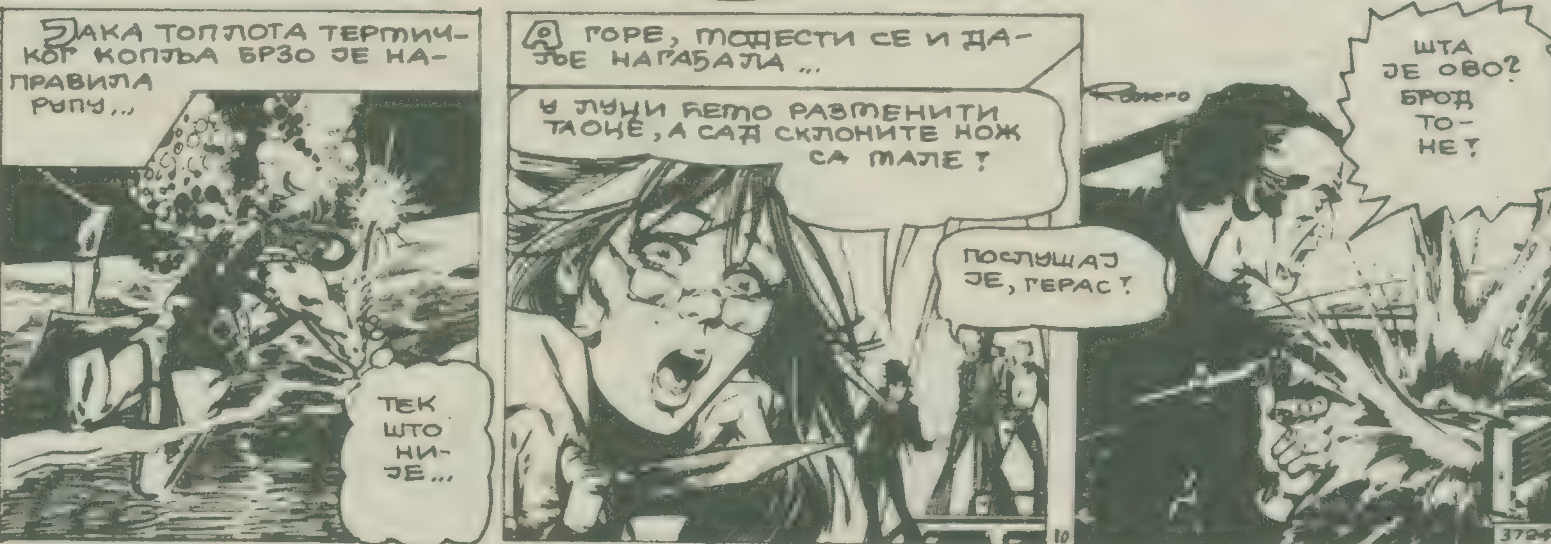
ЈАКА ТОПЛОТА ТЕРМИЧКОГ КОПЉА БРЗО ЈЕ НАПРАВИЛА РУПУ...
ТЕК ШТО НИЈЕ...
А ГОРЕ, МОДЕСТИ СЕ И ДАЉЕ НАГАЂАЛА ...
У ЛУЦИ ЋЕМО РАЗМЕНИТИ ТАОЦЕ, А САД СКЛОНИТЕ НОЖ СА МАЛЕ!
ПОСЛУШАЈ ЈЕ, ГЕРАС!
ШТА ЈЕ ОВО? БРОД ТОНЕ!
3724

ВИЛИ ЈЕ ОБАВИО СВОЈ ЗАДАТАК ...
БРЗО ДА СЕ СКЛОНИМ!

СКАЧИ, ЏЕЈН!
ПРЕКИНИ ДОВОД КИСЕОНИКА У КОПЉЕ, ЧАРЛИ!
ЈЕСАМ!
НА ЈАХТИ ЈЕ НАСТАЛА ВЕЛИКА ПАНИКА ...
3725

ЧЕКАЈ ТУ, РОСИ! НЕКО МОЖЕ ДА СЕ ПОПНЕ НА БРОД!

УХВАТИ МАЛУ! ОНА НАМ ЈЕ ЈЕДИНА ШАНСА!

МОДЕСТИ ЈЕ НА ВРЕМЕ ИЗРОНИЛА ...
НАПРЕД, ЏЕЈН, ШТИТИМ ТЕ!
3726

ПАЗИТЕ ЛЕЂА! ТЕТКА МОДЕСТИ!
ХВАЛА, МАЛА!

УУУУУХ!
ОХ!

... МИСЛИМ ДА ВИЛИ ИМА ПРОБЛЕМА!

ИСЦРПЉЕНИ МАФИЈАШИ СУ СЕ ПРИХВАТИЛИ ЗА ЧАМАЦ ...

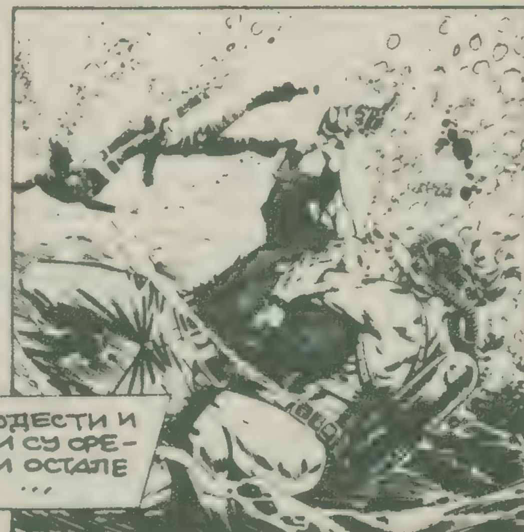
МОДЕСТИ И ВИЛИ СУ СРЕДИЛИ ОСТАЛЕ ...

НЕ ВРЕДИ ДА ПУЦАШ ИСПОД ВОДЕ ...
3728

НЕ ВИДИМ ВИШЕ НИЈЕД-НОГ...

ЕВО И ГЕРАСА! ПРИДРЖИТЕ ГА!

НЕЋЕ ВАМ ТО ПОЋИ ЗА РУКОМ!
ЗГРАБИТЕ ЈЕ КАД СЕ ПРИБЛИЖИ!
3728

ДА ЛИ СТЕ СВИ НА БРОЈУ, ГЕРАС?
ВРЛО ВАЖНО!
СВИ ЧЛАНОВИ БАНДЕ БИЛИ СУ НА ОКУПУ...

У ПРАВУ ЈЕ, ПРИНЦЕЗО!
ДА, АЛИ НЕЋУ ДА ТИ ЦЕЈН ПОСЛЕ ДРЖИ ПРИДИКУ...

СВИ СУ ТУ, ТЕТКА МОДЕСТИ! ДОЂИТЕ БРЗО, ТАКО СУ ОПАСНИ!
НИСУ ВИШЕ! СРЕДИЛА ИХ ЈЕ!

МАФИЈАШИ СУ ЈЕДАН ЗА ДРУГИМ ПРЕШЛИ НА МАЛУ ВЕШТИЦУ...
СТАВИЋЕМО ИХ У ГЛАВНУ КАБИНУ! ТАКО ИХ ЈЕ ЛАКШЕ ЧУВАТИ!
ДОБРО...

ТО ЋЕ ТРАЈАТИ ДО ПОНОЋИ...
ТЕТКА МОДЕСТИ...

ЦЕЈН ЈЕ
ДА ПЛАЧЕ
ИЗВИНИТЕ... КАО ДЕТЕ САМ...
САМО СЕ ИСПЛАЧИ, БИЋЕ ТИ ЛАКШЕ!
3730

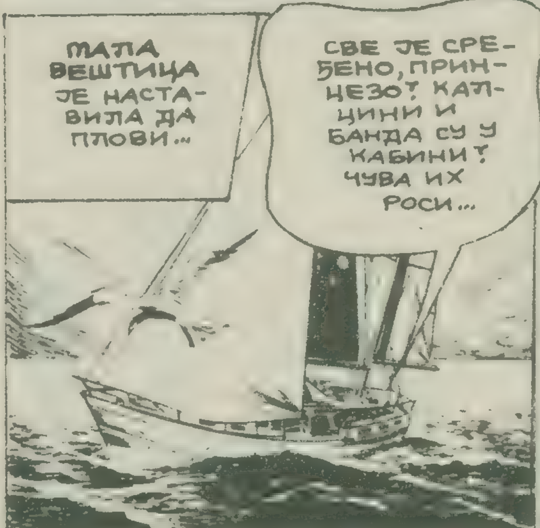
МАЛА ВЕШТИЦА ЈЕ НАСТАВИЛА ДА ПЛОВИ...
СВЕ ЈЕ СРЕЂЕНО, ПРИНЦЕЗО! КАПЛИНИ И БАНДА СУ У КАБИНИ! ЧУВА ИХ РОСИ...

КАКО ЈЕ ЦЕЈН?
БИЋЕ ДОБРО КАД СЕ ИСПАВА...

ИЗГЛЕДА ДА НАС НЕ ПОЗНАЈЕ!
ЗАМИСЛИ, КАПЛИНИ БИ ДА ПРЕГОВАРА!
3731

ОСТАЋУ ПОРЕД МАЈЕ! ТРЕБА ДА СЕ ИСПАВА! МНОГО ЈЕ ПРЕТРПЕЛА!
НАДАМ СЕ ДА НЕЋЕ ВИШЕ ДА СЕ ПЕТЉА У ПОСЛОВЕ ОДРАСЛИХ!

ДВА ДАНА ЈЕ ПРОВЕЛА С ТИМ БАНДИТИМА!
НЕ ПОДСЕЋАЈ МЕ НА ТО!

ДА! САД ЗНАМО КО ЈЕ ТА УТИЦАЈНА ЛИЧНОСТ ШТО ПОМАЖЕ МАФИЈИ!
ДА ЛИ ТИ ЈЕ РЕКЛА КАКО СУ ЈЕ УХВАТИЛИ?

ПОБЕГЛА ЈЕ ИЗ МАНАСТИРА И ТЕЛЕФОНИРАЛА ШЕФУ БЕЗБЕДНОСТИ КОЈИ ЗНА ЊЕНОГ ОЦА...
ТРАЖЕЋИ ЗВАНИЧНУ АКЦИЈУ?

ОНДА ЈЕ ОН ПОСЛАО ПО ЊУ КОЛА И КАЛЦИНИЈЕВЕ МОМКЕ!
ЈЕ ЛИ?!

ЗНАЧИ, ТИП КОМЕ ЈЕ ТЕЛЕФОНИРАЛА ЈЕ КАЛЦИНИЈЕВА ЗАЛЕЂИНА!
НАРАВНО, И ЧАРЛИ БОРГ САД МОЖЕ ДА КРЕНЕ У АКЦИЈУ...

УПУТИЋЕ НАС У ЗАТВОР НА ОСТРВУ ЛИНОЗА!
ШТА ТА БЛЕЈЗ СМЕРА С НАМА, КАЛЦИНИ?

НА ЛИНОЗУ?! И ТАМО ОСТАЈЕМО?!
НЕКО ВРЕМЕ ДОК НЕ СРЕДИМ ДА НАС ПУСТЕ...
СМЕШНО, А МОГЛА НАС ЈЕ ЛИКВИДИРАТИ!
ТАЧНО, АЛИ НЕЋЕМО СЕ БУНИТИ!

НОЋ НА МОРУ НЕДАЛЕКО ОД ЗАТВОРСКОГ ОСТРВА ЛИНОЗА...
ЈОШ ДЕСЕТ МИНУТА, КАЛЦИНИ!
СРЕЋНИ СМО ШТО СМО ЖИВИ! УЗВРАТИЋЕМО ЈЕДНОМ УСЛУГУ!

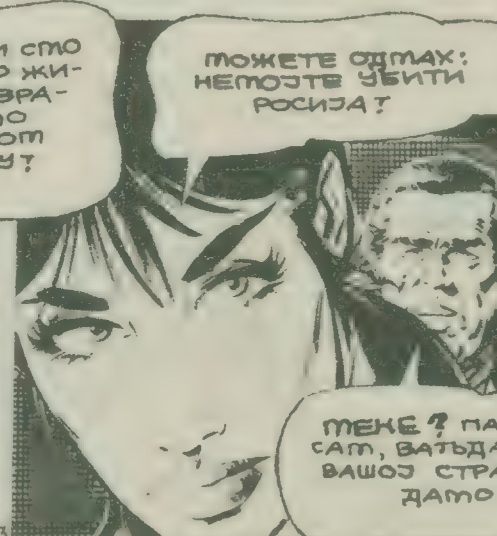
МОЖЕТЕ ОДМАХ: НЕМОЈТЕ УБИТИ РОСИЈА!
МЕНЕ? ПА ЈА САМ, ВАЉДА, НА ВАШОЈ СТРАНИ, ДАМО?!

СПАСЛА САМ ТИ КОЖУ, АЛИ ТО НЕ ЗНАЧИ ДА СИ НА МОЈОЈ СТРАНИ, РОСИ! ТИ СИ МАФИЈАШ И ИДЕШ С ОСТАЛИМА!
ОБЕЋАВАМ ДА ЈЕ РОСИ БЕЗБЕДАН!

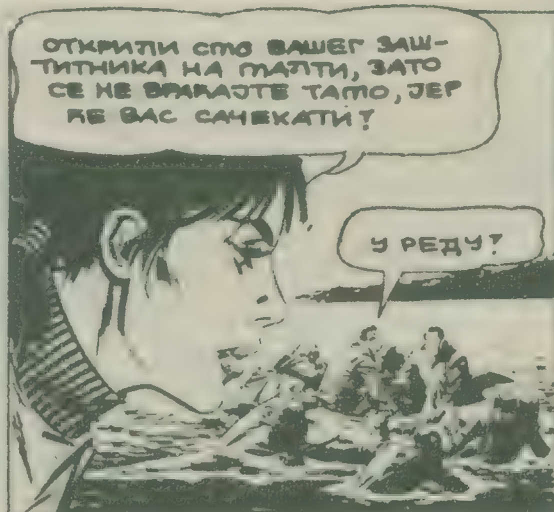
ОТКРИЛИ СМО ВАШЕГ ЗАШТИТНИКА НА МАЛТИ, ЗАТО СЕ НЕ ВРАЋАЈТЕ ТАМО, ЈЕР ЋЕ ВАС САЧЕКАТИ!
У РЕДУ!

МИСЛИМ ДА ГА НЕЋЕ ЗАНИМАТИ, КАПИНИ!
КАЖИ СВОМ ШЕФУ КРОЧЕУ ДА МОЖЕ ПРЕУЗЕТИ МАЛТУ!

А САД, ИДЕМО КУЋИ, ЧАРЛИ!
ПУНОМ ПАРОМ ПЛОВИМО! МЕНИ ЈЕ СВЕГА ДОСТА!
3735

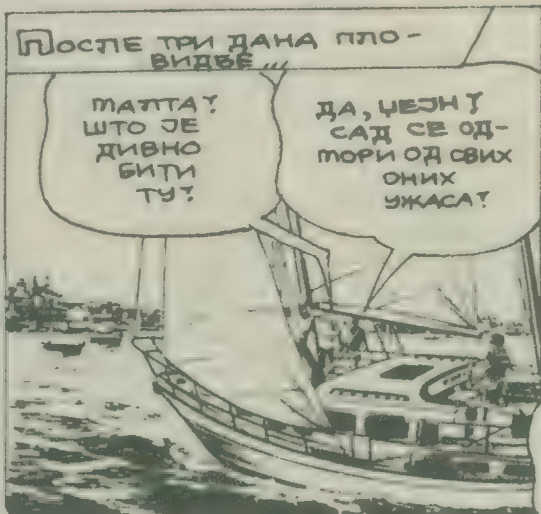
После три дана пловидбе...
МАЛТА! ШТО ЈЕ ДИВНО БИТИ ТУ!
ДА, ЏЕЈН! САД СЕ ОДМОРИ ОД СВИХ ОНИХ УЖАСА!

ТАМАН ПОСЛА! НЕЋУ ДА ГУБИМ ВРЕМЕ, ТЕТКА МОДЕСТИ, КАД ИМА ТАКО ДИВНЕ МУЗИКЕ И МЛАДИЋА!

И ЈА БИХ СЕ МАЛО ЗАБАВЉАО ПОСЛЕ СВЕГА!
ЗНАМ! АЛИ ЗА ТЕБЕ НЕ ОДГОВАРАМ ЈА!

ПОКРОВИТЕЉ МАФИЈАША ЧЕКА СУЂЕЊЕ...
ДА... А ГДЕ ЈЕ ЏЕЈН?

ВЕРОВАТНО ЈЕ СИШЛА У БАШТУ С НЕКИМ ДЕЧАКОМ...
НЕ, ЗАБОГА!

НЕ БРИНИ, ПРИНЦЕЗО! МОЖДА ЈЕ ЗА ТЕБЕ БОЉЕ ДА ОПЕТ НАЛЕТИШ НА НЕКОГ МАФИЈАША И ИСПРЕБИЈАШ ГА!

УМЕСТО ДА МИ ПОМАЖЕШ, ТИ СЕ ТУ ИЗМОТАВАШ!
ХАЈДЕ ДА ИГРАМО, ЧИКА ВИЛИ!

А ШТА ЈЕ СА ЗГОДНИМ МОМЦИМА?
СУВИШЕ СУ МЛАДИ И ДОСАДНИ! ЈА САМ ОДРАСЛА!

ВИЛИЈУ ЈЕ ИЗГЛЕДА ПОТРЕБНА ПОМОЋ!
АКО! НЕКА СЕ МАЛО ОН БРИНЕ О ЊОЈ!
КРАЈ

ОРТАЦИ: Фарбари

ММ! УФ! ОВАЈ ПАРАДАЈЗ СОС БАШ НИШТА НИЈЕ ВАЉАО!

НА ПОС'О, ЖИЛЕ! ТРЕБА ДА ОМАЛАМО ЈЕДНУ ФАСАДУ!

ОДМА', МИЛЕНЧЕ!

БОЦ!

ДО ЂАВОЛА! ПА ГДЕ ЈЕ САД ОНА ФАРБА!

ДА НИЈЕ ТУ НА КОНЗЕРВИ СЛУЧАЈНО БИО НАЦРТАН БРОДИЋ?

ДА!

АУ! А СВЕ ВРЕМЕ САМ СЕ ПИТ'О ЗАШТО ТАЈ СОС ИМА ТАКО ЧУДАН УКУС!

БРР! УЗМИ ТУ ДРУГУ КОНЗЕРВУ И КРЕЋИ!

ДА!

СКИДАЈ ТАЈ НАТПИС, ШЕПРТЉО ТРАПАВА!

СВЕЖЕ ОФАРБАН ИЗНУТРА

ЈОЈ! ЗАБОРАВИЛИ СМО МЕРДЕВИНЕ!

ШТА ЋЕМО САД?

ПОПЕЋУ ТИ СЕ НА РАМЕНА И ПРОБЛЕМ ЈЕ РЕШЕН!

ШТО НЕ СМИСЛИ НЕШТО ПАМЕТНИЈЕ?

ЈАО! ДРЖ 'СЕ!

НЕ МРДАЈ, ПАШЋУ!

НЕ ЗАНОВЕТАЈ!

У КУПАТИЛУ ЈЕ МРАЧНО! НАШМИНКАЋУ СЕ КОД ПРОЗОРА!

ААА!

ПУФ!

АЛИ, МИЛА МОЈА, МНОГО СЕ ЛЕПШЕ ШМИНКАШ У МРАКУ НЕГО НА СВЕТЛУ ...

НЕ КЛАТИ СЕ, ВЕЋ САМ ТЕ УПОЗОРИО...

А ШТА СЕ РАДИ КАД СРЕТНЕШ СТАРИЈУ ПОЗНАТУ ОСОБУ?

ПОЗДРАВИШ ЈЕ С НАКЛОНОМ ...

АХА!

ПОШТОВАЊЕ, ГОС'Н ПЕРО!
ПЉУС!
ДУМ!
?

ЗА ОВО ОДЕЛО САМ ДАО ЦЕЛУ ПЕНЗИЈУ! ПЛАТИЋЕШ МИ ГА ИЛИ...
ПЛАТИЋУ, ПЛАТИЋУ, БЕЗ БРИГЕ...

АЛИ, МИЛЕ,... САМ СИ МИ РЕ-К'О ДА СЕ НАКЛОНИМ...

НЕЋУ ВИШЕ С ТОБОМ ДА СЕ ПЕТЉАМ! ДОНЕСИ МИ НЕШТО НА ШТА ЋУ СЕ ПОПЕТИ!
АЛИ...!

НЕМА АЛИ! СНАЋИ СЕ КАКО ЗНАШ И УМЕШ!
ДОБРО! ДОБРО!

ДВА САТА ВЕЋ ЧУЧИМ ОВ-ДЕ! ШТА ЛИ РАДИ?

ГАЗДА! ЕВО МЕ!
АУ!

ИМАШ ЛИ ТИ ИМАЛО МОЗГА? ГДЕ НАЂЕ ТЕ СТЕПЕНИЦЕ?
УЧИНИЛО МИ СЕ ДА...

КУД ИДЕ ОВОЛИКИ СВЕТ? ЕВО И МИЛИЦИЈЕ!
МОЖДА 'ОЋЕ ДА ТИ ДОДЕ-ЛЕ НОБЕЛО-ВУ НАГРАДУ ЗА МОЛЕРАЈ!

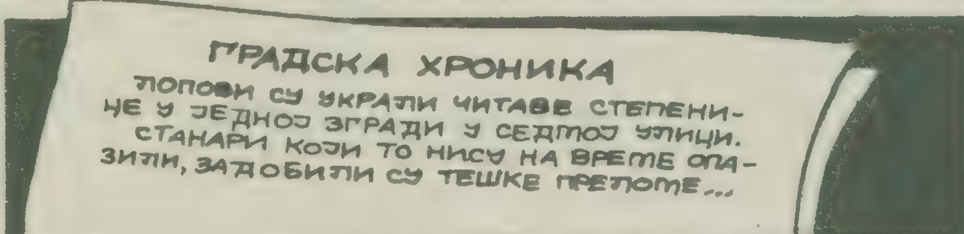
ГРАДСКА ХРОНИКА
ЛОПОВИ СУ УКРАЛИ ЧИТАВЕ СТЕПЕНИ-ЦЕ У ЈЕДНОЈ ЗГРАДИ У СЕДМОЈ УЛИЦИ. СТАНАРИ КОЈИ ТО НИСУ НА ВРЕМЕ ОПА-ЗИЛИ, ЗАДОБИЛИ СУ ТЕШКЕ ПРЕЛОМЕ...

ЧЕКАЈ САМО ДА СТРАЖАР ОКРЕНЕ ГЛАВУ ПА ДА ВИДИШ ШТА ЋЕ ДА ТЕ СНАЂЕ...
З... ЗАШТО?
ТИ БРКО, НЕ ЗАБУШАВАЈ!
16
КРАЈ

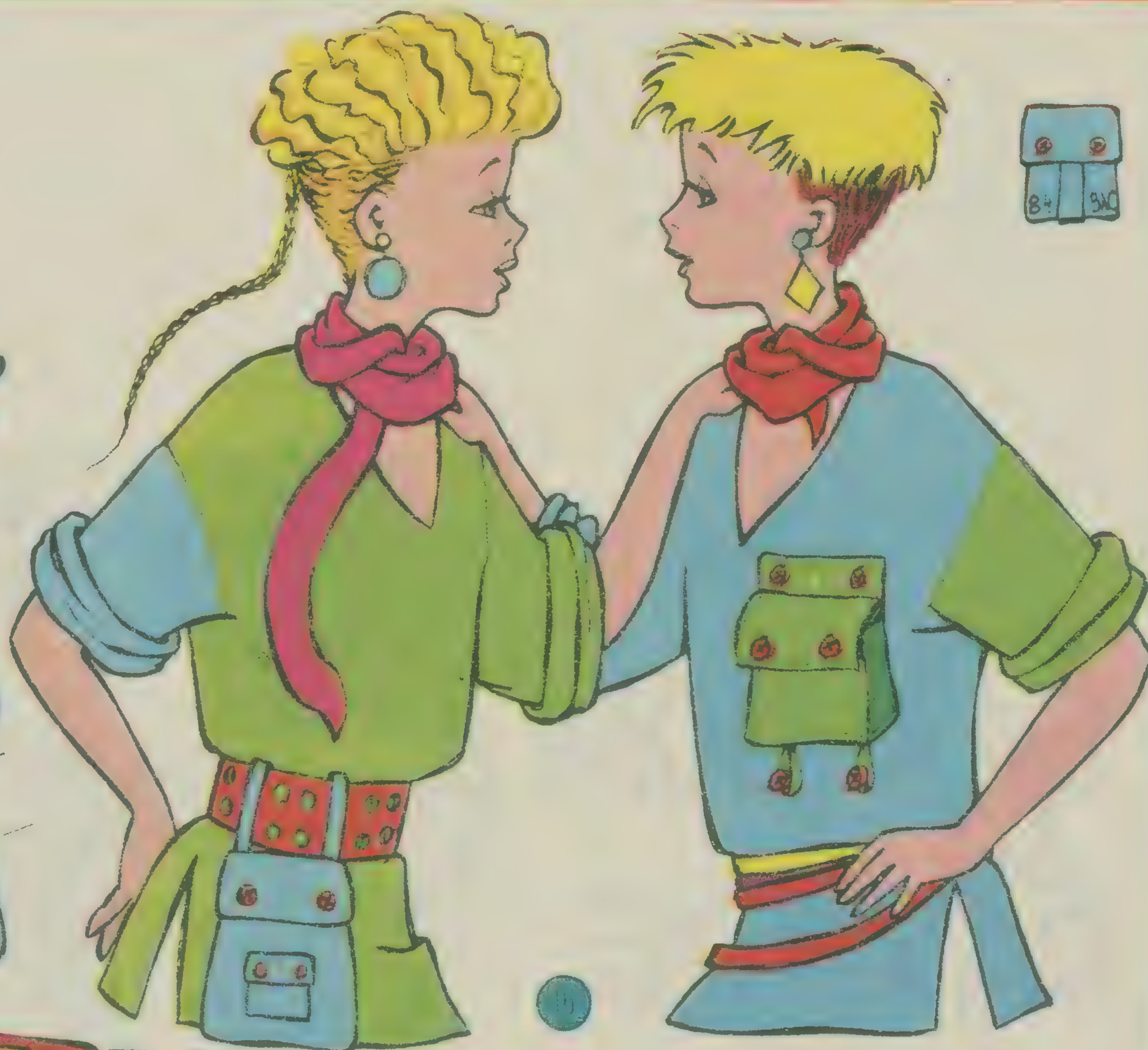

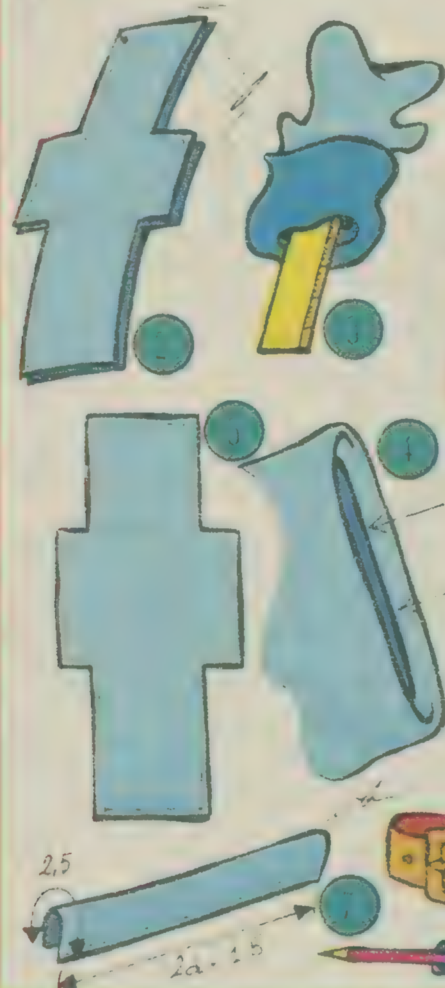

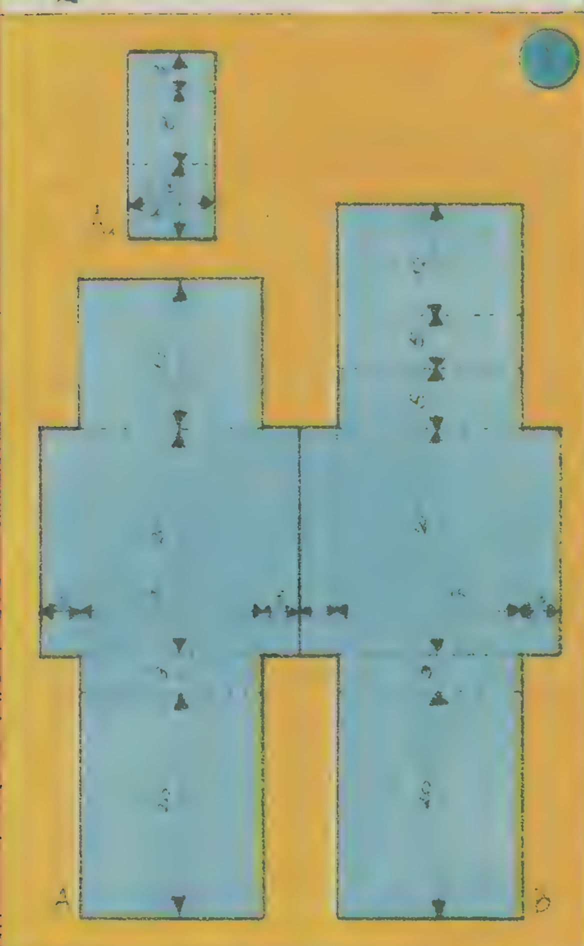

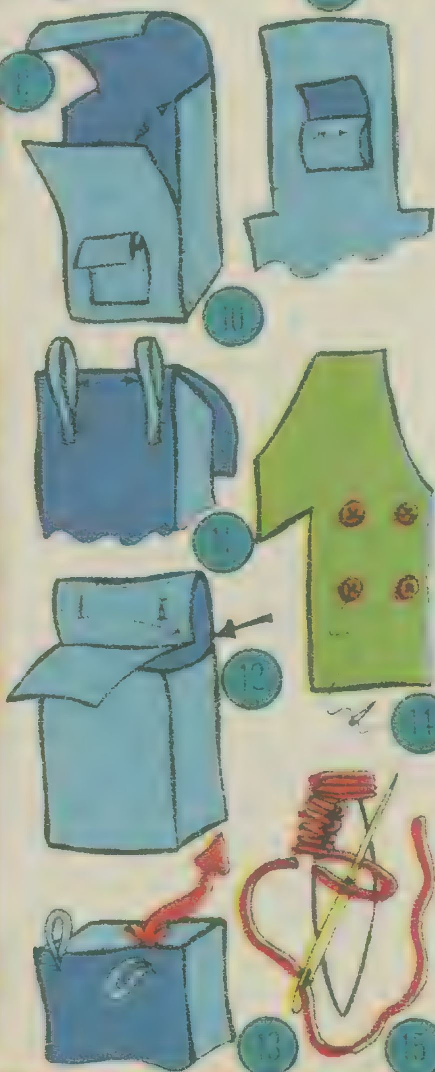

ЏЕПОВИ ● ЏЕПОВИ

У моди су велики кесасти џепови, носе се на сукњама, блузама а замењују и мале ташне. У данашњем броју ћемо вам показати како да их направите. Џеп може бити од истог комада материјала, али и неке друге боје. При избору материјала водите рачуна да буде приближно исте дебљине и квалитета као сукња или блуза, не смете мешати свилу и платно или штоф и циц. Џепове можете направити и од рупичастог материјала који је сада у моди и може се набавити по радњама. Кројеви два типа џепа дати су на црт. 1. А1 је помоћни џеп који се нашива на џеп А (види готов џеп на црт. 16), док је џеп Б онај који се прикопчава на блузу. Сваки део кројите два пута. Ако је материјал дебљи, један део нека буде од материјала који ћете користити као лице, а други нека подстава или какав други танак материјал. Оба дела прислоните један на други тако да се лица додирују, проштепајте по цртицама као на црт. 2, па кроз непроштепани отвор превресните сашивени део (црт. 3), добро извуците углове на непрошивеном делу увуците унутра поруб као на црт. 4, па проштепајте свуда око ивица – по цртицама на црт. 5. За џеп на сукњи направите и гајке. Узмите траку ширине око 2,5 cm а дужине колика је потребна да се обухвати каиш за који се качи (црт. 6 и 7). Пресавијте траку по дужини и проштепајте по цртицама са наличја (црт. 7), па превресните кроз остављени отвор (црт. 8) и зашијте отвор кроз који сте превресули руком. На предњу страну џепа прикачите шпенадлама помоћни џеп где вам одговара, па га зашијте као на црт. 10. Са леђа џепа зашијте гајке као на црт. 11. Крајеве гајки можете зашити и мало ниже, па само једну траку зашијте (на месту где је стрелица на црт. 11) за леђа – у том случају џеп ће мало прелазити преко каиша. Ако крајеве гајки зашијете до ивице, џеп ће висити низ каиш. Џеп за блузу склопите као на црт. 12. и проштепајте дуж назначених линија. На дуплом делу изнад поклопца пробушите рупице преко којих ћете закачити џеп на блузу. С доње стране зашијте две мале петље (црт. 13) помоћу којих ћете закопчати џеп са доње стране. Такође пробушите рупице и зашијте дугмад на капнама џепова. На блузи зашијте четири дугмета која ће држати џеп (црт. 14). Како се прави рупица види се на црт. 15. Готови џепови приказани су на црт. 16. Све назначене мере на сликама су у центиметрима, и по свим ивицама пустите око пола cm за порубе при ушивању

ДРУГО КОЛО

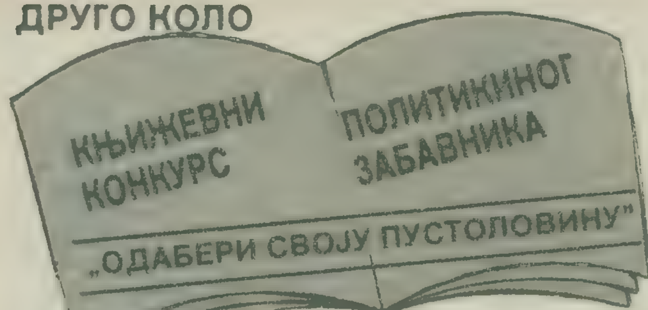

Наш књижевни конкурс је почео у прошлом броју. Данас објављујемо **друго** коло са одломком романа „Балоном до Сахаре" Дагласа Термана из библиотеке „ОДАБЕРИ СВОЈУ ПУСТОЛОВИНУ" у издању „Народне књиге" из Београда.

Пошто прочиташ одломак – види упутства и напомене!

Други роман из библиотеке „Одабери своју пустоловину" Дагласа Термана

БАЛОНОМ ДО САХАРЕ

Кратак садржај: Са Питером и Саром, твојим најбољим пријатељима из Француске, кренуо си на једнодневни излет балоном. Пловите мирно док испод вас промичу бели врхови Алпа и посребрене воде Средоземног мора. При крају дана са севера вас сустижу олујни облаци и односе до обала северне Африке. Приземљујете балон. Око вас је само песак и ниски брежуљци са шипражјем. Истражујући околину проналазите, испод једног жбуна, улаз у пећину. Истовремено примећујете како вам се из даљине приближава десетак коњаника у белим одорама. Брзо се склањате у пећину. Ту откривате троја врата обојена различитим бојама. Међутим, коњаници су вас приметили и полазе у потрагу за вама. Хватају вас и одводе у пустињско утврђење пред свог поглавицу.

ТЕЖАК ИЗБОР

„Поздрављам вас, поштовани гости", каже дубоким гласом. „Алах је хтео да доспете у моју краљевину. Судбина је можда и то да ви имате кључ моје победе над омраженим људима који су напали моју пустињску краљевину.

Хоћете ли ми се придружити у борби против тих злих људи, или вас морам вратити на обалу Средоземног мора? На вама је да бирате, и нећу вам учинити нажао ако не прихватите".

Ваш одговор је потврдан.

Поглавица се осмехне. „Нека буде Алахова воља". Махне руком и стражари одлазе. „Ви сте моји гости. Пратите ме". Идете с њим улицама пуним света. Мушкарци вам се осмехују, а жене се кикоћу иза својих велова, но сви су пријатељски расположени. Поглавица вам коначно покаже базен. „Ви мислите да ми своја поља наводњавамо из ових базена, али се варате. Ови базени садрже слану воду коју црпимо из бунара. Вода се на сунцу испарава и остају нам велике количине соли. А онда трговцима који долазе с караванима дајемо со у замену за ствари које су нам потребне. Међутим, сада су у моју краљевину упали уљези и покушавају да отму наше једино благо... нашу со. Хоћеш ли да узмеш свој балон и да нам служиш као очи, јер из висине се далеко види, док моји људи с коња виде само неколико километара унаоколо? Али, ако то не желиш, можеш отићи у миру и нека Алах буде с тобом".

Избор је тежак. Лет може бити опасан, али осећаш обавезу да помогнеш овим храбрим људима.

Услужне руке вам помажу да надувате свилени балон. Мушкарци, жене и деца су се окупили око корпе, задржавајући је да се не дигне пре него што ти и твоји пријатељи обавите коначне припреме. Поглавица прилази да вас загрли пре но што одете. „Чувајте се, пријатељи моји. Гледајте шта се може видети. Лебдите на поподневном ветру ка унутрашњости пустиње. Тамо ћете видети много људи и машина. Морамо знати да ли се приближавају нашем упоришту".

„Али, како ћемо вас упозорити?" пита Питер.

Поглавица се осмехне и пружи вам велико огледало. „Ево овим", одговори. „Наместите га тако да сунце које се у њему огледа сија ка мојој војсци. Два блеска значе да је све у реду; три блеска ће значити да нам се приближава непријатељ. Ми ћемо их чекати". Рекавши то, да знак да пусте балон.

Ускоро се пустињско упориште претвара у сићушну тачку у даљини. Пловите над ниским планинама и преко песка на коjем нема трагова. Касно поподне угледате чудан призор... други балон, у свему исти као ваш! Мора бити да је из непријатељског табора. Хоћете ли доплovити ближе и покушати да их наговорите да склопе мир или ћете прићи довољно близу да их нападнете; да можда употребите огледало како бисте их заслепили?

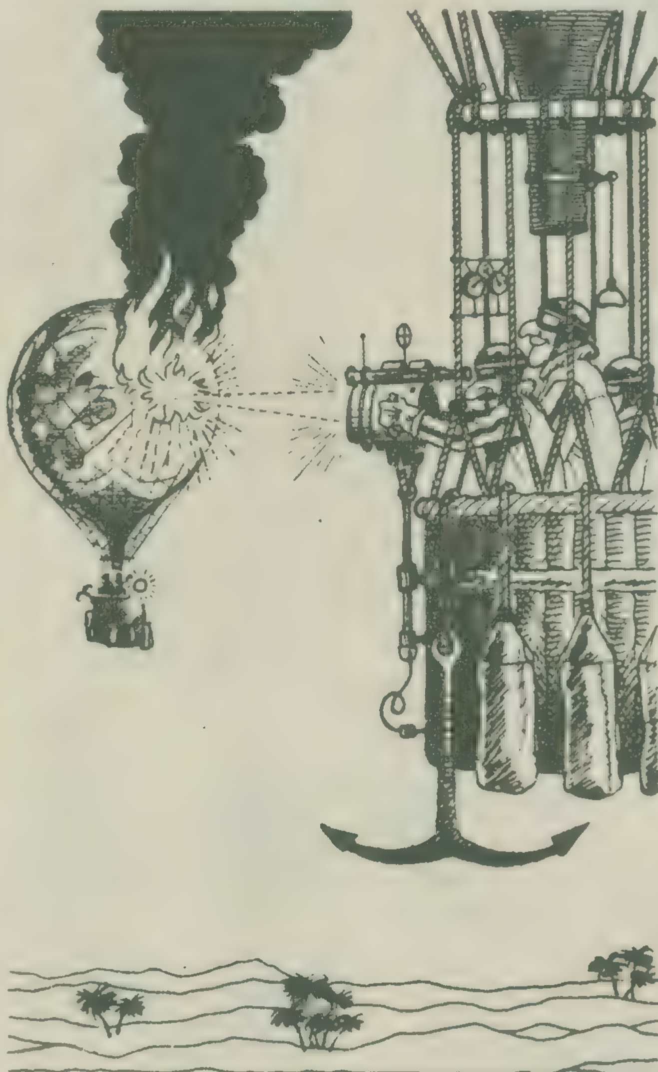

Други балон је био у свему исти као ваш!

УПУТСТВА И НАПОМЕНЕ

Онима који желе да учествују у овом књижевном конкурсу пружамо две могућности;

Прва могућност је да, пошто прочитате овај одломак, ставите се у положај главног јунака и његову пустоловину у Сахари завршите онако како ви желите.

Друга могућност је да опишите једну пустоловину, **доживљену** или **измишљену.**

У оба случаја ваш текст не сме да буде дужи од **две** куцане странице на машини (једна страница 25 редова).

Све маштовите читаоце који напишу пустоловни текст (према првој или другој варијанти) очекује једна од 78 вредних и занимљивих награда – у свакoм колу по 1 прва, 10 других, једна трећа и специјална награда за школу чији ученик освоји прву награду.

ШАНСА ЗА СВЕ ЧИТАОЦЕ

Сваки читалац, без обзира да ли учествује у конкурсу, који у књижару „Народне књиге" донесе овај ЖЕТОН или га са својом адресом пошаље на адресу: „Народна књига" Тадеуша Кошћушка 82, 11000 Београд, кад купи или наручи девет књига, десету добија бесплатно. Купљене књиге добија уз специјални попуст издавача а њих можете одабрати према списку који објављујемо на следећој страници.

ПОСЕБНО УПОЗОРЕЊЕ

Књиге библиотеке „Одабери своју пустоловину" из којих објављујемо одломке, однедавно се поред књижара могу купити и на свим киосцима на којима купујете „Политикин забавник".

НАГРАДЕ ЗА НАЈБОЉЕ РАДОВЕ

ПРВА – ВЕЛИКА ИЛУСТРОВАНА ИСТОРИЈА СВЕТА у четири тома
ДРУГА – ДЕСЕТ НАГРАДА ПО ДЕСЕТ КЊИГА
ТРЕЋА – БИБЛИОТЕКА „ОДАБЕРИ СВОЈУ ПУСТОЛОВИНУ" 6 књига
СПЕЦИЈАЛНА НАГРАДА ЗА ШКОЛЕ – ДВЕ БИБЛИОТЕКЕ: „ОДАБЕРИ СВОЈУ ПУСТОЛОВИНУ" и „ЗВЕЗДАНА СТАЗА", обе по 6 књига
Поред тога најбољи радови ће бити објављени у „Политикином забавнику" и хонорарисани.

УПУТСТВО ЗА СЛАЊЕ РАДОВА

Ваше текстове за конкурс можете слати одмах после сваког кола, али најкасније до 10. новембра 1984. године. Специјални жири прегледаће све радове по завршетку конкурса и прогласити најбоље.

На полеђини свог рада залепите купон који објављујемо у сваком колу и на њему читко упишите своје име, презиме, улицу и број, поштански број и место и пошаљите на адресу: „Политикин забавник", Македонска 29, 11001 Београд, поштански фах 124.

НЕ ЗАБОРАВИТЕ: **ЖЕТОН** вам служи за куповину књига, а **купон** за учешће на конкурсу!

У ИДУЋЕМ БРОЈУ ТРЕЋЕ КОЛО.

КУПОН БРОЈ 2

Име и презиме

Улица и број

Поштански број и место

ОВО ЈЕ ПРВА НАГРАДА!

Ове књиге можеш да купиш уз жетон

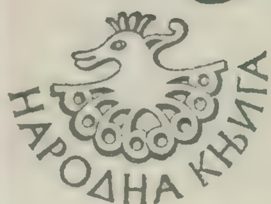

БИБЛИОТЕКА „АЛФА ЛИРА"

1. А. Гинзберг: ХИДРОГЕНСКИ ЏУБОКС 570.–
2. К Сандберг ТУМАЧЕЊЕ ЉУБАВИ 690.–
3. Г Мистрал СОНЕТИ СМРТИ 350.–
4. Ж Превер: СУНЦЕ НОЋИ 350.–
5. В Шимборска: СВАКИ СЛУЧАЈ 450.–
6. Х М Енцесбергер МАУЗОЛЕЈ 400.–
7. Ј Рицо ГРЧКИ ПРОФИЛ 450.–

БИБЛИОТЕКА „ИСТОЧНИЦИ"

8. ПЕСМА О РОЛАНДУ 230.–
9. КЊИГА ДЕДЕ КОРКТУА 250.–
10. БЕОВУЛЕ 290.–
11. РУСТЕМ И СУХРАБ 500.–
12. СУНЂАТА 290.–

ДЕЛА ИЗ ИСТОРИЈЕ

13. Др Д. Живковић: ВАТИКАН И ПРВИ СВЕТСКИ РАТ 500.–
14. В Атанасовски ПАД ХЕРЦЕГОВИНЕ 300.–
15. Г Станојевић МИТРОПОЛИТ ВАСИЛИЈЕ ПЕТРОВИЋ И ЊЕГОВО ДОБА 250.–
16. ЈУГОСЛОВЕНСКО-БУГАРСКИ ОДНОСИ У ВЕКУ, зборник радова 500.–
17. М. Апостолски: ПОГЛЕДИ НА ЈУГОСЛОВЕНСКО-БУГАРСКЕ ОДНОСЕ 450.–
18. В. Крестић: СРПСКО-ХРВАТСКИ ОДНОСИ И ЈУГОСЛОВЕНСКА ИДЕЈА 900.–
19. М. Митровић: ПОД ЗАСТАВОМ ПРВЕ ПРОЛЕТЕРСКЕ 1.100.–
20. Ж. Ђорђевић СРПСКА НАРОДНА ВОЈСКА 900.–
21. ВЕЛИКА ИЛУСТРОВАНА ИСТОРИЈА СВЕТА I–IV 11 200.–
22. Др Н Поповић ОДНОСИ СРБИЈЕ И РУСИЈЕ У ДРУГОМ СВЕТСКОМ РАТУ 250.–
23. П Перовић ПРЕГЛЕД ИСТОРИЈЕ МЕЂУНАРОДНОГ РАДНИЧКОГ ПОКРЕТА I–III 600.–
24. Др Ј Марјановић ДРАЖА МИХАИЛОВИЋ ИЗМЕЂУ БРИТАНАЦА И НЕМАЦА – Британски штићеник 400.–
25. АУТОБИОГРАФСКА КАЗИВАЊА ЈОСИПА БРОЗА ТИТА 1 900.–
26. В. Ђуретић: ВЛАДА НА БЕСПУЋУ 950.–
27. АВНОЈ И РЕВОЛУЦИЈА 2 400.–
28. М. Вуксановић: ПРВА ПРОЛЕТЕРСКА 850.–
29. Н. Љубичић: УЖИЧКИ ОДРЕД „ДИМИТРИЈЕ ТУЦОВИЋ" 800.–
30. И Ђуковић ПРВА ШУМАДИЈСКА БРИГАДА 900.–
31. И. Ђуковић: ДРУГА ШУМАДИЈСКА БРИГАДА 900.–
32. М. Станковић: ПРВИ ШУМАДИЈСКИ ПАРТИЗАНСКИ ОДРЕД 1.100.–
33. С Нешовић НА ЖЕРАВИЦИ 850.–
34. В. Терзић: СЛОМ КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ 1–2 4.500.–
35. В. Чубриловић: ИСТОРИЈА ПОЛИТИЧКЕ МИСЛИ У СРБИЈИ I ВЕКА 1.100.–
36. В Чубриловић ОДАБРАНИ ИСТОРИЈСКИ РАДОВИ 2.000.–
37. Р Самарџић: МЕХМЕД СОКОЛОВИЋ 700.–
38. М Сеферовић. РАЗМЕЂА ЖИВКЕ ДАМЈАНОВИЋ 450.–

БИБЛИОТЕКА „ЗНАМЕЊА"

39. В Поповић КРОЗ ПАКАО СУТЈЕСКЕ 520.–
40. Ј. Максимовић, П Љумовић ПРВЕ ПУШКЕ СЛОБОДЕ 460.–
41. В. Поповић: КРВАВИ СНЕГОВИ САНЏАКА И БОСНЕ 320.–
42. С Лозо ЦРВЕНИ БЕОГРАД 300.–
43. С. Максимовић, В Поповић ПОЧЕТАК КРАЈА РАТА 320.–

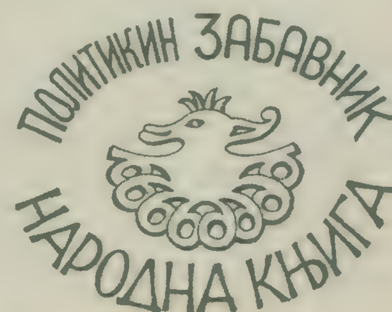

ЖЕТОН важи до краја 1984. год.

БЕЛА ЖЕНА И ЦРНИ

КОРЊАЧА И БЕЛА ЗМИЈА БЕХУ ДУХОВИ КОЈИ СУ 500 ГОДИНА УВЕЖБАВАЛИ ЧАРОБЊАЧКЕ ВЕШТИНЕ КАКО БИ ЈЕДНОМ МОГЛИ ДА СЕ ПРЕОБРАЗЕ У ЉУДЕ. ПРОГУТАВШИ ПРВУ КНЕДЛУ СА ЕЛИКСИРОМ ЖИВОТА КОЈУ ЈЕ ИСПЉУНУО НЕКИ ДЕЧАЧИЋ, БЕЛА ЗМИЈА ЈЕ НАДИГРАЛА ЗЛУ КОРЊАЧУ КОЈА ЈЕ ПОБЕГЛА НА ЗАПАД.

Једног лепог јутра, над Западним језером у Ханџоу, граду недалеко од Шангаја, усковитлао се облак белог дима из којег је изашла лепотица одевена у блиставо белу хаљину. Био је то дух беле змије, коначно у људском обличју, који је себе назвао Белом Дамом.

Трагање за дечаком који је изменио њен живот довело је Белу Даму до Капије Јужног Неба и Бесмртника с Јужне Стране који јој постави загонетку:

– О празнику Чисте Светлости, за 18 година, наћи ћеш на обали Западног језера највишег и у исто време најнижег младића. Биће то онај кога тражиш!..

Уречени дан, Бела Дама са својом дружбеницом Шјаоћинг, која је такође била дух вичан чаролијама, дође до Поломљеног моста крај којег су, испод огромне жалосне врбе, акробати изводили своје мајсторије. Изненада, Шјаоћинг показа према врби и узвикну:

– Погледај, ено највишег и најнижег момка! Он седи на дрвету и сваки намерник мора да прође испод њега. Зар онда није највиши човек? Али, у исто време, његова сенка пада на земљу тако да га сваки пролазник гази – зар га то не чини и најнижим?

Бела Дама је мало помније осмотрила младића и уочила да је привлачан и да делује поштено. Како да га приволи да сиђе са дрвета? Шјаоћинг јој предложи да употреби чаролију и призове кишу. Доиста, убрзо поче јак пљусак. Људи који су посматрали акробате разбежаше се, а младић сиђе са дрвета и отрча да нађе какав чамац...

1. – „Добри старче, молим те, повези нас!", довикну Бела Дама чамџији. Младић затражи од старца да стане и прими девојке које му захвалише и упиташе га за име. „Презивам се Ши", одговори он. „Као дете сам срео једног бесмртника близу Поломљеног моста, па ми је отац нađенуо име Шјен, („Бесмртник"). И тако се испуни жарка жеља Беле Даме. Згодни младић доиста је био мали дечак који је заувек остао у њеном срцу.

2. – Ши Шјен (Бесмртник) позајмио је Белој Дами кишобран јер је киша још падала. Касније, кад год би погледала у њега, осетила би чежњу за Ши Шјеном. Младић је такође осећао да се заљубљује у Белу Даму. И тако је, управо оног дана када је отишао њеној кући да би узео кишобран, Ши Шјен затражио од Шјаоћинг да му она буде проводаџика и помогне му да се ожени Белом Дамом. Шјаоћинг је добро обавила тражено и двоје младих су се ускоро венчали.

3. – После венчања, младенци и Шјаоћинг преселили су се у Џеџијанг, велики град северозападно од Шангаја, и отворили биљну апотеку. Бела Дама писала је болесницима рецепте, док су Ши Шјен и Шјаоћинг скупљали траве и издавали биљне лекове. Сиромашнима нису ништа наплаћивали. Биљна апотека Беле Даме, Ши Шјена и Шјаоћинг врло се брзо и надалеко прочула по доброј услузи и помоћи коју је пружала.

4. – О празнику Змајоликих чамаца био је обичај да свако домаћинство прикачи на врата разноврсно биље и пошкропи тло вином помешаним с прашком за терање злих духова. Држало се да прашак добро чини и трудницама, па је Ши припремио за супругу врч вина. Бела Дама је испила вино рачунајући да ће је чаролије учинити отпорном, али се одмах разболела и легла. Ши је на кревету угледао склупчану белу змију.

5. – Повративши се када је прашак престао да делује, Бела Дама је опет узела људско обличје и сломљена срца угледала на поду мужа који је издахнуо од запрепашћења. Знајући да га у живот може повратити небеска травка с планине Кунлун, одлетела је тамо, али се сукобила с белим ждралом и небеским стражарима који су је чували. Срећом, изненада се проломио глас Бесмртника с Јужне Стране који је, дирнут њеном љубављу, дозволио да убере травку.

ЧАРОБЊАК

6. – Истуцавши небеску травку, Бела Дама ју је брзо однела Ши Шјену који се одмах вратио у живот, престрашен сећањем на белу змију. Да би га умирила, она измисли како је то заправо био змај који је сишао с неба, и да је то добар знак. Шјаоћинг је додала да је и она приметила како нека беличаста зверка узлеће из кревета према прозору и нестаје. Сликовита и уверљива прича распршила је сумње Ши Шјена.

7. – Корњача, коју је бела змија поразила пре много година на Западном језеру, побегла је на небо и сакрила се испод Будиног седишта. Када је Буда заспао, она украде три његове драгоцености – златну зделу, огртач звани касаја и зелену змајску палицу. Затим узе обличје свирепог калуђера Фахаја, уби игумана храма Ђиншан у Џеђијангу и заузе његово место. Најпосле изазва епидемију куге. Оболелима су помагале једино пилуле справљене у апотеци Беле Даме.

8. – О празнику Духова Ши оде у храм где му Фахај саопшти да је његова супруга зао дух и заправо бела змија. Фахај га је наговарао: „Не иди више кући. Буди мој ученик и ја ћу те заштитити!" Али Ши је размишљао овако: „Жена ми је одана. Сигуран сам да ми не би нашкодила чак и да јесте бела змија, а осим тога је трудна. Како могу да је оставим и постанем калуђер?" И он се оглуши о Фахајева наговарања. На то га овај заточи у храму.

9. – Када је Бела Дама потражила супруга у храму, одмах је схватила да пред собом има старог непријатеља, дух корњаче. Фахај поче да је удара зеленом змајском палицом, али она извуче укосницу која се претвори у заставицу са шаром извезеном у облику морских таласа. Машући њоме, она призва војску која изађе из језера и похрли према храму поврх таласа. Фахај разастре огртач испред храма, где се огртач претвори у насип који је спречио поплаву.

10. – Бела Дама се повукла да би усавршила чаролије и улучила прилику за освету. Ши је успео сам да побегне до Поломљеног моста крај којега су Бела Дама и Шјаоћинг увежбавале своје вештине. Бела Дама се силно обрадовала мужу, али Шјаоћинг је посумњала да је он прешао на страну калуђера Фахаја и хтела је да га убије. Бела Дама се заузела за Ши Шјена и убедила своју другарицу да је њен супруг недужан. Отад њих троје наставише да живе у миру.

11. – Бела Дама родила је диван бебу и Ши јој је од торбара купио златну дијадему. Но, ставивши је на главу, више није могла да је скине. У кућу је упао Фахај прерушен у торбара. Дунуо је у лице Белој Дами и дијадема се претворила у златну зделу која је почела да испушта црни дим у којем је жена нестала. Претворивши је у змију, Фахај је у храму Ђингце на планини Нанпинг саградио кулу и заточио је; поставио тамо златну зделу и сам је чувао.

12. – Три дана и три ноћи носила се верна Шјаоћинг с Фахајем, али ниједно није успело да надвлада. Пробудивши се од жестоке борбе, Буда увиде да су му украдене три драгоцености и пође на облаку да их тражи. Убрзо их је нашао код Фахаја и одузео му драгоцености. Бела Дама одмах је изјурила из куле и придружила се Шјаоћинг у борби против злог чаробњака чија је натприродна моћ потицала од украдених драгоцености. Без њих је сада лако поражен.

Епилог, или зашто рак иде постранце. – Фахај се надао да ће моћи да се сакрије у дубину Западног језера, али је Белој Дами пошло за руком да, користећи натприродне моћи, исуши језеро. Очајнички тражећи место на којем би се сакрио, Фахај примети рупицу на трбуху рака, смањи се и увуче унутра. Рак стеже трбух и Фахај би заувек заробљен у његовој трбушној дупљи. Пре овог догађаја, рак се кретао право напред, попут осталих бића, али откако му се у телу угнездио Фахај, мора да иде постранце. Очигледно је да се Фахај није покајао и да истрајава у наношењу зла на рачун других – у овом случају сиротог рака.

Дејан Б. Петровић

ХИТ

НЕЋУ ДА БУДЕМ ШВАБО У ДОТИРАНОМ ФИЛМУ

Музика и текст: *Дејан (Sexon) Карајлић*
Изводи: *„Забрањено пушење"*

Славни режисер је у нашем граду,
Снима нови филм, кажу, биће добар.
Страни глумци, пријеми и лова,
Нема сумње смијеши му се Оскар.

Требаће он и много статиста
За масовне и грандиозне сцене.
Иако кажу да он добро плаћа
Тамо неће, неће, бити мене.

Нећу да будем Швабо у дотираном филму,
Нећу да будем статист у животу и у кину.

Нећу да будем окупатор
Има неки ђаво у мојој психи.
Нећу да будем Швабо
Кад не могу бити Прле нити Тихи.

Главни глумци би хтјели
Да су на правој страни
Ја да будем Швабо
А они партизани.

ТО ЈЕ „ЗАБРАЊЕНО ПУШЕЊЕ"!

Већ неколико година у Сарајеву се ствара и развија један необични музички правац – нови примитивизам. Најпре се појавила група „Elvis J. Kurtović & His Meteors", да би последњих месеци велику пажњу привукла једна друга сарајевска група – „Забрањено пушење".

„Забрањено пушење" ради прилично дуго своју „примитивну" музику, међутим, момци из бенда у почетку нису имали довољно идеја и снаге да потисну тада најјачу новопримитивну атракцију – Елвиса и другаре. С објављивањем првог сингла „Нећу да будем Швабо у дотираном филму" („Zenica Blues"), ствари су се промениле. Група је стекла велики број присталица.

Почетком лета појавио се деби-албум групе под називом „Das Ist Walter". Плоча садржи десет композиција међу којима је и једна рецитација – „Памтим то као да је било данас". Најинтересантније и најслушаније су „Zenica Blues", „Нећу да будем Швабо...", „Šeki is on the road again"...

Концертни наступи групе су, ипак, најзанимљивији. Сејо, Муња, Мујо, Шеки, Оги, Сеид и Неле уз пуно свирачке енергије, духа и много врцавих досетки представљају материјал са плоче. У паузи између прве плоче и концерата (на којима ће промовисати плочу) момци из групе снимају серију телевизијских скечева за емисију „Топ листа надреалиста".

ТРЧИ ПОНОВО СЕМ!

Вишак килограма је једна од највећих недаћа које могу да задесе рок певаче и музичаре. Зато велики број уметника значајан део времена посвећује разним физичким вежбама. Ватрени гитариста Семи Хагар тврди да недељно трчи око 70 километара. Не знамо колико ће ови напори утицати на квалитет Хагаровог новог албума који се управо спрема под продуцентском палицом чувеног Теда Темплмена.

● ДИСКОГРАФИЈА ● ДИСКОГРАФИЈА ● ДИСКОГРАФИЈА ●

Дејвид Ковердејл

Од овог броја отварамо нову рубрику. У њој ћете имати прилике да се упознате са комплетном дискографијом појединих извођача. Почињемо са једном од најпопуларнијих тешко металних група: „Whitesnake".

– „Whitesnake" (соло албум Дејвида Ковердејла) 1976.

– „Northwind" (соло албум Дејвида Ковердејла) 1977.

– **„David Ceoverdale's Whitesnake – Snakebite"** (прва постава групе: Дејвид Ковердејл – вокал, Мики Муди и Берни Марсден – гитаре, Нил Мареј – бас, Дејвид Доул – бубњеви и Брајан Џонсон – клавијатуре) 1978.

– **„Trouble"** (уместо Џонсона за клавијатуре долази Џон Лорд) 1978.– **„Lovehunter"** (иста постава) 1979.

– **„Ready 'n' Willing"** (уместо Доула за бубњевима је Јан Паис) 1980.

– **„Live In The Heart Of The City"** (дупли албум „уживо") 1980.

– **„Come And Get It"** (иста постава) 1981.

– **„Best Of Whitesnake"** 1982.

– **„Saints And Sinners"** 1982. (стара постава је снимила плочу али су у време издавања дошли: гитариста Мел Гели уместо Бернија Марсдена, басиста Колин Хоџсаон уместо Нила Мареја и бубњар Кози Пауел уместо Јана Паиса).

– **„Slide It In"** (у току снимања уместо Микија Мудија дошао је гитариста Џон Сајкс, а вратио се и Нил Мареј) 1984.

После неколико промоционалних концерата групу је напустио Џон Лорд тако да је даља судбина „Whitesnake" неизвесна.

МУЗИЧКИ ПОЈМОВНИК

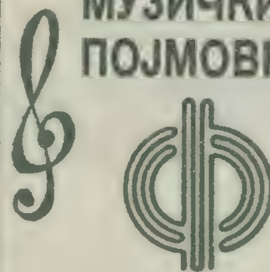

ФЕНДЕР

врста електричне гитаре коју је усавршио Лео Фендер. Постоје два базична модела „стратокастер" и „телекастер". Бас-гитара исте марке улази у ред врло угледних инструмената. Сви „Фендер" производи су веома популарни међу музичарима.

ФОЛК

оригинална народна музичка традиција која се није бележила већ била преношена „усмено" са једне на другу генерацију. Песме постоје у разним верзијама и радо су певане у „примитивним" музичким срединама.

У САД се под појмом фолк-певач подразумевају Вуди Гатри или Боб Дилен и сваки онај човек који са акустичном гитаром пева у маниру традиционалних и народних путника-певача.

ФАНКИ

израз који у музику улази током педесетих година овога века а означава одређени начин инструменталног извођења; начин свирања блуза у коме се употребљавају експресивни ефекти. Стил подразумева наглашени ритам и низ перкусионистичких решења. У последње време се готово сваки црначки састав сматра фанки саставом.

ФИЛИНГ

(енгл. осећање) емотивни квалитет неке музике.

ФИЛХАРМОНИЈА

више значења: 1) комплетан симфонијски оркестар уз који постоји и хор; 2) установе за неговање симфонијске музике са уметничким ансамблом и управно-административним апаратом; 3) општи назив за удружења љубитеља музике, која су оснивана ради неговања оркестарске музике.

ФЛАУТА

дрвени дувачки инструмент, израђен од дрвета, сребра или синтетичких материјала. Тон се добија дувањем преко ивице кружног отвора на цеви, дуж које постоји систем отвора и клапни. Један од најпокретљивијих инструмената. Историја јој је стара.

ФОНОГРАФ

исто што и грамофон.

РАСЕЈАНИ БРИТАНЦИ

Жена коју видите на слици не ради у златарској радњи, нити је манекенка. Она је службеница лондонске поште, а ствари које нам показује само су део пошиљки на које расејани Британци заборављају да ставе тачну адресу, било своју било оног коме су је упутили. Поред скупог накита, новца, разних докумената и фотографија, ту се нашла и једна урна с пепелом! О вредности пошиљки да и не говоримо. У питању су милијарде!

ОД ПИКАСА, БИЛО ШТА ДА ЈЕ, ДОБРО СЕ ПРОДАЈЕ

Најчувенији сликар 20. века Пабло Пикасо (1881-1973) у свом тек купљеном замку затекао је лопова на делу. Незвани гост је успео да побегне, а Пикасо је изјавио у

полицији како може, по сећању, да скицира његов лик.

Провалник никада није ухваћен, али је, зато, полицајац продао Паблов цртеж за шест стотина ондашњих долара.

ПИСМО ПУТ ПУТУЈЕ

Можда живот постаје све бржи, али би се за пошту то тешко могло рећи. Године 1969. америчка поштанска служба није била аутоматизована и препоручено писмо путовало је до свог одредишта 36 часова. Данас је тамо све високо аутоматизовано услед чега писмо путује - дуже. Тачно 40 часова и 30 минута!

ИГРА С ВАТРОМ

Пожари се заиста не дају предвидети. Целокупна ватрогасна бригада главног града Малезије, Куала-Лумпура, са свих осам ватрогасних кола, отишла је у обилазак околних села како би тамошњем становништву приказала како се обуз-

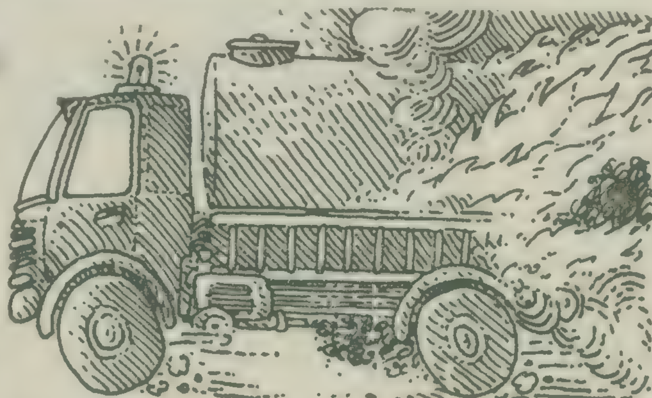

давају и гасе пожари. Док су ватрогасци грађане упућивали у тајне свога заната, у Куала-Лумпуру је избио пожар, који је до повратка ватрогасних кола прогутао четири стамбене куће и једну радњу.

Понављамо још једном: с ватром се не ваља играти.

ЛОПОВ КОЈИ МИСЛИ

Један лопов из Марсеља имао је чудну навику да радње пљачка искључиво усред бела дана што му је на крају дошло главе: ухватили су га. На питање откуд му идеја да „ради" само дању, дотични је одговорио: „Човек би морао да буде луд, па да се ноћу шетка по насељу с парама у џепу".

Сасвим логично, мора се признати.

ШАЛТЕР НАГРАЂУЈЕ И КАЖЊАВА

Дешава се, човек некада добије више него што је тражио. Доналд Петерсон из Херкимера у држави Њујорк хтео је да подигне свега десет долара са свог рачуна, али је уместо тражених десет аутоматски шалтер почео да му избацује свежањ за свежњом новчаница све до цифре од 1120 долара. Доналд би се још некако досетио како да их потроши, да из шалтера после последњег свежња није испало и писмено обавештење да је управо улетео у недозвољени (и кажњиви) минус.

Како Доналду није било ни до минуса ни до казне, сачекао је да извор новчаница пресуши. Затим је отрчао до оближњег хотела. У присуству сведока пребројао оних 1120 долара и позвао је полицију која је обавестила банку.

А човек је само хтео својих десет долара.

ШТА ЗНА МАЧАК ШТА СУ МИЛИОНИ?

Пас је човеков најбољи пријатељ. За мачке сличних изрека нема, али се зато за извесног мачка по имену Том поуздано може рећи да је своје власнике, Бленчардове из Онтарија у Канади - завио у црно.

Том је ипак само мачак, није знао шта ради, али је чињеница да је газди Геризу тако рећи из руку отео милион долара. Гери и његова жена отишли су на одмор, али тек пошто су претходно испунили тикете за лото које је њихова ћерка Сели требало да преда. Тикети су остали на столу, Том их се, да ли зато што су му замамно шушкали, докопао и Сели више није могла да их нађе.

Извучени су бројеви истоветни с онима на тикету с којима се Том поиграо, а онда га затурио. У сваком случају, јадна Сели није успела да их нађе. Бленчардови су остали без милиона. Тома се читава бука и халабука ни најмање није дојмила. Шта зна мачак шта су милиони?

ДА НИЈЕ МАЛО КАСНО?

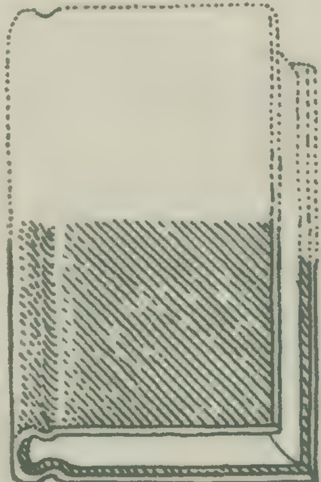

Судећи по обавештењу које је ових дана разаслала својим читаоцима, библиотека у Редвуд Ситију у Калифорнији муку мучи са својим аљкавим члановима. У дотичном писму пише: „Скорашњи преглед показао је да нам половина од 83 хиљаде књига недостаје. Упозоравамо вас да смо пооштрили мере обезбеђења".

Да није мало касно?

ПРЕОКРЕНИ СЕ, МАТИСЕ!

Године 1961. слика француског модерног уметника Анрија Матиса (1869-1954) висила је четрдесет седам дана на зиду Њујоршког музеја модерне уметности пре него што је примећено да је постављена наопачке.

НЕ КРАДИТЕ ТУЂ ПРЉАВ ВЕШ

Неки лопови стварно немају среће, а некима недостаје маште.

Група лопова из Канаде провалила је, баш као што им занат и налаже, ноћу, само што нису знали шта краду кад су зграбили вагонет перионице рубља.

По свој прилици сазнали су шта су украли. Вагонет перионице нађен је на истом месту без пет стотина пелена... неопраних.

Како да им и деца не постану лопови кад их умотавају у крадене пелене.

У АЈДАХУ КАО У СВЕМИРУ

МЕСЕЦ НА ЗЕМЉИ

Да није неколико жбунова и плавог неба, разлика између тла Месечевих кратера у Ајдаху (лево) и лунарне површине (десно) тешко би се уочила.

Упоређењу са Земљом Месечева површина је прошарана потпуно голим планинама, кратерима и такозваним морима – равним пространствима.

Када су се 20. јула 1969. амерички космонаути Армстронг и Олдрин у модулу „Орао" спустили на Месец, предео им није био непознат. Истина, било је прво ступање човека на тло нашег најближег суседа, али су се космонаути пре полетања упознали са Месечевом површином на – Земљи! Током програма мисије „Аполо II" боравили су у Савезној Америчкој Држави Ајдахо, на северозападу земље, да виде шта их отприлике очекује.

Страшна пустош

О том пределу у Ајдаху, названом Месечеви кратери, амерички туристи мало знају. Усталом, он човековом оку не нуди ништа лепо. Име је добио када је читав крај проглашен националним спомеником. Поређење с Месецом само се наметнуло.

Посетиоцима је забрањено да се крећу без водича. Научници су непрестано присутни, једни долазе, други одлазе.

Свуда наоколо пружају се поља скамењене лаве на маховe прекривене шиљцима, купаста узвишења као испрана водом, улегнућа, рупчаге... Све је пусто, нигде живота – бар тако изгледа.

Тло Месечевих кратера у Ајдаху створила је ужарена маса из Земљине утробе. Избијала је у разним временским епохама, рачуна се бар три пута. На једном месту стврднута лава се простире змијолико. Верује се да је том линијом текла усијана магма температуре две хиљаде Целзијусових степени.

У овај сурови крај површине неколико десетина квадратних километара први су зашли Индијанци из племена Шошони. Досељеници нису знали за његово постојање све до 19. века. Тек 1833. открио га је капетан Бенџамин Боневајл. Није одмакао далеко од ивице, али уплашило га је оно што је видео. Описао је Месечеве кратере као „страшну пустош где нема траве и воде, нити се ишта може видети осим лаве."

Четрдесет година касније ранчер Џон Пауел темељно је прокрстарио тим тереном. Није га водила смелост већ велика невоља – морао је да нађе воду за крдо говеда које је гонио.

Прича о „страшном крају" брзо се ширила и допрла на исток Сједињених Америчких Држава. Пристизали су истраживачи. За њима су нагрнули пустолови уверени да ће на тлу Месечевих кратера набасати на нешто драгоцено. Враћали су се брже него што су стизали, разочарани и исцрпљени.

Влада није оклевала: послала је групу научника да детаљно истражи терен и начини карту. С њима су пошли радници да поставе путоказе.

Призори на које је група наишла одиста су били застрашујући. Сама огољеност предела још се и могла поднети. Усталом, ни у пустињи није друкчије. Али, сивкаста, плавичаста, местимично и црна боја каменитог тла (боја се мења зависно од угла под којим падају сунчеви зраци), необична избразданост... све је то подсећало на смрт и разарање.

Никуд без воде

После неколико месеци научници су, на своје запрепашћење, пронашли ни мање ни више него 300 врста биљака. Додуше, оку обичног посетиоца доступно је само неколико, али и то је нешто у овом „паклу". Утврђено је да има и птица, а наиђе се и на покојег којота, дивљу мачку и риђег риса. Ове животиње примећене су искључиво на неколико места и то само у зору и сумрак.

Месечеви кратери делују сабласно. Дању је температура веома висока па ко залута без воде тешко може да извуче живу главу. Посетиоце редовно на то упозоравају.

Највећа атракција Ајдаха обилази се у групи, наравно с водичем. Појединци који то чине кришом – рескирају. Путоказа нема свугде а извора нигде. Воду у кантама превози џип, а носе је посетиоци у чутури.

О Месечевим кратерима брине посебан центар. Ту гости добијају све што је потребно. Људи из центра одржавају пешачке стазе од којих је главна дугачка око 12 километара.

Посете су се нагло повећале после слетања Армстронга и Олдрина на Месец. Ако остали људи не могу да доживе што и они, могу да се прошетају Месечевим кратерима у Ајдаху. Утисак је готово истоветан.

М. Тодоровић

ВЕЛИКИ СТРАХ

ДОРАТ, МОЈ ДРУГ У НЕВОЉИ

Школа је била у граду, од мога села удаљена осам километара. Устанем у зору, мајка већ спремила топло млеко, кајмак. Поједем то брже-боље па на зборно место где сам се састајао с друговима. Иако сам био најмлађи, увек сам стизао први, ваљда због тога што сам се плашио да се по мраку сам запутим кроз шуму. Тако смо пешачили сваког дана, навикли на сунце, кишу, снег. Никад се није догодило да закаснимо на часове који су почињали већ у седам

Али, једног децембарског јутра мајка се успавала, није ме пробудила на време. Напољу хладно, ветар, киша. Другови су ме чекали, а онда пошли без мене. Скочио сам из кревета, наврат-нанос се обукао, зграбио торбу и кабаницу па појурио надајући се да ћу их стићи. Мајка се спремила да ме бар донекле испрати. Знала је да се плашим. Нисам јој дозволио да иде са мном Где ће на овакву кишу.

Пошао сам сам, пречицом коју сам увек избегавао. Још увек мрак, киша лије, хладно. Негде се спотакнем, негде паднем. Бојим се, али у школу морам.

Храбро сам се држао док нисам стигао до Лаза, гадне увале из које не само што се није видела ниједна кућа него што ни вичући из свег гласа никог ниси могао дозвати. Газим кроз неки шипраг, саплићем се. Могли су баш и да ме сачекају, пребацујем у себи друговима. Гледајући да некако заобиђем потоке који су све више надолазили и колико-толико сачувам обућу, застанем на тренутак – као да чујем неко рзање. Скинем капуљачу не бих ли боље чуо. У потоку с моје леве стране нешто се заиста помера. Од страха више не могу ни да мислим ни да ходам, нисам више сигуран да ли сам то уопште чуо. Што нисам дозволио мајци да пође са мном кад је онолико наваљивала! Мало се приберем!

Затим сам почео да вичем, дозивам, ко зна кога. Било ми је лакше. Скинем торбу с леђа, окачим је о грану па полако према потоку. Приђем до саме обале, ослушнем, крајичком ока погледам доле. Срце да ми искочи. Опет се љутим на другове. Зашто су ме оставили кад сам најмлађи?

Чудо из потока јавља се све гласније, мора да ме видело. Онако уплашен ипак сам у том гласу разабирао беспомоћно јечање. То ме мало повратило и охрабрило. Морам до потока. Онако смушен мувао сам се ко зна докле и једва нашао згодно место. Још нисам разазнавао обрисе огромне масе у води. Пришао сам сасвим близу.

Коњ, везаних ногу, упињао се последњом снагом да се некако искобеља из воде која је све више расла. Вероватно су га пустили да пасе око куће, стигао је тако до потока, нешто га уплашило или се једноставно оклизнуо и пао. Онако везан беспомоћно је лежао ко зна откад.

Свитало је и коња сам већ боље видео. Комшијин Дорат.

Пожурио сам да склањам гранчице и лишће око њега, праву малу брану, да би вода несметано протицала, а онда избауљам из потока да потражим дугачку, чврсту грану. Подметнућу му је под главу да га бар вода не плави. Све сам тако урадио па пожурио у село.

– Шта ти би, Милијане? – запрепастио се комшија кад ме у то доба угледао онако мокрог и блатњавог.

– Чика Перо, ено ти коња у потоку код Лаза...

Зачас је облетео комшилук, све пробудио, нашао неке конопце, па за мном према Лазу.

Дорат, угруван и прозебао, једва се усправи кад су га извукли из потока. Некако су га ипак одвели кући

И ја сам се вратио с њима. У школу нисам могао. Сутрадан ујутро мајка ме буди, а ја ни да макнем. У глави ми се мути, сав горим.

– Не могу – кажем мајци.

– Како не можеш, јуче ниси ишао, немој данас, шта ће ти у школи рећи

Загледа ме некако боље, опипа чело, пренула се па брже у комшилук. Зачас су сви знали да сам болестан. Требало је код лекара, али како да пређем осам километара кад не могу ни да стојим.

Само што ме мајка обукла, стиже комшија Пера. Лепо се обукао.

– Где ћеш ти, Перо? – пита га мајка.

– С вама, да водимо Милијана код лекара.

Изведоше ме напоље а пред кућом стоји Дорат – оседлан, гледа некако мило, опоравио се.

– Он ће да те носи до града, због њега си се и разболео – каже ми чика Пера тапшући Дората по слабинама.

Милијан Мијаиловић
Ново насеље Атеница 293
32000 Чачак
(хонорар 5.000)

13 „ОСКАРА"

ЈУРИЈ МЕДВЕДЈЕВ

Седео сам за столом необичног елипсастог облика који ме је подсећао на орбиту планете са два месеца. У том ресторану је било шест таквих столова. Поред мог дремала је у малом бурету симпатична бледа палмица. Волим собне биљке! Видео сам добро све који улазе и излазе из ресторана. Први пут сам овде на Црном мору. У ово доба ресторан је био празан. Гости су дремали на плажи, на врућим стенама, или лено делили карте за игру.

Ушао је нови гост, пришао право шанку и нагло сасуо у себе чашу вотке. Сео је за суседни сто, лицем према мени, леђима према мору. Чекао је келнера. Могао сам добро да га посматрам. Имао је црну коврџаву косу. У очима боје светлог пива видела се туга.

После десетак минута и једне веће флаше, био је црвен у лицу и питао је преко стола:

– Имате ли ватру?

Климнуо сам главом. Пришао је, припалио и рекао:

– Леп упаљач. Такав још нисам видео, а видео сам их много. Не смета вам да седнем?

– Не смета – одговорио сам – а упаљач је од титана.

– О, то је редак метал. Чуо сам да од њега праве батискафе, скафандре и још нешто... Зашто не пијеш? Тешиш се лимунадом? Хајде да залијемо наше познанство!

И пре него што сам схватио ове последње речи, већ је пребацио своју пуну флашу на мој сто. А кад сам одбио да пијем, испио је и своју и моју чашу.

– Право је чудо тај твој упаљач. Има неке дугмиће у боји, чему служе? Има их седам!

– Не седам већ осам – насмешио сам се – зависи од тога ко припали цигарету. Ово жуто је за нежење, црвено за ожењене, зелено за разведене, бело за фудбалске навијаче и тако даље.

Насмејао се гласно, а његове уши изгледале су још веће.

– Шалиш се? Одмах се види да си уметник. Хоћеш да погодим, чиме се бавиш? Филм? Телевизија?

– Изучавам старе народе и расе. Историја, палеоетнографија – издеклемовао сам.

– Дивно, онда је Крим за тебе прави рај! Недавно је негде код Алуште откривен суперстари град...

Ниси одавде? Јеси ли на одмору?

– Службено, у експедицији, а долазим оданде – показао сам руком неодређено у правцу прозора – из поларних крајева.

– Видим, видим, био си као мртвац, ха-ха. На северу сви су такви. Овдашње сунце ће те брзо променити.

Попио је још пола чаше вотке.

– Ја сам Иљуша Жиљевин.

Погледао ме је са чуђењем.

– Хоћеш да кажеш да ниси чуо за Иљушу Жиљевина? И ти си неку културан човек? А можда ни о Миши Борковском ниси ништа чуо?

– Презиме Борковски је доста често...

Затворио је своје плаве очи и ухватио се за главу.

– Нису чуо за Борковског, режисера филма „Десант на Сатурн"? Па тај филм је познат у целом свету! Добио је 13 „Оскара"? Сад ми само реци да ниси чуо ни за „Оскаре"!

– Знаш последњих пет година провео сам у експедицији. Радили смо на ископинама на Северу... А Оскар је доста често име...

– Престани! Говорим о награди „Оскар" која се додељује у Холивуду. „Десант на Сатурн" однео је све „Оскаре" и то за три године унапред. Миша Борковски је понео кући 13 златних статуа! А после три месеца – нестао је. Штета што не пијеш, ја сам недавно почео после једног разговора са Борковским и његовог нестанка.

Знаш, од детињства имам таленат за језике. У школи сам морао да се борим за тројке и четворке из свих предмета, једино сам из француског и енглеског био најбољи. Са десет година сам говорио шест језика, на студијама сам знао тридесет.

На међународним симпозијумима показивали су ме као чудо. Довољно је да чујем неколико реченица неког језика, тада у мојој глави, као у неком компјутеру, почиње да зуји и после неколико тренутака знам тај језик. Мислиш да лажем? Сада ћу ти доказати! Кажи ми неколико реченица...

Насмешио сам се и почео да говорим на санскриту одломак из „Махабхарате".

– Не знам тај језик, не личи ми ни на један други. Мора да је из далеке прошлости – одговорио је на течном санскриту.

Стварно, Жиљевин је био фантастичан.

– Верујеш ли сада? А видиш, мој је живот пошао наопако баш због тога...

Био сам на трећој години студија кад се једног дана појавио Борковски да ради „Десант на Сатурн" и није хтео да по целом свету води екипу преводилаца. Ангажовао ме је за цело лето. Добро ми је платио. Само у Паризу био сам двадесет пута. У Аустралији смо снимали екстеријере, у Циску у храмовима старих Инка... Упао сам у његову мрежу. Изгубио сам годину на факултету. Али, пази, мораш ми обећати да никада нећеш рећи ово што ћу ти сада испричати. Закуни се!

Кад сам обећао, наставио је: – У навали поред мора снимали смо епизоду искрцавања Земљана на Сатурн. Замисли, широка увала, таласи... Макета међупланетарног брода са Земље. Дивно растиње у живим бојама од полиетилена, али као праве сиромашне кућице дивљих становника Сатурна. Као у каменом добу. Борба са природом, жене само са узаним тракама око струка... Знаш, гледаоци то обожавају.

Увече сам после треће непреспаване ноћи рекао Борковском да идем мало да се одморим. И бацио сам се да одспавам у кабини макете нашег брода! Лежај мекан, мноштво чудних инструмената као да си у другом свету! Ништа не чујеш, што је најважније ни Борковског, који све време снимања урла.

Одједном сам се пробудио. Љубичаста светлост испунила је целу кабину. Помислио сам да су моји упалили неки рефлектор да ме пробуде. Устао сам и пришао прозору. Нисам могао да поверујем: изнад увале лебдела је у ваздуху велика светлећа медуза. Онако поспан помислио сам како је лудом Борковском пошло за руком да направи још један шашав трик. Тек тада сам постао свестан апсолутне тишине! Отворио сам пластичан прозор. Што ме тако ледено гледаш? Не верујеш? Чекај, најважније тек долази!

Пажљиво сам посматрао Жиљевина. Руке су му дрхтале. Леви капак почео је да му игра. Значи њему се то догодило!

– Нагнуо сам се кроз прозор. Одмах су ме приметили. Уска трака жутог светла истог часа ме је пронашла и извукла из кабине, усисала у себе и понела у правцу медузе. На мом месту други би полудео, а ја и сада само кад се тога сетим почињем да дрхтим. А тада се уопште нисам узбудио. Гледао сам око себе. Цела филмска екипа је била зачарана. Заспали су у необичним позама како их је затекао сан. Нашао сам се у дугачком ходнику кад су се појавила два створења на ногицама кратким као у јазавичара. Лица им нисам видео јер су били у светлећим скафандрима. Довезли су се на точковима, сличним

РУКЕ СУ МУ ДРХТАЛЕ, ЛЕВИ КАПАК ИГРАО, ЗНАЧИ – ЊЕМУ СЕ ТО ДОГОДИЛО.

нашим ролшуама, и позвали ме да приђем. Још сам се надао да сањам. Ишли смо дуже време. Већ после неколико секунди разумео сам шта причају. Нећеш веровати! Они су били експедиција са Сатурна која је требало да сними филм о дивљим племенима Нгала које су видели за време експедиције од пре сто година. Надлетели су изнад увале поред Црног мора где је насеље Нгала! Интересовало их је шта се десило, зашто се ово племе преселило из Африке и то тако далеко! Решили су то да провере, па су све успавали за извесно време јер са урођеницима никад ниси сигуран!

Ушли смо у велику, округлу салу. Ту је било 150 а можда и више сличних патуљака. Скафандри блеште златом, инструменти екрани, монитори, милион лампица! Обузело ме најпре усхићење, па онда љубомора. Јесам ли то на небу, у паклу? Сви патуљци седе, у ствари су у неком полулежећем положају, у фотељама које личе на наше зубарске столице. Само је један стајао на узвишењу. Био је огроман, грдосија два са два метра, сам би растурио целу канадску екипу. Сви су погледи били упрти према мени. Цин је строго упитао стражаре зашто ја нисам успаван. Објаснили су му да се тај дивљак – то ће рећи ја – сакрио у некој смешној макети брода. Наредио је да испитају не болујем ли од неке болести и инфекције а касније да ми у операционој сали изваде јетру и слезину. После тога на реду је био мој мозак. Слушао сам тог зликовца, а коса ми се дизала на глави.

Решио сам да се борим! Нешто сам научио и од глумаца током ових година сарадње. Пао сам на колена, викао из свег гласа и ударао главом о мекани тепих.

Одједном су сви заћутали! Цин је сео у своју фотељу и гледао ме је. Моји стражари су побегли. После неколико тренутака загонетне тишине, Цин ме је упитао откуд знам њихов језик. Испричао сам, није ми поверовао, па је почео да ме испитује као ти. Испричао сам им све шта сам знао о нашој планети, о Нгалима. о филму који треба да направи Борковски. Ни сам не знам зашто рекао сам им да ови дивљаци Нгалови треба у филму да представљају дивљаке са Сатурна. Сви су почели да вичу и буне се. Патуљци су били становници Сатурна! Видим да ми не верујеш! Зашто ме тако гледаш?

Жиљевин је подигао чашу са вотком и испио до дна.

– На Сатурну нема живота – рекао сам бесно – само разређени, отровни гасови а...

– А ја ти кажем да су били становници Сатурна, ваљда знам боље од тебе. Исти си као Борковски! Цин је затражио од мене да му кажем где су наши филмови. Код Мише Борковског, рекао сам, у његовој бараци, у сефу. И, одједном, сеф са касетама филма стајао је поред Цина, сеф тежак преко 300 килограма. Кад смо се селили четворица су га износила из бараке. Светло у сали се угасило и око мене, ту у ваздуху појавили су се кадрови из „Десанта на Сатурн".

Пројекцију су пратили гласови изненађења или протеста, а када је Каћа Паскиљева пољубила Мастријанија у последњем кадру филма, наредили су ми да напустим салу. Знао сам да ће сада решавати моју судбину и судбину целе филмске екипе. Ухватио ме страх. Не знам колико је потрајало док ме нису поново повукли у салу. Цин ми је саопштио да су доста секвенци из филма исекли, а у касете ставили неколико документарних филмова са Сатурна да би Земљани почели да схватају какве све цивилизације постоје у космосу и да не мисле да су најпаметнији. И још нешто: рекли су да ме неће сецкати, нити брисати из мога мозга памћење догађаја ове ноћи. Бојали су се да не повреде моју способност за учење језика. Бићу њихов преводилац на Земљи, за све експедиције које ће у будућности ту стизати. Само, затражили су, да се закунем, да нећу никоме рећи, шта сам видео код њих. Иначе, могу да изгубим изглед људског бића. Замисли да ме претворе у пса или јарца!

Даље није више толико интересантно. Спустили су ме у кабину наше макете. Медуза је нестала. Екипа се пробудила и наставила да снима. Нико ништа није приметио.

После два дана Борковски је изненада отпутовао у Москву. Понео је са собом све касете са снимљеним материјалом. Вратио се после две недеље и изјавио да ће наставити снимање на нови начин, директно на Сатурну. Наредио је да се демонтира насеље, отпустио је статисте и глумце.

До маја је „Десант на Сатурн" био готов. Борковски је постао славан. Свуда су га примали. Ишао сам са њим. Он на телевизији, ја на телевизију. Он љуби руку супруге председника, ја исто тако. Напустио је жену и двоје деце и оженио се младом Францускињом. Пре месец дана седимо заједно у овој истој кафани и пијемо коњак, кад ће ти он изненада мени: „Иљуша, готово је. Више ми ниси потребан. Даље могу сам. А друго, није ми пријатно да идем с тобом у друштву. Моја жена те не подноси. Има право, погледај се у огледало! Нос ти је као шљива, очи као у пса и та ћела на глави".

– А тако – одговорио сам – уместо да ми љубиш ноге због филма, захваљујући коме си постао славан... – и стресао сам му у лице целу истину о становницима Сатурна.

– Ти си Иљуша пијан и ако ми будеш досађивао, затворићу те у лудницу. Ионако ти неће поверовати!

Отишао је, отпутовао у Париз и после недељу дана је нестао... Свуда га траже. Рекао сам, несрећу му је донело тих тринаест „Оскара". Све бих му опростио кад би се појавио... Дај још једном да припалим. Много ми се свиђа тај твој упаљач од титана – рекао је ставивши у уста цигарету.

– Да од титана. Конструисан је на Титану, насељеном месецу планете Сатурн. На самом Сатурну нема живота – рекао сам и притиснуо четири одговарајућа дугмета на упаљачу пре него што је Жиљевин гласно залајао.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

аутор ВеМак

Водоравно (по колонама): НАПРЕДАК, БЛАГОСТАЊЕ; ПОДСТИЦАТИ ВАТРУ; ЉУТИТОСТ; ПРИПАДНИК СИСАРА КОЈИ ГЛОЂУ; НОСОРОГ (ЗООЛ.); ЛУКА НА ЈОРДАНУ; ИМЕ ОД МИЉА ЗА МАЧКУ

Појмови у решетки: ПЛАН РАДА; НЕПОДУДАРАЊЕ; ПОДУПИРАЧ, ПОТПОРА; УТВАРА; ТРЖНИЦА; ТАНЗАНИЈСКИ ПОЛИТИЧАР; ИСТИ, ЈЕДНАК; СТАНОВНИЦЕ ИРСКЕ; 17. СЛОВО ЋИРИЛИЦЕ; ЦРВЕНО-ЖУТ; ДИВЉА ЗВЕР; ИМЕ ФУДБАЛЕРА ЈЕ РОЛИМОВА; ЈЕДИНИЧНИ ВЕКТОР; ИСПОСНИШТВО; МУШКО ИМЕ; МОРАЛ (ГРЧ.); ФР. ПЕВАЧ МОНТАН; „СУМПОР"; АРОГАНЦИЈА; ПРИТИСКИВАЊЕ УЗ НЕШТО; СПРЕЧАВАТИ У РАЗВОЈУ; ТОВАР; КОСИНА, НАГНУТОСТ; АУТО ОЗНАКА СКОПЉА; ПОКАЗНА ЗАМЕНИЦА; ЛАТИЦА; НАШ КОМПОЗИТОР КРСТО; ВОЈНИЧКО ВЕЖБАЛИШТЕ; УНАТРАГ; „ТОНА"; СО ТИТАНСКЕ КИСЕЛИНЕ; ЗНАК ЗА АКТИНИЈУМ; МАЂАРСКИ ФУД. КЛУБ; РЕКА У ФРАНЦ.; ОЦЕЊИВАЧКИ ОДБОР; ОСТРВО НА ЈАДРАНУ; ЗНАК ЗА ЈУТН; ОЗНАКА РИЈЕКЕ; АМЕРИЧКИ СМУЧАРИ (БРАЋА); ЦИСТИЧНА ПРОШИРЕЊА ЖЛЕЗДЕ ЛОЈНИЦЕ; ИГРАЧ ТЕНИСА; ИМЕ ГЛУМИЦЕ РИНЕ; ЈЕДНОЦИФРЕН БРОЈ

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: б, одговор, бројати, остатак, скичање, тона, ит, р, авети, Ач, Амир, ништа, а, ости, зњ, гле, потера, окитити, артизам, твид, пи, ја, в, ег, сено, стр, кроки, коридор, аде, Ава, мат, рит, прилеђи.

ЗАБАВНИКОВА ШКОЛА ДРЕСУРЕ

ТЕШКО У ВОДУ – ЈОШ ТЕЖЕ ИЗ ЊЕ

ПСИ СУ РОЂЕНИ ПЛИВАЧИ АЛИ ОНИ ТО НЕ ЗНАЈУ ПА СЕ, КАД СЕ ПРВИ ПУТ НАЂУ У ВОДИ, БЕСОМУЧНО БАТРГАЈУ НЕ БИ ЛИ СЕ ШТО ПРЕ НАШЛИ НА СУВОМ.

Пас који је успешно савладао апортирање, радо ће донети сваки предмет без обзира налази ли се он на земљи или у води, наравно, под условом да воли да уђе у њу. Да бисте га привукли нипошто не примењујте спартанске методе, а то пре свега значи да га не бацате у воду поготову ако је хладна. Боље је да сачекате лето кад спољна температура буде довољно висока, па му купање донесе пријатно освежење. За први сусрет с водом одаберите неко приступачно место. Врло је важно да то буде плићак са пешчаним или шљунковитим дном, без брзака. У воду уђите заједно, с тим што ће пас бити на поводнику. Не покушавајте да га прскате или перете, то би могло да га уплаши и натера да се врати на обалу. Уколико вам пружи отпор, не примењујте силу јер онда нема ништа од рада у води. Водите рачуна и да му вода не уђе у уши или уста: у првом случају могао би да навуче упалу уха а у другом би могао да почне да повраћа. И једну и другу незгоду избећи ћете постепеним привикавањем. Чим пас престане да осећа потребу да збрише из плићака на суво, значи да је стекао сигурност и да се у води осећа пријатно. То је тренутак да зађете мало дубље.

Пас је рођени пливач али ће, кад буде изгубио тле под ногама, почети панично да се понаша: млатараће бесомучно шапама да би се одржао на површини. Срећом, тај осећај страха ће га брзо проћи па ће у воду почети и сам да улази. Кад се то догоди, можете да почнете да му бацате предмете који ће плутати по води и да захтевате да вам их донесе

Мало је вероватно да ваш пас, пошто је схватио како вода може да буде пријатна, неће послушати команду. Међутим, готово је извесно да ће он то учинити пошто са себе стресе капи а то не смете да му дозволите. Добро обучен пас ће, са апортом у устима, доћи до вас, сести и тек на команду „пусти" дати оно што је донео. Уколико желите да вам донесе предмет који се налази на другој обали, изаберите за вежбање неки канал или речицу која није сувише широка. Водите рачуна да пас види предмет кад падне на другу обалу.

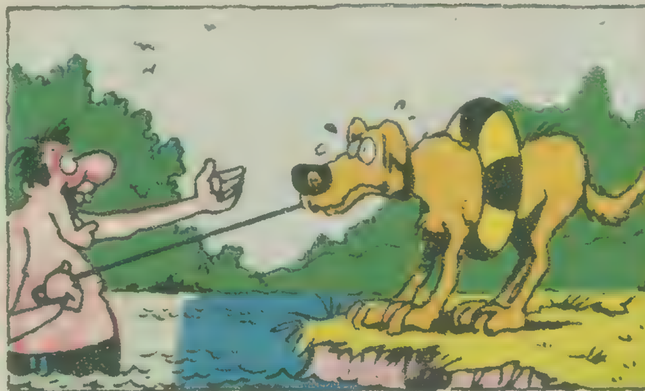

Пса по хладноћи не шаљите у воду. То ничему не води, једино упали плућа.

Исто тако, псу не треба дозволити да се игре ради дуго задржава у води: чим га позовете, он мора да изиђе из ње. Уколико се у близини места где се ви налазите, купају деца, будите посебно пажљиви. Пси, као што је познато, воле децу, па би могло да се догоди да им се ваш љубимац, жељан игре, приближи и почне да скаче, што би њих могло да престраши.

Пошто ваш пас савлада доношење мањих предмета из воде, поступно пређите на веће. Предлажемо вам и да направите људску фигуру од саргије и испуните је стиропором: ако је баците у воду, ваш пас ће је сасвим сигурно извући на обалу. Од какве је то користи код спасавања дављеника, не треба да вам објашњавамо. Овај предлог је уједно и последња лекција наше школе дресуре. Надамо се да ћете и њу успешно савладати.

Б. Перовић

Да ли су вам и колико помогли савети и упутства нашег сарадника међународног кинолошког судије, дресера и одгајивача паса, Ђорђа Перовића? Пишите нам!

БИМ И БУМ

ОВАЈ СПАВА К'О КЛАДА...
З-З-З...
ШТО ЗНАЧИ ДА МОЖЕМО МИРНО ДА ПОЂЕМО ПО „МАТЕРИЈАЛ"...

ХМ... ОНА ДВОЈИЦА СУ МИ НЕШТО СУМЊИВА...

НАПРЕД, БРАТЕ, КАПЕТАН НАС ЧЕКА!
ТИ СИ ВОЂА ОВОГ ПОХОДА!
ЗНАО САМ...

КАПЕТАНЕ, ПАЗИТЕ!
ШТААА?!
?

ЕВО ВАМ! ЗАР МИСЛИТЕ ДА ВАС НИСАМ ПРИМЕТИО КАКО СЕ ШУЊАТЕ?

ДОБРО УГРЕЈ, АЛИ САМО СРЕДИНУ!
ЕВО, ПУШИ СЕ...

ОЈ МОРЕ ДУБОКООО...

КАПЕТАНЕ, ПАЗИТЕ!
ЗАР ОПЕТ?

САМО ЧЕКАЈТЕ! САД КАД ВАС ЗГРАБИМ...
7-1 A. De Cesare

ЈАО!

ШТА ТИ ЈЕ, МАТОРИ? ПРВО ДРЕЧИШ, А САД ЧУЧИШ ИЗА ТЕ ФОТЕЉЕ?! ИЗЛАЗИ ОДАТЛЕ!
ЈА, ОВАЈ...

БЕОГРАД 11001 МАКЕДОНСКА 29

МАЛА ПОШТА П.ФАХ 124

ДЛАКАВО БОЖАНСТВО

На великој сам муци – чини ми се да мама и тата више воле тепих него мене. Не бројим више батине које сам добио због тог длакавог божанства. Са свих страна чујем само повике: Пази или не гази! Уз то се додаје; мајмуне, прљава свињо...

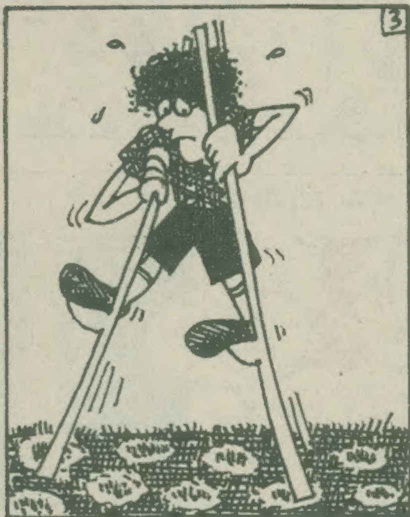

Узалуд одрах ђонове о отирач. Морам бос на тепих. Чини ми се да би они били најсрећнији кад бих могао да летим изнад тепиха.

Бака је моја једина узданица. Она ме теши и каже: у моје време, сине, тепих је служио људима, сада људи служе тепиху. Али ти људи су моји родитељи. Мало моји, више тепихови?

МИЛАН ПАВЛОВИЋ
Светозара Марковића 19
34000 Крагујевац

КВАДРАТ КОЈИ СВИРА

У броју 1695 писали сте о плочама које нису округле. Да ли у Београду постоји продајно место где се могу набавити такве грамофонске плоче и да ли се могу слушати на обичном грамофону?

МИЛЕНА ТОДОРОВИЋ
Београд

О плочама јесмо писали али ти, на жалост, не можемо помоћи. Таквих плоча које нису округле нема код нас. Повремено се појављују у продавницама Италије, Велике Британије и САД. Произвођачи њима привлаче купце. Обично нови хит прво, у ограниченом тиражу, сниме на такве плоче а затим исту песму штампају на нормалним (округлим) плочама. Ако ти, ипак, пође за руком да једну такву плочу набавиш, не брини – моћи ћеш да је слушаш и на обичном грамофону.

ДА ЛИ ЗНАШ ШТА ЈЕ ПЕНЦЕРАШ?

Једном док смо моја бака и ја играле карте (таблић) она је непрестано губила. На крају, кад је видела да је победа моја, узвикну:

– Е, срећна сам ко пенцераш кад падне на леђа!

Реци ми значење ових њених речи.

БЕЋА
Котор

У народу има пуно израза који се користе а да се можда далеко, у прошлости, изгубило њихово право значење. Претпостављамо да је твоја бака „народски" изразила жаљење што си је победила упоређујући себе са пенцерашем (стакларом) који пада на леђа, разбија стакло које је носио у корпи на леђима, штети и озлеђује се. Па зар да после свега тога буде добре воље?

Сада, ваљда, боље знаш како се твоја бака осећала после пораза у картама.

ОСВЕТА КОМПЈУТЕРУ

Пре извесног времена у новинама сам прочитао кратку вест. У америчком граду Њу Џерсију неки гневни човек разбио је рачунар. Да ли су овакви поступци чести?

ПЕТАР ГАЋЕША
Титова Кореница

Оваквих случајева заиста има, највише у САД где су велики рачунари и кућни компјутери свуда завладали. Има, међутим, људи који се не навикавају на ново електронско време и свете му се преко машина. Рачунаре доживљавају као непријатеље. По речима Дона Паркера који се бави рачунарским криминалом (написао је и књигу „Против компјутерског криминала") овакве се ствари, мада ретко, ипак догађају. Тако је недавно један службеник из Њујорка остао целу ноћ крај рачунара фирме. Неуспело је покушавао да испроба програм који је сам смислио. Компјутер му је упорно одбијао послушност. На ивици снаге и разума, отишао је кући, и вратио се убрзо с револвером. Пуцао је у машину док је није прилично оштетио. Кад је схватио шта је урадио, било је касно. Рачунар је (бар привремено) био мртав.

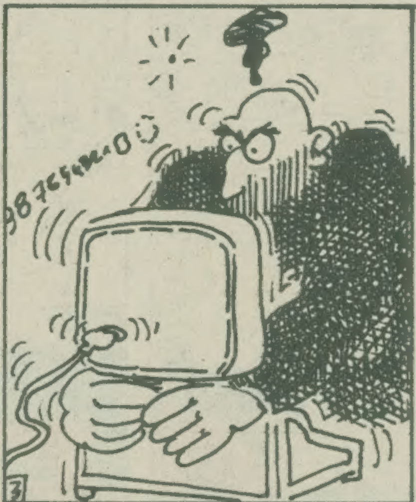

Има људи који на рачунаре насрћу чекићима, шрафцигерима, по Паркеру, нашао се човек који је на њега насрнуо ципелом. Неки овакве догађаје упоређују са чувеним Лудитским покретом који се у 19. веку јавио у Великој Британији. Радници су тада уништавали машине верујући да су оне извор свих зала (покрет је добио назив по Неду Луду, зачетнику покрета).

Има, ипак, више људи (посебно млађих) који уништавају компјутере на вештије начине. Убацују се у системе великих компанија и уништавају податке. О овоме ће „Забавник" писати ускоро.

ГЕОГРАФИЈА НА ТРИ СЛОВА

Играмо се једне игре: имена места на три слова. Ја почнем једну реч. Друг до мене мора да каже реч на три слова, али да почиње словом којим се завршава моја реч. И тако даље док неко не испадне. Ја знам само неколико имена места на 3 слова као што су: Ниш, Љиг, Крк, Хум... и увек останем кратак у игри. Реците ми још неко име.

ЗОРАН ПОЖАР
М. Тита 12
Карловац

Ево ти још понеко име места: Ада, Бар, Бор, Пећ, Раб, Сењ, Сињ, Шид, Паг, Вис, Баћ, Бак, Бањ, Бас, Бец, Бач, Биш, Боб, Бол, Буч, Доб, Дол, Дуб, Дуф, Душ, Дуз, Цеп, Гај, Грк, Грм, Хас, Ика, Ист, Кал, Кип, Кош, Кот, Крч, Крш, Кук, Куњ, Лис, Лог, Лок, Лом, Луч, Луг, Лун, Љеб, Љут, Мол, Нин, Осп, Паз, Реп, Раб, Ртн, Рут, Сеч, Сот, Шас, Шаш, Шип, Тар, Тер, Трг, Трн, Тук, Уба, Урх, Вид, Виф, Виш, Врх, Врт, Жуч, Жуљ, Жуп, Жур... (Ова имена нашли смо у књизи: Насељена места у СФРЈ.)

ТВРЂАВЕ КОЈЕ ЛЕТЕ

Много волим да читам о догађајима из другог свјетског рата, највише ме привлаче приче о пилотима и авионима. Од њих ми је најдража „летећа тврђава". Какав је то авион?

МИША ВАЛЕНТА
Врсар

Авион који су звали „летећа тврђава" је бомбардер који се у другом светском рату налазио у наоружању Сједињених Америчких Држава. Његова ознака је била B-17 и имао је четири мотора по 900 KS, брзину од 450 km/h и

без тешкоћа је летео и више од 6000 метара. Једна од његових главних карактеристика је носивост: зависно од дужине лета, могао је у своју утробу да смести од 2 до 10 тона бомби. Да не заборавимо, производила га је чувена фабрика авиона „Боинг".

Његовом много већем брату B-29, звали су га „супертврђава", припала је нимало славна улога да баци прву атомску бомбу у историји. После рата Американци праве још веће бомбардере, као што је B-52, са осам млазних мотора, носивости 35 тона и брзине 1040 km/h. Њега, пак, због великих способности зову „страто тврђава" и још се налази у наоружању САД.

Корaљка Полачек-Марић, Моше Пијаде 9, 41000 Загреб – сакупља шкољке а у замену нуди разгледнице, марке, плоче или књиге.

Мирослав Петровић, Браће Тасковића 111/4, 18000 Ниш – жели својих 300 марака и албум разменити за ЛП плоче.

Солдо Данијел, Насеље М. Мисковића 2/3, 55000 Славонски Брод – ономе ко му пошаље бројеве Алана Форда од 1 до 30 (осим бројеав 1, 2, 5, 7, 11, 12, 17, 21, 22, 24, 25) по договору шаље салвете, значке, маркице, старије Забавнике, стрипове Лунов Магнус стрипа и Златне серије, Мађионичара Мандрака и друге.

О ВИТЕЗУ ИЗ ВИТЕЗА

Ево моје муке: заљубила сам се у једног дјечака. Једном приликом дошао је код тетке. Стајао је на вратима, стала сам и ја. Одмах сам се растужила кад сам видјела да сам виша од њега. У ствари, он је једну годину старији од мене. Ја ноћима не спавам. Молим те, Забавниче, помози ми!

НЕСРЕЋНА ЧИТАТЕЉКА ИЗ ВИТЕЗА

Драга принцезо, твоје претходнице патиле су због витеза, а ти због момка из Витеза. Свако доба има своје витезе. Што би твој витез био гори. Гледај га нежно и он ће да порасте. Па нека и не порасте. Довољно је велики чим је могао да пронађе пут до твог сна. Велики је он. Јер не бива се несрећан због малог витеза.

НАРОД ГА ЈЕ ЗВАО ЦАРЕМ

Интересује ме име и презиме Цара Лазара који је погинуо у косовској бици.

МИХАЉЧИЋ ЗОРАН
Зорана Гумирца 4, Сомбор

Лазара Хребљановића, сина Прибца који је био логотет Цара Душана (шеф канцеларије у старој српској држави) само је народ кроз песму опевао и величао као Цара. Лазар се, у ствари, као Кнез сукобно с Турцима на Косову пољу 28. јуна 1389. као већина српских племића и војника и он је на овом пољу погинуо.

ЊЕГОВА НИСКОСТ КРАСТАВАЦ

Да ли је краставац биљка која у себи не садржи ни један витамин и у коју породицу се сврстава?

САЊА ДИМКОВИЋ
Ул. Моравска 543
36210 Врњачка Бања

Cicumis sativus, како је научно име краставца, потиче из југоисточне Азије, али се такође сматра да води порекло и из Индије, где је био познат 3000 године п.н.е. Грци и Римљани разносили су га по Европи; одатле је пренет у Америку. То је једногодишња зељаста биљка која припада роду Cicumis, а породици бундева. Гаји се готово у свим земљама света, а нарочито у Европи, Азији и Северној Америци.

Хранљива вредност краставца је доста мала: садржи оно 4 одсто суве материје коју чине, углавном, шећери, беланчевине и минерал-

не соли. Садржај витамина је врло низак, готово занемарљив. Један килограм краставаца има 120–150 калорија.

Најпознатије сорте су сензација, старозагорска ланга, париски и немачки корнишон.

НОСИМ ТЕ У ДУШИ...

Један дечко ми је, кад смо се опраштали пред мојом кућом, стидљиво шапнуо један стих и брзо побегао. „Сву ноћ сам те носио у души као провинцијски глумац Шекспирову драму!" Молим вас помозите ми! Шта је хтео да ми каже?

ЛЕЛА
Нови Сад (из разумљивих разлога адресу не објављујемо)

Без таквозваних великих речи он ти је на много лепши начин изразио колико му је стало до тебе. Само помисли шта за сваког, па и провинцијског глумца, значи да се појави у улози Хамлета, Макбета, Краља Лира. То значи врхунац његовог глумачког умећа и његов велики сан. Дечко ти је стихом Бориса Пастернака саопштио да је опседнут тобом.

НИЈЕ ТО ТА ГРАНИЦА

Чуо сам да умјесто пасоша дјеци при преласку границе може користити и ђачка књижица. Да ли је то тачно?

ЂУРО ПЕКЕЗ
М. Тита 3/4
Пуцарево

Ђачка књижица може да се користи само на граници између два разреда, и то само ако су у њој

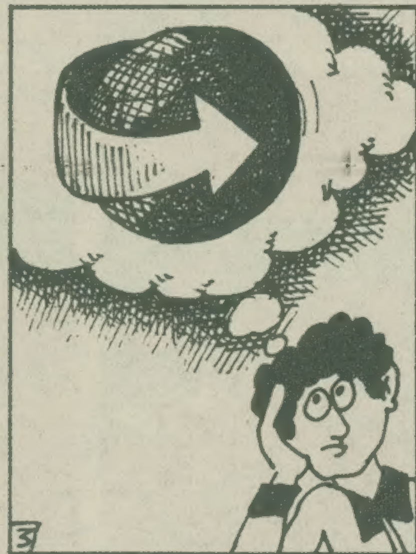

прелазне оцене. Пре ћи ће се онај ко с њом покуша да пређе границу. Као што у школи не вреди пасош, тако на граници не вреди ђачка књижица.

ЗАРАЋЕНИ ПАПАГАЈИ

Имам два мала папагаја који су наједном постали ратоборни и нетрпељиви. Непрестано се туку. Задају један другом крваве

ране по глави. Кажи ми зашто се ове моје две птице истоименце не подносе?

ЖЕЉКО НИКОЛИН
Бул. Вељка Влаховића 43
Зрењанин

Највероватније да твоји папагаји изазивају један другог на двобој зато што им је кавез мали. Они се заправо боре за животни простор. Можда се не подносе јер су истог пола. Најбоље је да купиш још један кавез. Кад их раздвојиш, твоји ратници ће склопити примирје.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА"
Драган Марковић

Руководилац ООУР издања за младе „Политикин забавник"
Раде Шошкић (в.д.)

Главни и одговорни уредник
Влада Булатовић Виб (в.д.)

Издавачки савет

Владимир Антић, Добривоје Арсић, Ариф Бозаџи, др Радослав Ђокић, (заменик председника), др Радомир Животић, Зорица Ивановић, Љубисав Лилић, Каћа Милетић, Бранислава Митровић, Мирјана Моравчевић, Раденко Павловић, Ружица Петровић, Радомир Ристић, Снежана Стаменковић, Јелисавета Суруџић (председник), Зорица Ћеран, Светлана Шухартовић. Чланови савета из редакције: Данко Полић, Светлана Ивановић, Вера Смиљанић, Раде Шошкић.

Редакција:
Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојовић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић (ликовно-графички уредник), Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Петар Милатовић, Весна Минић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Вера Смиљанић (уредник), Весна Софреновић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномарковић.

Секретаријат:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА" – ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК". Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 40,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 440,00 динара, полугодишња 880,00 динара, годишња 1.760,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 880,00 динара, полугодишња 1.760,00 динара, годишња 3.520,00 динара.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика" ООУР „Продаја" – претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК".

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ
ГОДИШЊА:

САД	$	29.–
СР НЕМАЧКА	ДМ	76.–
ШВЕДСКА	Шкр.	225.–
ФРАНЦУСКА	Ффр.	231.–
ШВАЈЦАРСКА	Шфр.	61.–

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика" код „ИНВЕСТ БАНКЕ" – Београд, на рачун број 60811-620-63-257300-00054, уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК".

Насловна страна:
БОСИЉКА КИЋЕВАЦ

WALT DISNEY
МИКИ

ОВО ЈЕ ПРЕВРШИЛО СВАКУ МЕРУ... НЕ МОЖЕШ НИ ИГЛУ ДА БАЦИШ!

ИЗГЛЕДА ДА ПОСТОЈИ САМО ЈЕДНО РЕШЕЊЕ!
Кућни базени

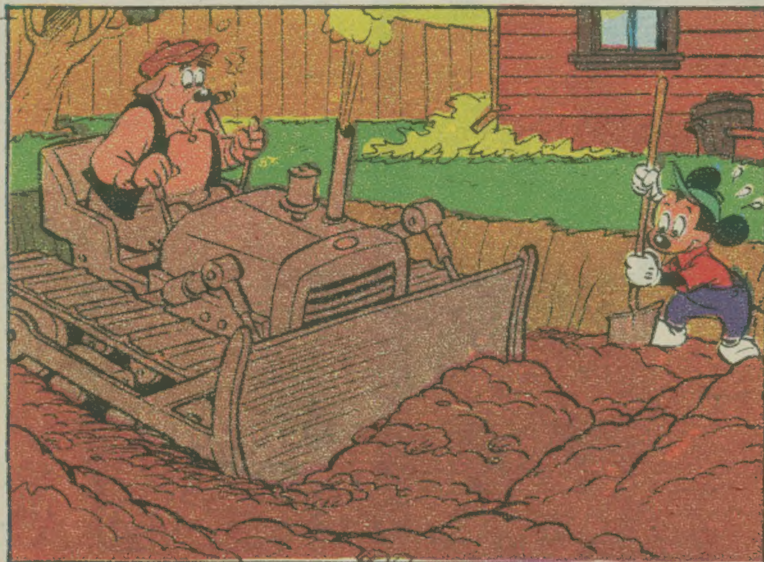

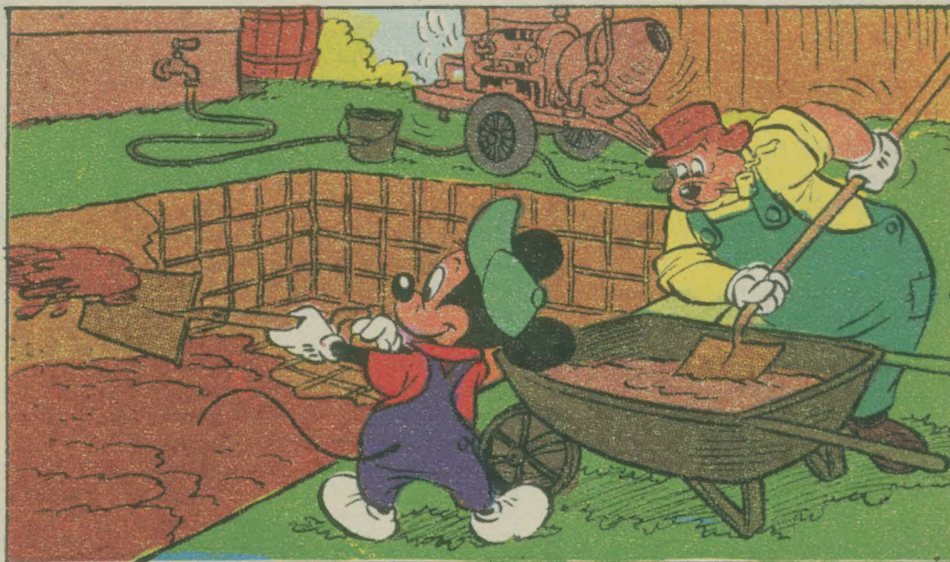

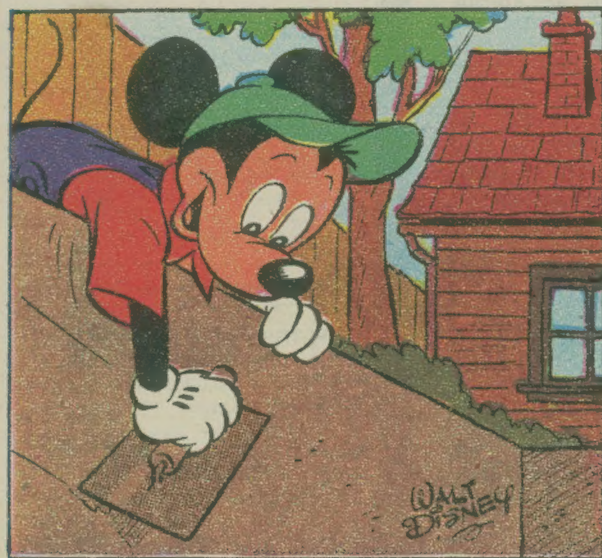
WALT DISNEY

А САД ОДОХ ДА СЕ ИСКУПАМ К'О ЧОВЕК!

ЗДРАВО, КОМШИЈА!
ИДЕЈА ТИ ЈЕ ГЕНИЈАЛНА!
ПРВИ БАЗЕН У НАШЕМ КРАЈУ!

А, ШТО БИХ ЈА ПРЕКО ХЛЕБА ТРАЖИО ПОГАЧУ!